

REPUBLIKA E KOSOVËS
REPUBLIKA KOSOVA/REPUBLIC OF KOSOVO
KOMUNA SHTIME
OPŠTINA ŠTIMLJE/MUNICIPALITY OF SHTIME

DREJTORIA PËR SHËRBIME PUBLIKE
UPRAVA ZA JAVNE SLUŽBE
DIRECTOTARE FOR PUBLIC SERVICES

Data/Datum/Date:	21.09.2026
Nr./Br./No	08/02/09
Për/Za/To:	Kuvendi i Komunës së Shtimes: z. Rrahman Jakupi
Përmes/Preko/Through:	Drejtori i Drejtorisë për Shërbime Publike: Halil Kurtishi
Nga/Od/From:	Zyra për Mbrojtje dhe Shpëtim: Skender Dauti, përgjegjës i zyrës
Lënda/Predmet/Subject:	Propozim-Vendim për aprovimin e draft dokumentit: Vlerësimi i Rreziqeve nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë e Tjera për Komunën e Shtimes 2026

Në mbështetje të nenit 12, paragrafit 2, pikës (d) të Ligjit Nr. 03/L-040 për Vetëqeverisjen Lokale, Ligji për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë tjera Nr. 04/- L-027, Rregullore nr. 28/2020 për Metodologjinë e Hartimit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë, Udhëzimi Administrativ nr.19/2008, Ligji për mbrojtje nga zjarri Nr. 04/L-012, Ligji për mbrojtje të mejdisit Nr.03/L-025, si dhe Statutin e Komunës së Shtimes, Drejtoria për Shërbime Publike, përkatesisht Zyra për Mbrojtje dhe Shpëtim, propozon që të shqyrtojë dhe aprovojë dokumentin strategjik "Vlerësimi i Rreziqeve nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë e Tjera për Komunën e Shtimes 2026"

ARSYETIM

Ky dokument është hartuar nga grupi punues profesional dhe ekspertët e fushës dhe pas një analize të hollësishme të terrenit, specifikave gjeografike dhe rreziqeve potenciale me të cilat ballafaqohet komuna jonë (siç janë vërshimet, zjarret, tërmetet, rrëshqitjet e dheut dhe emergjencat e tjera teknologjike apo mjedisore).

Aprovimi i këtij dokumenti është i një rëndësie të veçantë për Komunën e Shtimes dhe përmbush detyrimet ligjore karshi institucioneve qendrore dhe shërben si bazë për hartimin e Planeve të Parandalimit dhe Planeve të Reagimit Emergjent, si dhe ofron një pasqyrë të qartë të zonave më të rrezikuara në komunë, duke mundësuar ndërmarrjen e masave preventive për mbrojtjen e jetës së qytetarëve dhe pasurisë së tyre.

Gjithashtu, ndihmon strukturat komunale që të alokojnë buxhetin dhe burimet njerëzore në mënyrë efikase, si dhe të orientojnë projektet infrastrukturore aty ku rreziku është më i lartë, lehtëson

bashkëpunimin me Agjencinë e Menaxhimit të Emergjencave (AME), organizatat partnere dhe komunat fqinje në rast të ndonjë krize apo fatkeqësie të përmasave më të mëdha.

Duke pasur parasysh se siguria dhe mirëqenia e qytetarëve tanë është prioriteti ynë kryesor, kërkoj nga anëtarët e Kuvendit Komunal që ta votojnë dhe ta aprovojnë këtë dokument.

Bashkëngjitur me këtë kërkesë, gjeni dokumentin e plotë të vlerësimit të rreziqeve.

Ju faleminderit për bashkëpunimin dhe kontributin tuaj të vazhdueshëm.

Me respekt.

KOMUNA SHTIME

**DREJTORIA PËR SHËRBIME PUBLIKE
ZYRA PËR MBROJTJE DHE SHPËTIM**

**DRAFT, DOKUMENTI I
VLERËSIMIT TË RREZIQEVE
NGA FATKEQËSITË NATYRORE
DHE FATKEQËSITË TJERA PËR
KOMUNËN E SHTIMES 2026**

PARATHËNIE	6
THEMELIMI I GRUPIT PUNUES	7
Vendimi i Kryetarit të Komunës për themelimin e grupit punues	7
Baza ligjore për vlerësimin e rrezikut në territorin e Komunës së Shtimes	8
HYRJE	9
MISIONI DHE SYNIMI I VLERËSIMIT TË RREZIKSHMËRISË	10
KREU I	11
PROFILI I KOMUNËS SË SHTIMES	11
POZITA, KARAKTERISTIKAT GJEOGRAFIKE DHE KLIMATIKE TË KOMUNËS	12
Zona e përgjegjësisë (përkufizimi hapësinor)	12
Sipërfaqja e përgjithshme e komunës së Shtimes	12
Hidrografia - lumenjtë dhe liqenet	14
Korporata rajonale e ujërave (KRU) dhe burimet alternative	16
Liqejtë artificial në komunën e Shtime	17
Demografia	18
Kategoritë e banorëve të planifikuar për evakuim	20
Dendësia e Popullsisë	21
Shpërndarja e familjeve në bazë të grupeve etnike	22
Të punësuarit, të papunët dhe pensionistët	22
Arsimimi	24
Identifikimi i rreziqeve	28
KREU II	29
Të mirat materiale, kulturore dhe të mjedisit	29
Trashëgimia kulturore	29
Objektet e trashëgimisë kulturore dhe fetare	30
Trashëgimia natyrore	30
Trashëgimia kulturore që i përket historisë së re	30
Objektet sportive të mbyllura	32
Hotelet dhe motelet	32
Sallat e dasmave dhe restorantet	32
PARQET NACIONALE DHE REZERVATET	33
Parqet natyrore dhe rezervatet	33
Sipërfaqet pyjore	33
Zonat e mbrojtura dhe trashëgimia natyrore	34
Bujqësia	34
Zonat e prodhimtarisë bujqësore	34
Zhvillimi bujqësor dhe rural	35
Zonat e prodhimtarisë bujqësore	35
Agrobiznesi	36
Feramat bujqësore	36
Turizmi	37
Xhamia e Shtimes	37
Parku i Qytetit (Te Pishat)	37
Liqeni i Shtimes	37
Observatori dhe Planetariumi i Kosovës në Rashincë	38
Kompleksi Memorial i Reçakut	38
Kulla e Lirisë	38

Mulliri i ujit në Llanisht	38
Ujëvara e Mollopolcit	38
Shtabi i UÇK-së në Rancë	39
Shpella e mermerit në Pjetërshticë	39
Tumat Ilire në Shtime	40
Kulla e Fejzullahëve në Vojnoc	40
Xhamia e Vojnocit	41
Qeshmja e Shtimes	41
Rruga Egnatia	42
Sektori privat /komuniteti i biznesit	42
Të dhënat statistikore ndër vite	43
Shoqatat afariste	45
OBJEKTET	46
Objektet e banimit	46
Objektet afariste	47
Objektet sportive	48
Objektet kulturore	48
Strehimoret dhe objektet për strehim	48
Përcaktimi i lokacioneve (zonave) të grumbullimit në rast fatkeqësie	49
Lokacioni i strehimoreve /titullari	49
KAPACITETET	50
Gjendja e tyre	50
Kapacitetet shëndetësore publike dhe private	51
Institucionet Shëndetësore Publike	51
Kapacitetet humane shëndetësore	52
Kapacitetet teknike reaguese në sektorin publik (QKMF/QMF)	53
Kapacitetet mjekësore private	53
Detyrat e ekipeve për shërbime mjekësore në situata emergjente	54
Kujdesi shëndetësor sekondar	54
Spitalet rajonale	55
KREU I III	56
INFRASTRUKTURA TEKNOLOGJIKE DHE E TRAFIKUT	56
Rrugët (rrjeti rrugor dhe qarkullimi)	56
Rrugët e nivelit kombëtar dhe lokal	56
Rrugët urbane	56
Rrugët e nivelit komunal	57
Rrugët në vendbanime lokale	57
Ngarkesa e qarkullimit në trafik	58
Analiza e ndryshimeve mujore dhe vjetore dhe paraqitja në grafikon i ndryshimeve	60
Siguria në trafik	61
Burimet e rreziqeve (Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve në infrastrukturën rrugore)	62
Transporti hekurudhor	62
Transporti ajror / Aeroportet	63
Ura dhe tunele	63
Urat	63
Urat në komunikacionin rrugor	63
Tunelet	65
Sistemi energjetik (objektet dhe sistemet)	65
Sistemet e telekomunikimit	66
Objektet dhe shërbimet (brenda komunës)	66
Personat juridik	66

Profilizimi i rrezikut dhe vendndodhja e antenave	67
Qendrat telekomunikuese transmetuese dhe repetitorët	67
TV dhe radiostacionet	68
Objektet për furnizim me ujë	68
KRU “Prishtina” dhe burimet alternative	68
Sistemi i distribuimit të ujit për pije	69
Monitorimi i ujërave për pije (Statistikat 2023/2024)	69
Ndotësit e mundshëm	69
Pompat e derivateve	69
Deponitë e derivateve / kapacitetet	70
KREU IV	71
Objektet e sigurisë	71
Objektet dhe hapësirat qeveritare	71
Institucionet dhe shërbimet financiare	71
KREU V	72
Llojet e fatkeqësive	72
Intensiteti, llojet dhe ndikimet e veprimit të fatkeqësive natyrore	72
Të dhënat historike dhe evidenca e ngjarjeve (DisInventar/AME)	73
Specifikat e fatkeqësive dhe cënueshmëria	73
Pasojat dhe ndikimet e dokumentuara	73
Mjedisi	75
Ekonomia	75
Prioritizimi i fatkeqësive natyrore bazuar në matricën e rreziqeve	75
Matrica e gjasave	76
Matrica e probabilitetit	77
Rreziqet nga fatkeqësitë natyrore	78
Vërshimet	78
Identifikimi i rreziqeve nga vërshimet	80
Karakteristikat hidrografike dhe ndikimet e saj në vërshimeve	81
Historiku i vërshimeve (koha, hot-spotet/pikat e nxehta)	81
Kushtet hidro-meteorologjike	83
Treguesit hidrologjik	84
TËRMETET	87
Karakteristikat sizmike të zonave dhe rreziku sizmik	87
Vendbanimet e rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve	88
Rrezikshmëria e zonave të caktuara	88
Shpeshtësia, intensiteti dhe epiqendra e tërmetit (dridhjeve)	89
Pasojat e tërmeteve	90
Hartat sizmike	91
Skenari (Tërmeti)	91
RRËSHQITJET DHE EROZIONET	92
Karakteristikat e terrenit dhe zonave potenciale të rrëshqitjes dhe erozioneve	92
Kushtet klimatike, intensitetin, shpeshtësinë e paraqitjes	93
Zonat e rrezikuara nga rrëshqitjet dhe erozioni, numri i banorëve, objekteve, lloji i tyre, pasqyra e lokacioneve kritike	93
Përshkrimi i strukturave gjeologjike të tokës (rrëshqitjet aktive dhe pasive)	94
Sipërfaqet e përfshira	95
Pasojat nga rrëshqitjet dhe erozionet	96
Skenari	97

RESHJET E DËBORËS DHE NGRICAT	98
Karakteristikat e terrenit dhe zonave potenciale me të reshura të dendura të dëborës dhe ngricave	98
Intensiteti i reshjeve, shpeshtësia e paraqitjes, temperaturat ekstreme	99
Pasojat nga dëbora dhe ngrica	99
BRESHËRI	101
Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale të prekura nga breshëri;	101
Shpeshtësia e paraqitjes dhe muajt kritik;	102
Pasojat nga breshëri;	102
ORTEKËT	102
Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale të prekura nga ortekët;	102
Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve	102
Treguesit statistikor të pasojave nga ortekët;	103
ERËRAT E FUQISHME DHE STUHIË	104
Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale	104
Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve;	105
Treguesit statistikor të pasojave nga erërat e fuqishme dhe stuhitë	105
MUNGESA E RESHJEVE	107
Treguesit statistikor për mungesën e theksuar të të reshuarave atmosferike	107
Dëmet dhe pasojat	108
Pasqyra e vendbanimeve/zonave të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve	108
Rezervat ujore (mbitokësore dhe nëntokësore)	109
RREZIQET NGA EPIDEMITË DHE PANDEMITË	110
Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale	111
Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve	111
Shkaktarët e paraqitjes së epidemisë, endemisë dhe pandemisë	111
Sëmundjet ngjitëse	111
Pasojat nga epidemitë dhe pandemitë	112
Epidemitë dhe pandemitë/vlerësimet e bazuara në vlerësimet dhe analizat e shërbimeve kompetente	112
Bartësit dhe përgjegjësit e aktiviteteve të rregullta dhe masat parandaluese	112
FATKEQËSITË TJERA	114
Numrin, llojin dhe madhësinë e objekteve në të cilat deponohen, përdoren apo prodhohen materiet e rrezikshme	114
Numrin, llojin dhe cënueshmërinë e trafikut rrugor, hekurudhor dhe ajror	114
Llojin dhe sasinë e materieve të rrezikshme	114
Distanca nga zonat e banuara	114
Përqendrimin e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme	114
Llojin dhe sasinë reale të materieve të rrezikshme dhe të dëmshme në qarkullim	114
Rrjedhjen e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme në vendet me rrezikshmëri të lartë/tubacionet, rrugët të cilat kalojnë nëpër vendet me specifika të veçanta	115
Rreziku nga shpërthimi i pendave hidro-akumuluese,	115
Pasojat nga shpërthimi i pendës hidro-akumuluese;	115
Raporti vlerësues i matjeve dhe gjendjes së trupit të pendës;	115
Vlerësimi për fatkeqësitë nukleare, radiologjike, kimike dhe biologjike	115
VLERËSIMI PËR RREZIQET NGA VEPRIMET LUFTARAKE DHE TERRORISTE	116
VLERËSIMI PËR PASOJAT E INFRASTRUKTURËS KRITIKE	117
STRUKTURAT PËR MBROJTJE, SHPËTIM DHE NDIHMË /SMSHN	117
<i>Kreu i VI</i>	119
VLERËSIMET PËRFUNDIMTARE –SPECIFIKE	119
Vlerësimet përfundimtare	119
Vlerësimet për strukturën dhe madhësinë e forcave për reagim emergjent	119

KOSTOJA FINANCIARE E DOKUMENTIT TË VLERËSIMIT	119
Identifikimi dhe analizmi i rreziqeve nga FNFT	119
Identifikimi i nevojave për resurset humane dhe teknike	119
Identifikimi i nevojave për trajnim dhe aftësim profesional	120
Zbatimi i akteve ligjore, nënligjore dhe monitorimi i tyre	120
Masat parandaluese për zvogëlimin e efekteve nga FNFT	120
Hartimi i skenarit dhe ushtrimi	120
Skenari 1 – Vërshimet	122
Skenari 2 - Vërshimet	131
Skenari 3 - Vërshimet	140

PARATHËNIE

Dokumenti i Vlerësimit të Rreziqeve nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera në Komunën e Shtimes bazohet në Ligjin Nr.04/L-027, si dhe në Rregulloren Nr. 25/2020 për Metodologjinë e Hartimit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë.

Me këtë dokument identifikohen kërcënimet dhe rreziqet në Komunën e Shtimes si dhe bëhet vlerësimi i shkallës së rrezikshmërisë. Bazuar në këtë vlerësim, identifikohen mundësitë dhe nevojat për parandalimin, zvogëlimin (zbutjen) e rreziqeve, reagimin, rimëkëmbjen dhe evitimin e pasojave nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera. Ky vlerësim shërben si bazament për hartimin e Planit Operativ Emergjent Lokale (POEL) si dhe planeve tjera lokale, me qëllim të mbrojtjes dhe shpëtimit të jetës së qytetarëve, të mirave materiale, mjedisit dhe trashëgimisë kulturore në Komunën e Shtimes

THEMELIMI I GRUPIT PUNUES

Kryetari i Komunës së Shtimes bazuar në detyrat dhe përgjegjësitë brenda juridiksionit komunal, nxjerrë vendimin për themelimin e Grupit Punues, për hartimin / rishikimin e dokumentit të vlerësimit të rrezikshmërisë.

Vendimi i Kryetarit të Komunës për themelimin e grupit punues

Me propozim të Zyrës për Mbrojtje dhe Shpëtim - Drejtorisë së Shërbimeve Publike, si dhe në bazë të vendimit të kryetarit të komunës, z.Qemajl Aliu me Nr. 02/970 të dt.13.09.2024 formohet grupi punues për Rishikimin dhe plotësimin e dokumentit për Vlerësimin e Rreziqeve nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë e Tjera për territorin e Komunës së Shtimes.

Grupi punues i caktuar me vendimin e ka këtë përbërje:

- Faruk Beqa, nënkryetar i komunës udhëheqës i GP
- Bardhyl Rushiti, drejtorja për Shërbime Publike koordinator,
- Skender Dauti, Zyra për Mbrojtje dhe Shpëtim anëtar,
- Valon Januzi, Drejtorja për Administratë anëtar,
- Yllka Fejzullahu, Drejtorja për Arsim anëtar,
- Albulena Fazliu, Drejtorja për Kulturë, Rini dhe Sport anëtar,
- Kastriot Shabani, Drejtorja për Zhvillim Ekonomik anëtar,
- Grejtalb Emini, Drejtorja për Planifikim Urban, Kadastër dhe Gjeodezi anëtar,
- Gojart Bajrami, Drejtorja për Bujqësi dhe Zhvillim Rural anëtar,
- Besnik Ahmeti, Drejtor për Bugjet dhe Financa anëtar,
- Mimoza Salihu, Drejtoresh për Shëndetësi dhe Mirëqenje Sociale anëtar,
- Haxhi Behluli, Komandat i Stacionit Policor në Shtime anëtar,
- Bajram Gashi, Komandant i NJPSZH-së anëtar,
- Ilaz Kadriaj, Drejtor i QKMF "Dr. Vezir Bajrami" Shtime anëtar,
- Ali Ademaj, Udhëheqës i KRU "Prishtina" njësia Shtime anëtar,
- Hysen Veseli, Përgjegjës i KEDS-it Shtime anëtar,
- Lirim Halimi, Kryqi i Kuq Shtime anëtar,
- Rexhep Limani, Përfaqësuesi i Klubit të Bizniseve Shtime anëtar,
- Gzim Deliu, Kryetar i SHBA Guri i shtrejtë Shtime anëtar,
- Behadin Rexhepi, Kryetar i SHBA Vjosa Shtime anëtar,

Baza ligjore për vlerësimin e rrezikut në territorin e Komunës së Shtimes

Hartimi i vlerësimit të rrezikshmërisë nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera, në nivel vendi është i bazuar në ligjin për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera, si dokument bazë për hartimin e planeve të reagimit emergjent dhe planeve tjera.

Vlerësimi i Rrezikshmërisë nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë tjera është dokument me karakter nacional, hartimi i të cilit është i bazuar në:

- a) Ligji për Mbrojtje nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë tjera ,Ligji Nr. 04/- L-027,
- b) Rregullore nr. 28/2020 për Metodologjinë e Hartimit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë,
- c) Udhëzimi Administrativ nr.19/2008,
- d) Sistemi i Integruar i Menaxhimit të Emergjencave – SIME,
- e) Ligji për mbrojtje nga zjarri, Ligji Nr. 04/L-012,
- f) Ligji për mbrojtje të mejdisit Nr.03/L-025.
- g) Statutin e Komunës së Shtimes

HYRJE

Fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera (FNFT) të shkaktuara nga dukuritë natyrore apo nga faktori njeri mund të rrezikojnë jetën e njerëzve, kafshëve, të mirat materiale dhe trashëgiminë kulturore. Dukuritë dhe fenomenet, qofshin ato natyrore apo të shkaktuara nga faktori njeri, manifestohen me rreziqe dhe paraqesin sfida me të cilat ballafaqohet njerëzimi, prandaj vlerësimi dhe menaxhimi i rreziqeve, ndërmarrja e masave, veprimeve dhe aktiviteteve për parandalimin e tyre është një nga prioritetet e Komunës së Shtimes.

Vlerësimi i rrezikshmërisë nënkupton analizën sasiore dhe cilësore të fatkeqësive të shkaktuara nga fenomenet natyrore, proceset teknologjike dhe rrethanat e caktuara tjera për dukuritë e mundshme nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.

Fatkeqësitë nuk zgjedhin kohen as vendin se ku do të ndodhin. Andaj te gjithë jemi të kërcënuar nga rreziqet e ndryshme që i kërcënojnë interesat e sigurisë në çdo kohë dhe në çdo vend.

Si çdo pjesë e Kosovës edhe komuna e Shtimes mund të ballafaqohet me fatkeqësitë natyrore. Bazuar në historikun e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera, në të kaluarën, ka pasur shkatërrime dhe humbje të shumta të jetës së njerëzve, të mirave materiale, trashëgimisë kulturore dhe ambientit. Me qëllim të ngritjes së vetëdijes qytetare, ngritjes së kapaciteteve për mbrojtje dhe shpëtim, masave parandaluese, zhvillimin e programeve për një jetë më kualitative dhe më të sigurt, hartohet dokumenti i vlerësimit të rrezikshmërisë nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera.

Rreziku nga fatkeqësitë natyrore ndër të tjera paraqet një përjetim të humbjes apo dëmit i cili mund të shfaqet në cilin do vend dhe në çdo kohë, intensiteti i të cilit mund të jetë i kufizuar apo me përmasa tragjike, prandaj parandalimi i rrezikut nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera nënkupton zvogëlimin e rreziqeve, ndërmarrjen e masave lehtësuese, ngritjen e nivelit të gatishmërisë dhe kapaciteteve të nevojshme për të ndërmarrë veprimet e duhura në situata emergjente.

Ky dokument është bazë për hartimin e planeve të reagimit emergjent, planeve operative dhe planeve tjera sipas legjislacionit në fuqi.

Komuna e Shtimes bazuar në misionin, detyrat, përgjegjësitë si dhe në Rregulloren (QRK) Nr 25/2020 për Metodologjinë e Hartimit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë në bashkëpunim me institucionet lokale dhe ato qendrore, OJQ-të, si dhe palët tjera të interesit, ka hartuar draft dokumentin: Vlerësimi i Rreziqeve nga Fatkeqësitë Natyrore dhe Fatkeqësitë Tjera, përmes të cilës synon identifikimin, vlerësimin dhe ndërmarrjen e masave parandaluese dhe zvogëlimin e tyre.

Komuna e Shtimes është përgjegjëse për organizimin e Mbrojtjes dhe Shpëtimit nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera në kufijtë territorial të përgjegjësisë të saj, si përgjegjëse dhe koordinuese e sistemit unik të emergjencave civile lokale, e cila përmban planifikimin, organizimin, aftësimin, koordinimin, realizimin dhe mbikëqyrjen e të gjitha masave dhe aktiviteteve për Mbrojtje dhe Shpëtim brenda juridiksionit komunal.

MISIONI DHE SYNIMI I VLERËSIMIT TË RREZIKSHMËRISË

Mënyra më e mirë për tu mbrojtur për situata të tilla është Vlerësimi, Planifikimi dhe Programimi i veprimit të menduar për menaxhim emergjent, me udhëzime të qarta dhe veprime emergjente të nevojshme dhe me kohë.

Hartimi i Dokumentit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë konsiston në identifikimin, analizimin, vlerësimin, strukturimin dhe arkivimin e informatave nga të gjitha subjektet juridike pjesëmarrëse dhe reaguese ndaj situatave emergjente në komunë, me qëllim të:

- a. Hartimit të planeve të reagimit emergjent, planeve operative dhe planeve tjera përkatëse sipas legjislacioneve në fuqi;
- b. Profilizimit dhe standardizimit të masave parandaluese dhe veprimeve konkrete për zvogëlimin, zbutjen dhe sanimin e pasojave të shkaktuara nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera;
- c. Caktimit të shkallës së cenueshmërisë (vatrave potenciale të rrezikut sipas shkallës së rrezikshmërisë), përcaktimit të moduleve vlerësuese për situatat e krijuara emergjente, si dhe koordinimit të resurseve humane dhe teknike, të cilat do të përfshihen si përgjigje adekuatë në situatat emergjente;

Vlerësimi i rrezikut nënkupton procesin e analizimit, vlerësimit dhe konkluzioneve të cilat inkorporohen në hartimin e planeve dhe strategjive afatshkurtra dhe afatgjate, me qëllim të zvogëlimin të rreziqeve nga FNFT, realizimin e projekteve konkrete dhe menaxhimin e situatave emergjente me të cilat mund të përballëtohen komuna.

KREU I

PROFILI I KOMUNËS SË SHTIMES

Komuna e Shtimes përfshin një sipërfaqe prej 134 kilometra katrorë dhe shtrihet në pjesën qendrore të Kosovës. Kufizohet me komunat: në veri me komunën e Lipjanit, në juglindje me komunën e Ferizajit, në perendim me komunën e Suharekes, veriperendim me komunën e Malishevës.

Territori i Komunës së Shtimes shtrihet rreth koordinatave gjeografike:

- Gjerësia (latituda): 42.4331° veri
- Gjatësia (longituda): 21.0400° lindje
- Lartësia mbidetare: rreth 600 metra

Harta 1. Pozita gjeografike e komunës së Shtimes në Kosovë (Plani zhvillimor komunal-Shtime, faqe 102)

POZITA, KARAKTERISTIKAT GJEOGRAFIKE DHE KLIMATIKE TË KOMUNËS

Zona e përgjegjësisë (përkufizimi hapësinor)

Komuna e Shtimes shtrihet në pjesën jugore të Kosovës, ndërmjet qyteteve Ferizaj (Juglindje), Lipjan (veri) dhe Suharekë e Malishevë (Perëndim / Jug):

- në lindje/juglindje me Komunën e Ferizajit (rreth 13 km), komunën e Kaçanikut (rreth 44 km), komunën e Gjilanit (rreth 50km)
- në perëndim/jug me komunën e Suharekës (rreth 26km), me komunën e Malisheves (rreth 35 km), komunën e Prizrenit (rreth 52 km)
- në veri me komunën e Lipjanit (rreth 13 km), me komunën e Prishtinës (rreth 30 km)

Sipërfaqja e përgjithshme e komunës së Shtimes

Komuna e Shtimes përfshinë një sipërfaqe prej 134 km² ose 1.2 % nga territori i përgjithshëm i Kosovës. Sipas regjistrimit të popullsisë në vitin 2024 në të jetojnë 24,308 banorë, ndërsa vetëm në qytetin e Shtimes jetojnë 7,487 banorë dhe territorin e komunës së Shtimes e përshkon lumi Shtimjanja.

Largësia e pikave kufitare me komunën e Shtimes, është:

- Kufiri me Maqedoninë e Veriut (Hani I Elezit/Sharr) 40 km në juglindje.
- Kufiri me Shqipërinë (Morinë/Kukës) 80 km, (nëpërmjet Suharekës – Prizrenit) në jugperëndim
- Kufiri me Malin e Zi (Pejë/Kullë/Rozhajë) 110 km në veriperëndim
- Kufiri me Serbinë (Merdare/Kurshumli) 45 km në veri si dhe kufiri (Gjilan/Konçul/Preshevë) 55 km në lindje

Duke pas parasysh shtrirjen gjeografike, relievin, lartësinë mbidetare, etj. mund të thuhet që Komuna e Shtimes ka një pozitë të favorshme gjeografike nga se këto komponente natyrore dhe shoqërore janë shumë të rëndësishme në çdo hapësirë. Komuna e Shtimes është mjaft komunikative, pasi ajo me të gjitha komunat fqinje lidhet nëpërmjet rrugëve automobilistike, të cilat ndjekin kryesisht korridoret dhe kalimet natyrore.

Në aspektin morfologjik brenda territorit të Komunës së Shtimes mund të diferencohen këto njësi morfologjike, malet e Carraleves, një masiv kodrinor-malor në perëndim me lartësi që arrin mbi 1000 metra, kodra dhe malet e Mollopolcit në pjesën perëndimore, zona malore në jug- perëndim në fshatin Belinc, kodra të tjera malore nga fshati Godanc.

Relievi i komunës së Shtimes karakterizohet kryesisht nga vlera mesatare deri në të lartë të lartësisë mbi nivelin e detit. Zona ka një reliev të përzier me kodra dhe male të ulëta që formojnë një terren të valëzuar, i cili është tipik për pjesën juglindore të Kosovës. Ka gjithashtu fusha pjellore dhe luginat, ndërsa kodrat dhe malet e ulëta ofrojnë një konfiguracion të ndryshueshëm të terrenit.

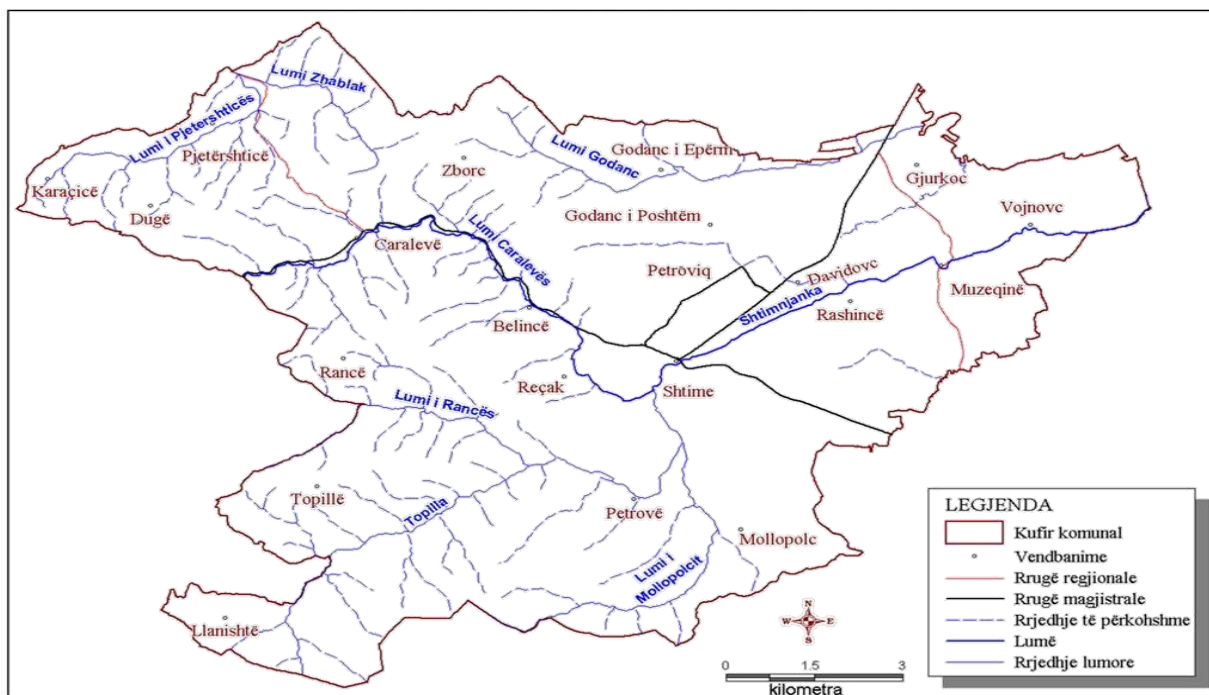
Në përgjithësi, relievi i Shtimes nuk është shumë i ashpër, por përfshin lartësi që variojnë nga disa qindra metra deri në rreth 600 metra mbi nivelin e detit.

Në suaza të territorit të Komunës së Shtimes shtrihet sektori qendror-jugor i fushëgropës së Kosovës, i cili shtrihet në lartësinë mbidetare deri në 600 m, pra ka reliev mesatarisht të ulët deri në mesatar.

Sipas Statutit të Komunës së Shtimës, nenit 4, pika 1, territori i komunës si njësi territoriale përbëhet prej lagjeve urbane, fshatrave dhe vendbanimeve sipas zonave kadastrale, siç paraqitet në tabelën e mëposhtme. Ndërsa me Rregulloren për Organizimin dhe Bashkëpunimin e Komunës me fshatra, vendbanimet dhe lagjet urbane në komunën e Shtimes, është bërë rregullimi dhe ndarja e vendbanimeve si në vijim:

Tabela 1. Lagjet urbane dhe fshatrat e komunës së Shtimes

Lagjet urbane në qytetin e Shtimes	
Bashksia e pare Lokale përfshinë	Shtime1, Shtime 3, Shtime 4, dhe Davidovc
Bashksia e dytë Lokale përfshinë	Shtime 2, Shtime 5, Belinc, Reaçk dhe zborc
Bashksia e Lokale Carralevë, përfshinë	Carralevë dhe Rancë
Bashksia Lokale Muzeqinë përfshinë	Muzeqinë, Gllavicë, Gjyrkovc, Rashincë dhe Vojnovc
Bashksia Lokale Petrovë përfshinë	Petrovë, Devetak, Llanisht, Mollopoc dhe Topillë
Bashksia Lokale e Godancit përfshinë	Godanc i Ultë, Godancë I Epërm dhe Petroviq
Bashksia e Lokale e Pjetërshticës përfshinë	Dugë, Karaçcë
Fshatrat e komunës së Shtimes	
Belinc	Muzeqina
Carraleva	Petrova
Davidoc	Pjetërshtica
Devetak	Ranca
Duga	Rashinca
Gllavica	Reçaku
Godanc	Topilla
Gjurkoc	Zborc
Karaçica	Zotaj
Llanisht	
Mollopoc	

Harta 2. Zona kadastrale e komunës së Shtimes (Plani zhvillimor komunal-Shtime, faqe 110.)

Hidrografia - lumenjtë dhe liqenet

Territori i komunës së Shtimes ka një rrjet hidrografik, i cili i drenon ujërat në drejtim të lumit Sitnica dhe vazhdon drejt Detit të Zi. Sipërfaqja e pellgut të lumit Shtimjanja është 102km², me derdhje vjetore 32.26 mil/m³. Lumi i Carralevës buron nga këto male, fillon afër qafës së Duhlës, rrjedh nëpër luginën e ngushtë të Carralevës. Prej fshatit Belincë deri në afërsi të Shtimes lugina pak zgjerohet. Radhitet në lumenjtë malorë me një gjerësi të shtratis 3 deri 5m, në rrjedhjen e poshtme deri në 7m. Thellësia sillet rreth 50cm, e në disa raste edhe 1m. Përshkohet nga lumenj të vegjël, që kanë sasi të vogël uji, rrjedhje të përkohshme ka më shumë, por ujë kanë vetëm në stinët e vjeshtës dhe të pranverës. Në periudhat e stinëve me të reshura, lumi ka raste kur del nga kanali i tij dhe i përmbytë pjesët rreth brigjeve. Gjatë verës ka sasi të vogël uji, rreth 40 l/sec. Lumi i Carralevës ka gjatësi rreth 16,4km, 11,6km brenda territorit komunal, ndërsa 4,8km janë në territorin e komunës së Suharekës. Në lumin e Carralevës prej dy anëve të pellgut të tij, i derdhen degë zakonisht të shkurta dhe përrenj që në pjesën më të madhe të vitit shterren.

Lum tjetër është ai i Topillës me gjatësi rreth 14,5km prej tyre 12,9km brenda territorit komunal. Ndërsa pjesa burimore rreth 1,7km jashtë territorit komunal. Buron nga një lartësi mbidetare rreth 1200m. Lumi ka një rënie të theksuar prej burimi deri te gryka e tij.

Lumi i Carralevës dhe Topillës, pas bashkimit formojnë lumin Shtimjanja, i cili është lumi kryesor i komunës. Rrjedh nëpër territor të rrafshët dhe i përshkon vendbanimet Shtime, Rashincë, Muzeqinë dhe Vojnovc.

Afër Rubovcit del nga territori komunal dhe derdhet në lumin e Sitnicës. Pozita e lumenjve në raport me territorin e komunës është e mirë, ngase e përshkojnë pothuajse mes-për-mes territorin.

Topografia e terrenit dhe kufiri komunal kanë mospërputhje në kuptim të drenimit të ujërave. Sipërfaqe jashtë territorit që drenojnë ujëra, në këtë komunë, ka mjaft raste, pellgu i lumit Carraleva ka rreth 17km² jashtë komune. Lumi i Topillës i ka rreth 8km² jashtë komune, njëkohësisht edhe lumi i Mollopolc shtrinë një pjesë të pellgut të tij në komunën e Ferizajit. Duke pas parasysh se pjesa më e madhe e territorit është malore edhe lumenjtë janë të shpejtë, që ndikon edhe në rritjen e përqindjes së rrjedhjes së ujit. Mbulesa

bimore është një stabilizator në rregullimin e rrjedhjes së ujit (regjimin lumor). Vegjetacioni një pjesë të ujit e shfrytëzon për jetën e tij, e rritë lagështinë në tokë, ngadalëson shkrirjen e borës etj. Në bazë të llogaritjeve të modulit të prurjes, shihet se nëpër komunën e Shtimes kalojnë izovijat e modulit të prurjes 4 dhe 6 l/sec / km². Kjo sasi e ujit këtë komunë e radhit në hapësirat relativisht të varfra me ujë (në pjesën e Dukagjinit moduli i prurjes lëvizë prej 10 deri në 40 l/sec/km²). Mesatarisht në këtë territor bien 90.182.000 m³ reshje që ushqejnë lumenjtë dhe ujërat nëntokësorë, kur i shtohen edhe pellgjet e lumit të Carralevës dhe Topillës, që një pjesë, e kanë jashtë territorit me rreth 25 km² dhe sasi të reshjeve me 16.825.000 m³, sasia e përgjithshme del rreth 107 mil m³.

Bazuar në Planin Zhvillimor Komunal, në kuadër të sektorit të shërbimeve publike janë bërë llogari të shpenzimeve dhe kapacitetit të nevojshëm të ujit të pijes për banoret e kësaj zone e cila duhet të jetë në harmoni me kërkesat për furnizim me ujë të pijes për qytetin e Shtimes dhe fshatrat e saj, me qëllim të realizimit të projekteve si pjesë integrale e Planit të Veprimit të komunës së Shtimes meqë rast parashihet zgjerimi i rrjetit të ujësjellësit në territorin e komunës, në koordinim dhe bashkëveprim me K.R.U. "Prishtina".

Nga sistemi i KRU "Prishtina", në bazë të sasive të ujit të furnizuar, në rastin më të mirë, furnizimi mesatar ditor për banor, vlerësohet të jetë përafërsisht 5000 m³ ose 5000000 litra në ditë, e që vlerësohet të jetë i pa mjaftueshëm për nevojat e komunitetit.

Kapacitete të mjaftueshme të ujërave nëntokësore sipas studimeve të bëra ka në mes fshatit Rashincë dhe Gllavicë.

Tabela 2. Lokacionet e burimeve të ujit dhe kapaciteti i tyre

Nr.	Burimi	Lokacioni	Kapacitetet	Lloji i burimit
1.	Bare	Shtime	(8-10) l/s	Nëntokësorë
2.	Rashincë	Rashincë	(12-15) l/s për pus	Nëntokësorë
3.	Pjetërshticë	Pjetërshticë	(3-5) l/s	Sipërfaqësorë
4.	Te xhamia	Carralevë	(10-15) l/s	Sipërfaqësorë
5.	Vrella Raçak	Raçak	(5-6) l/s	Sipërfaqësorë
6.	Vrella e Zezë	Topillë	(8-10) l/s	Sipërfaqësorë

Korporata rajonale e ujërave (KRU) dhe burimet alternative

KRU "Prishtina" Sh.a operon dhe mirëmbanë rrjetin e ujësjellësit në Komunën e Shtimes. Kapacitetet të prodhimit të ujit (kapacitetet e shfrytëzuara) janë premtuese për nevojat e shpenzimeve nga qytetarët, ku koha e furnizimit me ujë të pijshëm në rastin më të mirë është 24 orë (me reduktime sezonale).

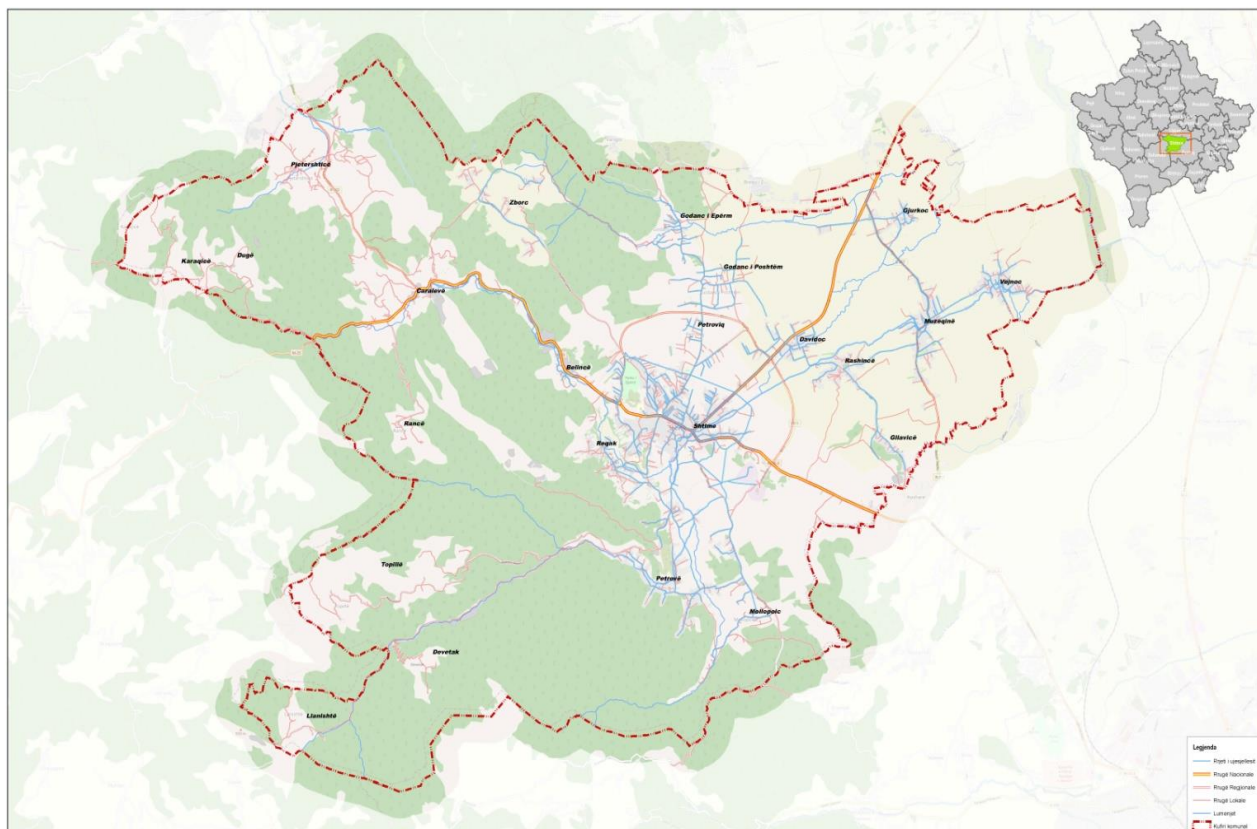
Tabela 3. Sistemi i ujësjellësit në komunën e Shtimes

Nr.	SISTEMI I UJËSJELLËSIT NË SHTIME			
NR	VENDBANIMI	FURNIZIMI	ME RRJET	PA RRJET
1	Belincë	Burimi në Carralevë- KRU	PO	
2	Carralevë	Burimi në Carralevë- KRU	PO	
3	Davidoc	Puset në Rashincë- KRU	PO	
4	Devetak	Nuk ka Ujësjellës		JO
6	Gllavicë	Puset në Rashincë- KRU	PO	
7	Godanë Epërm	Puset Bare në Shtime- KRU	PO	
8	Godanë Poshtëm	Puset Bare në Shtime- KRU	PO	
9	Gjurkoc	Puset në Rashincë- KRU	PO	
10	Karaqicë	Nuk ka Ujësjellës		JO
11	Llanishtë	Nuk ka Ujësjellës		JO
12	Mollopolc	Nuk furnizohet- KRU	PO	
13	Muzeqinë	Puset në Rashincë- KRU	PO	
14	Petrovë	Nuk furnizohet- KRU	PO	
15	Petroviq	Puset në Rashincë- KRU	PO	
16	Pjetërshticë	Në realizim		JO
17	Rancë	Burimi i fshatit- Vetë fshati	PO	
18	Rashincë	Puset në Rashincë- KRU	PO	
19	Raçak	Nuk furnizohet- KRU	PO	
20	Shtime	Puset në Shtime- KRU	PO	
21	Topillë	Nuk ka ujësjellës- Ska		JO
22	Zborc	Nuk furnizohet- Ska	PO	
23	Vojnoc	Puset Rashincë- KRU	PO	

Mbulueshmëria e rrjetit me ujë nga NJO Shtime përfshin vendbanimet të cilat janë paraqitur në tabelën e mëposhtme.

Tabela 4. Mbulueshmëria e rrjetit me ujë në komunën e Shtimes

		Numër	%
1	Vendbanime	23	
2	Banorë (rezident dhe jo rezident)	24000	
3	Vendbanime me rrjet të ujësjellësit	18	78
4	Vendbanime me rrjet të ujësjellësit funksional dhe pjesërisht funksional	16	69
5	Vendbanime nën menaxhim të KRU " Prishtina" Sh.a (NJO Shtime)	15	65
6	Banorë që kanë qasje në rrjet të ujësjellësit	21000	87.50
7	Banorë që kanë qasje në rrjet të ujësjellësit funksional dhe pjesërisht funksional	20000	83.30

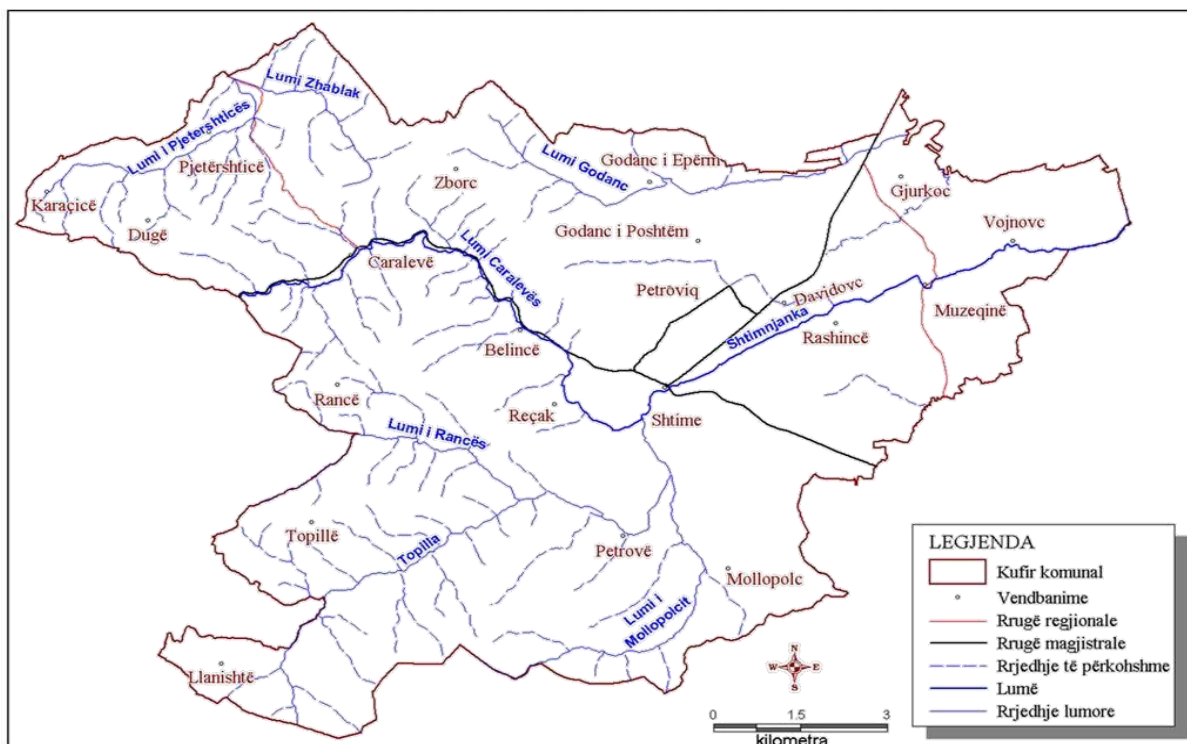

Harta 3. Furnizimi me ujë të pijshëm

Liçejtë artificial në komunën e Shtime

Tabela 5. Liçenët artificiale

	Liçejtë	Vëllimi maksimal i ujit/ m ³	Sipërfaqja e pendes	
			Gjatësia /m	Gjërësia /m
1	Liçeni i Mjellmave	620,418 m ³	187 m	200 m

Harta 4. Harta hidrografike në komunën e Shtimes (Plani zhvillimor komunal-Shtime, faqe 110.)

Demografia

Numri i popullsisë dhe vendbanimet janë një indikator i rëndësishëm për demografinë. Për të identifikuar numrin e popullsisë kemi shfrytëzuar të dhënat e regjistrimeve të popullsisë nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK) ndër vite. Në Kosovë regjistrimet zyrtare të popullsisë pas luftës së fundit, janë bërë në vitin 2011 dhe në këtë vit/2024. Pasqyrën e popullsisë së Komunës së, vendbanimet, aspektet gjinore dhe variablat krahasimore si dhe diagramet sipas trendeve dhe zhvillimeve të Komunës së Shtimes do ti paraqesim në tabeloret dhe diagramet e mëposhtme:

Tabela 6. Popullsia e Komunës së Shtimes sipas gjinisë dhe etnive 2024

Gjithsej	Gjinia		Etnia								
Komuna Shtime	Meshkuj	Femra	Shqiptarë	Serbë	Turq	Boshnjak	Rom	Ashkali	Egjiptas	Goran	Të tjerë
24308	12431	11877	23533	0	1	10	17	732	1	0	8

Tabela 7. Popullsia sipas tipit të vendbanimit, gjinisë dhe kontingjenteve themelore 2024

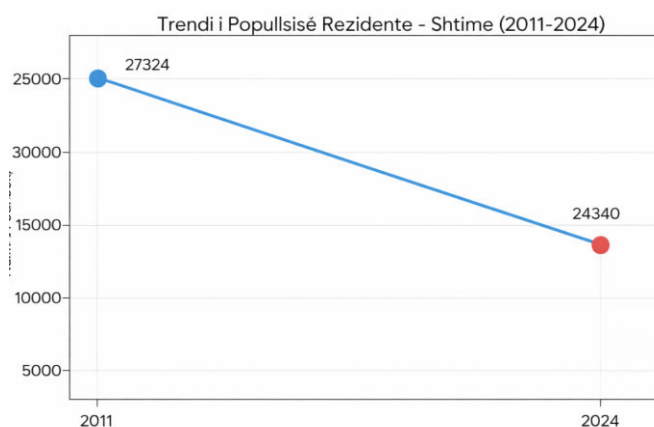
	Popullsia							Popullsia e aftë për punë			
Komuna e Shtimes	Gjithsej	Meshkuj	Femra	Foshnje 0 - 4vjeç	Fëmijë 5-9	Fëmijë 10-14	Rinia 15-29	30-44	45-54	55-64	65 +
Gjith.	24308	12431	11877	1793	1889	2040	6230	4595	3129	2400	2232
Urban	7487										
Rural	16821										

Tabela 8. Gjithsej popullsia e komunës së Shtimes e vlerësuar për vitin 2024

Sipërfaqjanë km ²	Popullsia e vlerësuar 2024	Shtimi natyror	Bilanci i migrimeve (2024)	Rritja e Përgjithshme (shtimi natyror dhe migrimi) për vitin 2024	Popullsia e vlerësuar/ 2024	Numri i banorëve në 1 km ²
134	24308			24308	24308	181

Bazuar në të dhënat zyrtare nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK), duke përfshirë rezultatet përfundimtare të regjistrimit të popullsisë të vitit 2024 (ReKos 2024), më poshtë vijon analiza krahasimore për komunën e Shtimes.

Shtime ka pësuar ndryshime të ndjeshme demografike në dy dekadat e fundit. Ndërsa në vitin 2011 komuna numëronte 27,324 banorë, vlerësimet dhe rezultatet e vitit 2024 tregojnë një rënie apo stagnim në përputhje me trendin e përgjithshëm nacional, ku popullsia rezidente e Kosovës ka zbritur në 1,585,566 banorë.

Shtimja mbetet një komunë me shkallë të lartë të lëvizshmërisë. Sipas vlerësimeve zyrtare:

- Emigrimi jashtë vendit: Një pjesë e konsiderueshme e popullsisë ka migruar drejt vendeve të BE-së, kryesisht për arsye ekonomike dhe bashkim familjar.
- Migrimi i mrendshëm: Ekziston një lëvizje drejt qendrave më të mëdha (si Prishtina apo Ferizaj) për shkak të mundësive më të mira për punësim dhe shërbime.

Në vitin 2011, shumica e popullsisë jetonte në zona rurale, por regjistrimi i vitit 2024 konfirmon një ndryshim për herë të parë, mbi 50% e popullsisë në Kosovë jeton në zona urbane.

- Shtime: Ka pësuar një densifikim të popullsisë.
- Fshatrat: Shumë zona rurale të Shtimes po përballen me zbrazje dhe plakje të popullsisë.

Arsyet kryesore të dokumentuara nga ASK përfshijnë:

- Ekonomike: Papunësia (shkalla kombëtare 13.9% në 2024) dhe kërkimi për paga më të larta.
- Sociale: Nevoja për arsimim cilësor dhe shërbime shëndetësore më të avancuara që gjenden në qendrat urbane.
- Struktura Familjare: Trendi i ndarjes së familjeve të mëdha në njësi më të vogla, që nxit lëvizjen drejt qytetit.

Kategoritë e banorëve të planifikuar për evakuim

Nënat me fëmijë: 1,793 banorë.

Fëmijë (0 deri në 14 vjeç): 5,722 banorë (ASK 2024).

Të moshuarit (mbi 70 vjeç): 1,402 banorë (ASK 2024).

Personat me nevoja të veçanta: Rreth 560 banorë.

Shënim: Ky numër bazohet në vlerësimet e fundit zyrtare për personat që marrin asistencë sociale ose pension për aftësi të kufizuara në komunë. Duhet pasur parasysh se në Shtime ndodhet edhe Enti Special, i cili strehon rreth 60 banorë me aftësi të kufizuara mendore dhe fizike që kërkojnë protokoll të veçantë evakuimi.

Tabela 9. Popullsia e komunës së Shtimes sipas gjinisë dhe grup-moshave 2024

Komuna eShtimes			Gjithsej	Grup-mosha					
				0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29
	Gjithsej	24308	1793	1 889	2 040	1 997	2 380	1 853	1 709
	Meshkuj	12 431	937	1005	1064	1037	1230	1012	938
	Femra	11877	856	884	976	960	1150	841	771
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80+

1 428	1 458	1 565	1 564	1 312	1 088	830	587	438	377
747	722	750	716	637	548	413	283	223	169
681	736	815	848	675	540	417	304	215	208

Tabela 10. Pensionistët

Kategoritë e pensionistëve në Komunën e Shtimes

Pensionistë kontribues	Pensione bazë	Pens. e Personave me Aftësi të Kufizuar	FSK	Pens. Invalidor i Punës	Policia	TMK	Pen. Paraplegjik e Tetraplegjik	Pensione familjare	Kompensime monetare	Arsimi	Totali
482	1845	228	12	31	9	15	54	42		118	2836

Tabela 11. Të papunët

Punëkërkuesit e regjistruar sipas grup moshave			
Grupmosha	Totali	Femra	Meshkuj
15 – 24	412	198	214
25 – 39	1105	562	543
40 – 54	843	395	448
55 +	326	114	212
Totoali	2686	1269	1417

Tabela 12. Asistenca sociale

Nacionaliteti	Nr. i familjeve	Nr. antarëve të familjes
Shqiptar		23530
Turk		0
Serb		0
Komuniteti RAE		752
Të tjerë		26
Gjithsej		24,308

Dendësia e Popullsisë

Komuna e Shtimes, me një sipërfaqe prej rreth 134 km² dhe një popullsi rezidente prej 24,308 banorësh, ka një dendësi mesatare prej rreth 181 banorë/km². Kjo e radhit atë në mesin e komunave me dendësi mesatare në nivel vendi.

Zonat urbane: Përqendrimi më i madh është në qytetin e Shtimes (Lagjet I-V), ku dendësia i kalon 500 banorë/km².

Zonat tjera (Petrovë, Godanc, Belinc, Muzeqinë, Vojnoc): Këto vendbanime mbajnë një dendësi stabile prej 200-250 banorë/km² për shkak të tokave pjellore dhe qasjes në rrugët kryesore.

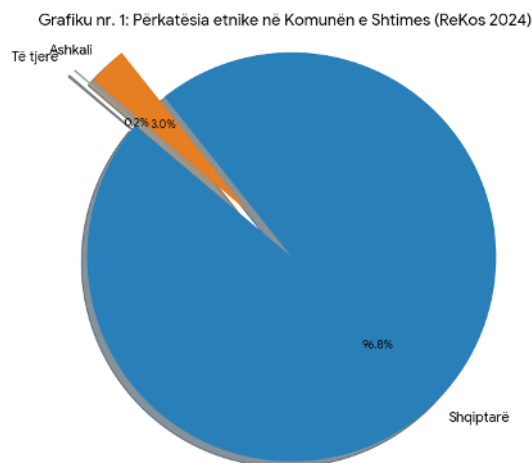
Zonat malore/periferike: Vendbanimet si Rancë, Dugë apo Karaçicë kanë dendësinë më të ulët, nën 10 banorë/km², si pasojë e migrimit drejt qendrës.

Popullsia urbane është 7,487 banorë (30.8%), kurse ajo rurale është 16,821 banorë (69.2%).

Shpërndarja e familjeve në bazë të grupeve etnike

Komuna e Shtimes dallohet për një strukturë homogjene etnike (mbi 96% shqiptarë).

Përveç shqiptarëve, në Shtime jetojnë kryesisht pjesëtarë të komunitetit Ashkali (që janë komuniteti i dytë më i madh), ndërsa prania e turqve, boshnjakëve apo serbëve është simbolike ose zero sipas regjistrimit të fundit.

Të punësuarit, të papunët dhe pensionistët

Papunësia është një ndër problemet me të cilin më së shumti po përballlet shoqëria kosovare. Shkalla e papunësisë në Kosovë është më e larta në rajon. Kjo shkallë e lartë e papunësisë në nivel nacional është 13.9%. Vlerësohet se rreth 1/3 e popullsisë së Kosovës është nën moshën 16 vjeç, ndërkohë rreth 62% e popullsisë janë në moshë pune (15-64 vjeç). Kjo shkallë e lartë e papunësisë prek më së shumti femrat, të cilat në bazë të të dhënave statistikore të ASK-së 2024, numri i të punësuarave femra në Komunën e Shtimes arrin diku rreth 28.4% nga numri total i të punësuarve.

Tabela 13. Numri i të punësuarve sipas gjinisë (Shtime)

Gjinia	Numri i të punësuarve	%
Meshkuj	3,920	71.6%
Femra	1,556	28.4%
Gjithsej	5,476	100%

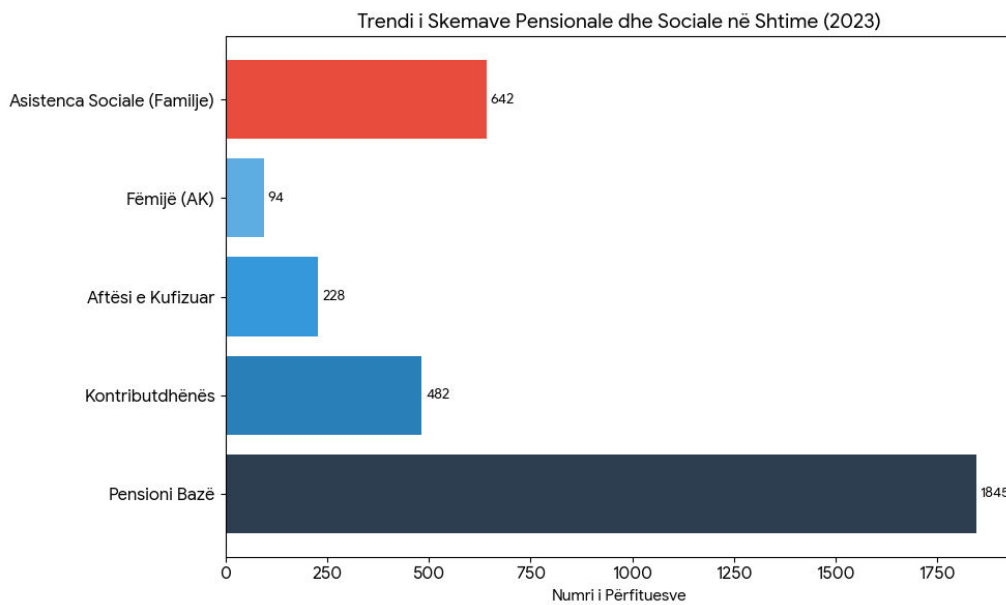
Pensionistët dhe skemat sociale (Janar - Dhjetor 2023)

Sipas raporteve vjetore të mirëqenies sociale për komunën e Shtimes:

- Pensionet bazike të moshës: Numri ishte 1,845 përfitues.
- Pensionet kontribut-paguese: Numri i përfituesve ishte 482.

- Pensionet me aftësi të kufizuara (18-65 vjeç): Numri ishte 228.
- Skema për fëmijët me aftësi të kufizuara (1-18 vjeç): Numri ishte 94.
- Anëtarët që kanë përfituar nga skema sociale (Asistenca): Numri ishte 2,584 persona.

Më poshtë keni diagramin që krahason kategoritë kryesore të pensioneve dhe ndihmës sociale për të ilustruar peshën e secilës kategori në komunë.

Arsimimi

Procesi edukativo-arsimor në komunën e Shtimes zhvillohet në objekte arsimore (çerdhe, objekte shkollore dhe private) të ndërtuara në komunën e Shtimes dhe atë në disa nivele, siç janë: niveli parashkollor në 2 shkolla dhe çerdhe, fillor dhe i mesëm i ultë në funksion në 17 objekte shkollore, i mesëm i lartë, gjimnaze dhe profesionale në 2 shkolla në funksion, me gjithësej 23 objekte shkollore, që nënkupton edhe stafin edukativo-arsimor prej 474 mësimdhënësve, ndërsa të dhënat statistikore janë paraqitur në tabelat në vijim. Me shkallë emergjente janë të pajisura 5 ndërtesa të shkollave në arsimin parauniversitar me etazhitet më shumë se një kat.

Tabela 14. Statistikat për numrin e institucioneve në arsimin parauniversitar në komunën e Shtimes 2023/2024

Nr.	Shkolla	Vendi
1	ShFMU "Abdullah Shabani"	Carralevë
2	Paralele e ndarë	Zborc
3	ShFMU "Bajram Curri"	Petrovë
4	Paralele e ndarë	Mollopoc
5	ShF "Emin Duraku"	Shtime
6	Paralele e ndarë	Davidovc
7	Paralele e ndarë	L. e Pajtimit
8	Paralele e ndarë	Belinc
9	ShMU "Emin Duraku"	Shtime
10	ShFMU "Hasan Prishtina"	Godanc
11	ShFMU "Idriz Ajeti"	Pjetërshticë
12	ShFMU "Lasgush Poradeci"	Muzeqinë
13	Paralele e ndarë	Rashincë
14	Paralele e ndarë	Gjurkovc
15	Paralele e ndarë	Vojnovc
16	Paralele e ndarë	Gllavicë
17	ShFMU "Skënderbeu"	Reçak
18	Gjimnazi "Naim Frashëri"	Shtime
19	IAAP	Shtime
20	IP "Albiona Asllani"	Shtime
21	Paralele e ndarë	Muzeqinë
22	Paralele e ndarë	Godanc
23	Paralele e ndarë	Shtime

Tabela 15. Statistikat e numrit të fëmijëve dhe nxënësve në arsimin parauniversitar 2023/2024, sipas klasës dhe gjinisë/ Gjithsej fëmijë/nxënës ne Komunen e Shtimes

Nr.	Shkolla	Vendi	Meshkuj	Femra	Gjithsej	Paralele
1	ShFMU “Abdullah Shabani”	Carralevë	62	49	111	10
2	Paralele e ndarë	Zborc	47	69	116	10
3	ShFMU “Bajram Curri”	Petrovë	166	179	345	20
4	Paralele e ndarë	Mollopoc	42	45	87	10
5	ShF “Emin Duraku”	Shtime	379	357	736	30
6	Paralele e ndarë	Davidovc	76	57	133	10
7	Paralele e ndarë	L. e Pajtimit	38	32	70	6
8	Paralele e ndarë	Belinc	22	22	44	6
9	ShMU “Emin Duraku”	Shtime	305	308	613	24
10	ShFMU “Hasan Prishtina”	Godanc	182	160	342	20
11	ShFMU “Idriz Ajeti”	Pjetërshticë	93	89	182	10
12	ShFMU “Lasgush Poradeci”	Muzeqinë	87	74	161	10
13	Paralele e ndarë	Rashincë	81	60	141	10
14	Paralele e ndarë	Gjurkovc	75	48	123	10
15	Paralele e ndarë	Vojnovc	67	68	135	10
16	Paralele e ndarë	Gllavicë	15	11	26	6
17	ShFMU “Skënderbeu”	Reçak	130	96	226	10
18	Gjimnazi “Naim Frashëri”	Shtime	187	235	422	21
19	IAAP	Shtime	230	165	395	22
20	IP “Albiona Asllani”	Shtime	77	69	146	8
21	Paralele e ndarë	Muzeqinë	12	14	26	5
22	Paralele e ndarë	Godanc			40	
23	Paralele e ndarë	Shtime			153	
Gjithsej:			2373	2207	4580	268

Tabela 16. Numri i nxënësve të komunitetit Rom dhe Ashkali gjatë vitit shkollor. Arsimi parafillor (0) 2024/2025

KOMUNA	SHKOLLA	ROM		ASHKALI	
		M	F	M	F
Shtime	"Emin Duraku"-Shtime	0	0	22	33
	"Emin Duraku"-Davidovc	0	0	0	0
	"Lasgush Poradeci"-Gjurkovc	0	0	9	14
	"Lasgush Poradeci"-Vojnovc	0	0	4	6
Gjithsej sipas gjinisë:		0	0	35	53
Totali:		0		88	

Tabela 17. Numri i nxënësve të komunitetit Rom dhe Ashkali gjatë vitit shkollor. Arsimi fillor dhe i mesëm i ulët (I-IX)

KOMUNA	SHKOLLA	ROM		ASHKALI	
		M	F	M	F
Shtime	"Emin Duraku"-Shtime	1	1	14	20
	"Emin Duraku"-Davidovc	0	0	1	1
	"Lasgush Poradeci"-Gjurkovc	0	0	13	5
	"Lasgush Poradeci"-Vojnovc	0	0	6	6
Gjithsej sipas gjinisë:		1	1	34	32
Totali:		2		66	

Tabela 18. Numri i nxënësve të komunitetit Rom dhe Ashkali gjatë vitit shkollor. Arsimi i mesëm i lartë (X-XII)

KOMUNA	SHKOLLA	ROM		ASHKALI	
		M	F	M	F
Shtime	"Naim Frashëri"-Shtime	0	0	1	1
	IAAP-Shtime	1	0	13	7
Gjithsej sipas gjinisë:		1	0	14	8
Totali:		1		22	

Në arsimin parauniversitar të komunës së Shtimes kemi 3 nxënës rom dhe 176 nxënës të komunitetit ashkali.

Tabela 19. Statistikat e numrit të stafit edukativo-arsimor në arsimin parauniversitar 2023/2024

Numri i personelit në institucionet edukativo-arsimore dhe aftësuese publike të nivelit të arsimit parauniversitar në komunën e Shtimes në vitin shkollor 2024/2025						
Niveli i institucionit	Gjinia	Lloji i personelit				Gjithsej personel
		Mësimdhënës	Personel administrativ	Personel profesional	Personel ndihmës	
Institucione parashkollore	M	0	0	0	3	3
	F	22	2	6	3	33
	GJ	22	2	6	6	36
Shkolla fillore dhe të mesme të ulëta	M	80	7	5	47	139
	F	195	1	7	3	206
	GJ	275	8	12	50	345
Shkolla të mesme të larta	M	38	2	1	9	50
	F	39	1	3	0	43
	GJ	77	3	4	9	93
Gjithsej personel	M	118	9	6	59	192
	F	256	4	16	6	282
	GJ	374	13	22	65	474

Tabela 20. Tipi i shkollave dhe institucioneve parashkollore (Shtime)

Tipi i Shkollës	Emri / Lokacioni kryesor	Niveli i Arsimit
IP (Kopshti)	"Hapat e Vegjël" (Shtime)	Kopësht & Parashkollor
SHFMU	"Emin Duraku" (Shtime)	Fillor & i Mesëm i Ulët
SHFMU	"Bajram Curri" (Petrovë)	Fillor & i Mesëm i Ulët
SHFMU	"Idriz Ajeti" (Pjetërshticë)	Fillor & i Mesëm i Ulët
SHFMU	"Lasgush Poradeci" (Muzeqinë)	Fillor & i Mesëm i Ulët
SHFMU	"Abdullah Shabani" (Carralevë)	Fillor & i Mesëm i Ulët
SHFMU	"Hasan Prishtina" (Godanc)	Fillor & i Mesëm i Ulët
SHFMU	"Skënderbeu" (Vojnoc)	Fillor & i Mesëm i Ulët
SHML	Gjimnazi "Naim Frashëri"	I Mesëm i Lartë
SHML	Shkolla e mesme profesionale	I Mesëm i Lartë (Profesional)

Identifikimi i rreziqeve

Ekzistojnë mbi 15 objekte shkollore në arsimin parauniversitar të cilave ju mungojnë shkallët emergjente për evakuim të nxënësve, ku në raste të fatkeqësive natyrore apo fatkeqësive tjera, duke mos anashkaluar edhe shkollat paralele të ndara që janë 10 objekte të tjera, gjithashtu mungojnë edhe shenjëzimet themelore informuese për nxënësit dhe mësimdhënësit, në rast të çfaqjes së nevojës për evakuim emergjent, ku mungojnë pajisjet për mbrojtje nga zjarri dhe fatkeqësi tjera si dhe edukimi bazik për reagim emergjent.

KREU II

Të mirat materiale, kulturore dhe të mjedisit

Trashëgimia kulturore

Komuna e Shtimes karakterizohet me trashëgimi me vlera të larta kulturore si kullat dhe lokalitetet arkeologjike, të cilat për fat të keq, disa prej tyre nuk janë mbrojtur ligjërish e të cilat po i paraqesim në forma tabelare.

Tabela 21. Monumentet e trashëgimisë kulturore

Vendbanimi	Lokalitet arkeologjik, Lokalitete te vjetra, monumente te vjetra	Varreza arkeologjike	Objekt fetar
Shtimja	Gjurmë arkeologjike, Te Lajthijat		
Petrovë	Gjurmë arkeologjike te Kalaja e Gjytetit	Mure të Kalasë	

Tabela 22. Monumentet e trashëgimisë kulturore

Vendi	Emri	Viti i ndërtimit	Destinimi	Gjendja	sipërfaqja
Shtime	Xhamia e vjetër Varr i Ahmet Sylejmanit - Shtimja	1824 1923	Objekt fetar Varr i kryetarit të parë shqiptar në Komunën e Shtimes	E mirë Restaurim	x
Shtime	Kulla e Agush Agës (komuna e vjetër e Shtimes)	1890	X	Eshtë duke u restauruar	Dy kate, 8 dhoma
Shtime	Tyrbja e Shtimes	X	Objekt fetar	Nevojë restaurim	X
Shtime	Kulla e Muhamet Begut	Fund shek. XIX	Dikur objekt banimi	Nevojë urgjente restaurimi	Objekti 100m ² Oborri 35 h
Shtime	Shtëpia e Përshpirtshme	Fillimi i shek. XX	Inkubator biznesi, qendër rinore	X	822 m2
Shtime	Kroi i vjetër	X	Furnizim me ujë	Eshtërestauruar	X
Shtime	Kisha ortodokse	1923	X	X	X
Shtime	Shkolla e parë në Shtime	1920	Enti special	X	520 m ²
Shtime	Rezervuari i parë i ujësjellësit	1932	X	X	X

Objektet e trashëgimisë kulturore dhe fetare

Duhet theksuar se shumë monumente antike mendohet se janë zhdukur plotësisht dhe në të shumtën e rasteve dalin vetëm në toponimet e kësaj treve, ndërkohë që objektet e vjetra, për arsye të rrethanave historike, në pamundësi të kujdesit institucional, vazhdojnë të humbin gjurmët ose të dëmtohen shumë.

Trashëgimia natyrore

Tabela 23. Pasuritë të natyrore

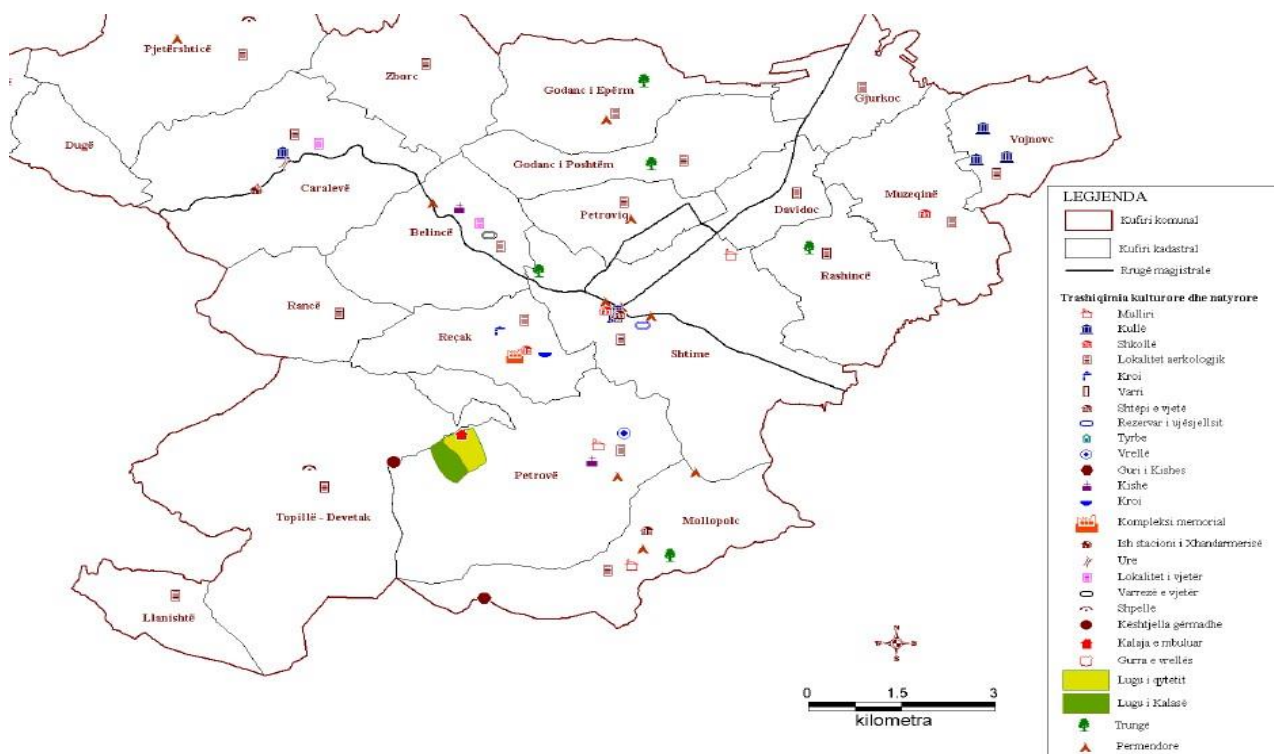
Nr.	Lokaliteti	Lloji për mbrojtje
1	Petrovë	Vrella e Zezë-Karakter hidrologjikë
2	Devetak	Shpella e Devetakut-gjeo-monument
3	Mollopoc	Trungjet e Dushkut (varreze vjetra) monument botanik guri i Kishës
4	Godanc i Epërm	Trungu i dushkut (varreza) monument botanik
5	Godanc i Poshtëm	Trungu i dushkut (taravillaz)- monument botanik
6	Rashincë	Trungu i dushkut - monument botanik
7	Karaçicë	Kompleks i trungjeve
8	Karaçicë	Guri i Xhamisë- monument gje-omorfologjik
9	Pjetërshticë	Shpellë- gjeo-monument
10	Shtime	Kompleksi i pishave 8 hektarë
11	Topillë	Dy shpella të reja
12	Topillë	Kroi i Zanave

Trashëgimia kulturore që i përket historisë së re

Pas luftës dytë botërore në shenjë përkujtimi është ngritur përmendorja e Abdullah Shabanit në Carralevë, e cila është dëmtuar, si dhe 4 përmendore të tjera në shenjë respekti për dëshmorët e rënë për liri.

Në komunën e Shtimes janë ngritë edhe 19 pllaka përkujtimore për të rënë, dëshmor e martirë gjatë luftës së UÇK-ës.

Në Fshatin Reçak është duke vazhduar, në faza, ndërtimi i Kompleksi Përkujtimor i Masakrës së Reçakut.

Harta 5. Trashëgimia kulturore dhe natyrore të komunës së Shtimes (Plani zhvillimor komunal-Shtime)

Grupi i objekteve kulturore dhe fetare që duhet identifikuar përfshin:

Tabela 24. Objektet kulturore dhe fetare

	Objektet kulturore dhe fetare	Vendi		Gjithsej	Vërejtje
		Shtime	Fshatra		
Objekte kulturore	Muzeu i UÇK-së	1	/	1	
	Biblioteka	1	/	1	
Objekte kulturore fetare	Xhamia	2	14	16	
	Kisha	2	/	2	
	Tyrbja e Shtimes	1	/	1	
Objekte të Trashëgimisë kulturore	Kulla e Agush Agës	1	/	1	
	Kulla e Muhamet Begut	1	/	1	
	Shtëpia e Përshpirtshme	1	/	1	
	Totali	11	14	25	

Muzeu i UÇK-së në Shtime është i vendosur në Muzeun e qytetit në sheshin Ahmet Shtimja.

Objektet sportive të mbyllura

Identifikimi i këtyre objekteve është bërë për arsye se në këto objekte mbledhet numër i madh njerëzish.

Tabela 25. Objektet sportive

Vendi	Palestra e sportive		Fushë futbollit e mbuluar		
	Nr.	m ²	Nr.	m ²	
Shtime	1				
Reçak			1	1000	
Davidovc			1	1000	

Hotelet dhe motelet

Tabela 26. Objektet hotelierike dhe sallat e dasmave

Emri i hotelit, motelit	Vendet për akomodim	Vendi	Telefoni
Hana –Tex		Shtime	
Tirana		Carralevë	
Kroni		Pjetërshticë	
Villa Plus		Dugë	

Sallat e dasmave dhe restorantet

Tabela 27. Objektet e sallave të dasmave dhe restorantet

	Kapaciteti	Vendi	Telefoni
Migrol – petrol	400 persona	Shtime	
Aqua-Park	400 persona	Davidovc	
BA Palace	400 persona	Davidovc	
Arzo Event	500 persona	Shtime - Tranzit	

PARQET NACIONALE DHE REZERVATET

Parqet natyrore dhe rezervatet

Komuna e Shtimes nuk ka asnjë park nacional ose rezervat natyror i cili ka status ligjor me vendim.

Sipërfaqet pyjore

Pyjet në komunën e Shtimes kanë sipërfaqe prej 6377.8 ha ku hyjnë pyjet e dendura dhe ato me intensitet më të ulët që janë vetëm 47.4% të sipërfaqes së përgjithshme të komunës së Shtimes. Pyjet janë kryesisht të koncentruara në zonën perëndimore dhe jugperëndimore të saj, e cila karakterizohet nga një reliev më malor në krahasim me pjesën lindore fushore.

Kryesisht këto hapësira pyjore përfshijnë menaxhim të pyjeve dhe rigjenerimi është i bazuar në rritjen e vazhdueshme ashtu që kjo zonë paraqet hapësira pyjore ku periudha e rotacionit të një brezi pemësh është më e gjatë se 50 vjet pas së cilës pylli rigjenerohet natyrshëm ose artificialisht (me mbjellje ose mbirje fare). Duke pasur parasysh shkallën e rritjes së rrezikut nga zjarret në pyje gjatë këtyre viteve të fundit, duhet të ndërmerre masa parandaluese për mbrojtje nga zjarret pyjore pasi që është rrezik permanent shkatërrimi i florës dhe faunës si dhe rrezikshmëri ambientale.

Për sa i përket karakteristikave specifike të maleve në territorin e Shtimes (kryesisht masivi i Carralevës dhe zonat rreth Topillës e Pjetërshticës), ato dallohen për një biodiversitet të pasur tipik për zonat kalimtare mes ultësirave dhe maleve të larta.

Pyjet e Shtimes janë kryesisht fletëgjërë (gjetherënës). Përbërja e tyre ndryshon sipas lartësisë mbidetare:

- Dushku (Qarr, Bung, Shkozë): Ky lloj dominon në brezin e poshtëm dhe të mesëm (deri në 800m). Përbën pjesën më të madhe të masës drusore dhe përdoret masivisht për lëndë djegëse nga banorët lokalë.
- Ahu: Ndodhet në pjesët më të larta dhe më të hijeve (mbi 800-900m), veçanërisht në drejtim të fshatit Topillë dhe majave që lidhen me malet e Jezercit.
Lloje të tjera: Takon edhe Frashërin, Lajthinë (shkurre), Plepën e egër dhe krekëzën.
Kjo zonë njihet si një "farmaci natyrore" për shkak të larmisë së bimëve që mbledhen tradicionalisht nga banorët:
- Kamomili dhe Çaji i Malit (Sideritis): Gjenden në pjesët e hapura dhe shpatet me diell.
- Shtogu (Sambucus nigra): I përhapur buzë pyjeve dhe në zonat e lagështa.
- Trumza (Thymus): Shfaqet në terrenet më gurore dhe të tharta.
- Mëllaga dhe Millfleta (Bar mijëfletësh): Shumë të pranishme në lëndinat anash pyjeve.
- Hithra dhe Mentja e egër: Gjenden me bollëk pranë burimeve të ujit dhe rrjedhës së lumit të Shtimjanës në Carralevë.

Përveç bimëve mjekësore, pyjet e Shtimes janë të pasura me fruta pylli që kanë vlerë të lartë ushqyese:

- Dëllinja (e zezë dhe e kuqe): Shumë e përhapur në zonat e zhveshura malore.
- Manafera dhe thana: Sidomos në brezin e dushkajave.
- Kërpudhat: Pas reshjeve, pyjet e Carralevës dhe Pjetërshticës janë vende të njohura për mbledhësit e kërpudhave (si dhelpra, këmbëarusha dhe brokulla).

Megjithatë masa drusore shfrytëzohet kryesisht për ngrohje, ka një potencial të pashfrytëzuar mirë për grumbullimin e organizuar të bimëve mjekësore dhe aromatike, të cilat mund të shërbejnë si burim i rëndësishëm tërash për ekonomitë familjare në fshatrat malore.

Tabela 28. Sipërfaqet pyjore dhe karakteristikat vegjetative

Lloji	Sipërfaqja (ha)	Përqindja (%)
Shkuret	~850 ha	~11%
E dendur	~4,200 ha	~54%
Dendësia e ultë	~2,712 ha	~35%
Bimët aromatike	Shpërndarë në zonat e hapura	Nuk ka ndarje kadastrale
Bimët mjekuese	Shpërndarë në të gjithë masivin	Nuk ka ndarje kadastrale
Totali	7,762 ha	100%

Zonat e mbrojtura dhe trashëgimia natyrore

Përpos begative të tjera në territorin e Komunës së Shtimes karakterizohet me lloje të shumta relikte dhe endemike të florës, vegjetacionit dhe faunës. Trashëgimia natyrore ka një rëndësi të madhe ekonomike, me mundësi të zhvillimit të turizmit që është një faktor me rëndësi për zhvillimin e vendit. Humbja e trashëgimisë natyrore është çështje e rëndësisë jetike për të gjithë. Shkaktarët janë të ndryshëm si: ndërtimet kaotike në afërsi të zonave me trashëgimi natyrore, prerjet e pakontrolluara të pyjeve, erozioni, shkatërrimi i monumenteve të natyrës me vlera, ndotja e zonave kryesisht turistike, e të gjitha këto si pasojë e mos efikasitetit të organeve menaxhuese për mbrojtje të trashëgimisë natyrore në pajtim me kriteret ligjore dhe standardet e përcaktuara vendore e ndërkombëtare si dhe vetëdija e ulët e popullatës për ruajtjen e zonave të mbrojtura si potencial i zhvillimit të turizmit dhe ekonomisë së vendit.

Duke konsideruar ruajtjen e resurseve dhe mbrojtjen e trashëgimisë natyrore si qëllim të zhvillimit hapësinor, ky aspekt ka për qëllim arritjen e zhvillimit të qëndrueshëm mjedisor, të zhvillimit të kontrolluar hapësinor, mbrojtjen dhe respektimin e resurseve, të trashëgimisë natyrore dhe kulturore dhe duke u bazuar në gjendjen ekzistuese e cila thekson çështjet e:

- humbjes së tokës kualitative bujqësore;
- shkallën e lartë të ndotjes mjedisore;
- shfrytëzimin jo-racional të resurseve dhe zgjerimin e pakontrolluar të vendbanimeve
- Rritja e pakontrolluar e vendbanimeve (alarmante).
- Çasja ndaj zgjidhjeve të ardhshme duhet të përbëhet nga veprimet e koncentruara për ruajtjen e burimeve natyrore dhe ambientale.

Bujqësia

Zonat e prodhimtarisë bujqësore

Bujqësia është një nga veprimtaritë kyçe në këtë trevë mirëpo, sipas regjistrimit të fundit të ekonomive familjare (2024), vetëm rreth 3.5% deri në 4.5% të të punësuarve janë të angazhuar në sektorin e bujqësisë. Bujqësia, në sektorin privat është e zhvilluar kryesisht në formë të bujqësisë familjare, fermave për jetesë dhe tokave të vogla private bujqësore, ku viteve të fundit sektorit të bujqësisë është duke iu kushtuar vëmendje

më e shtuar si nga institucionet qeveritare ashtu edhe nga ato komunale, me subvencione, ndërtim të kanaleve për ujitje dhe aplikimit të masave intensive agro-teknike. Pjesa më e madhe e koncentrimit bujqësor-agrar është në zonat e tokës bujqësore fushore dhe aluviale (përgjatë luginës së lumit të Shtimjanës dhe fushës së gjerë drejt Lipjanit), duke rritur prodhimtarinë e produkteve të dithërave (grurit dhe misrit), kulturave foragjere (për ushqimin e blegtorisë), perimeve të fushës së hapur (si specat, domatet dhe lakra) si dhe pemëve drufrutore (kryesisht mollëve dhe kumbullave). Ndërsa blegtoria është e lidhur ngushtë me zonat kodrinore-malore (si fshatrat e Carralevës dhe Topillës), ku prodhohen produktet e qumështit dhe mishit.

Zhvillimi bujqësor dhe rural

Zhvillimi i sektorit të bujqësisë për Komunën e Shtimes ka rëndësi të veçantë, si në aspektin e përmirësimit të bilancit tregtar, uljes së papunësisë, sigurisë së produkteve ushqimore, mbrojtjes së ambientit dhe përmirësimit të jetës së qytetarëve në përgjithësi. Si rezultat i mbështetjes së këtij sektori të ardhurat neto për fermerët janë rritur ndjeshëm

Sa i përket bujqësisë Komuna e Shtimes ka: rreth 2930 hektarë tokë të punueshme (ara), rreth 2000 hektarë kullosa, 450 hektarë livadhe, rreth 105 hektarë kopshte; perime në serra dhe fushë të hapur, 45 hektarë pemishte, 2 hektarë vreshta, etj. Tokat e punueshme shfrytëzohen për të siguruar ushqim për njerëz, kafshë dhe për kultivimin e kulturave lavërtare: grurë, misër dhe perime. Sa i përket sektorit të pemëtarisë, Komuna e Shtimes ka mbështetur me subvencione ngritjen e plantacioneve që kultivohen: mollë, dardhë, kumbulla, mjedra arra, manaferra, etj. për 15 hektarë. Komuna ka mbështetur zhvillimin e ekonomisë bujqësore lokale, edhe përmes sigurimit të 10.000 m² serra, apo 1 ha për 200 ekonomi familjare. Kjo mbështetje ka treguar rezultate premtuese në prodhimin e kulturave perimore (tranguj, domate, specat, sallatë e gjelbër, etj.).

Prodhimtaria bujqësore është orientuar në: prodhimtarinë bimore, prodhimtarinë blegtorale (produktet e qumështit), shpeztari, bletari si dhe prodhimet e verës.

Zonat e prodhimtarisë bujqësore

Bujqësia si degë e ekonomisë është bazë e zhvillimit të ekonomisë së Komunës së Shtime. Bazuar në zhvillimet bujqësore të katër viteve paraprake janë identifikuar trendët prodhuese, në bazë të analizave nga të dhënat statistikore lokale, ku sektori i bujqësisë ka një rritje reale me një përqindje prej 3.5% - 5% (varësisht nga viti), ndërsa, prodhimtaria bujqësore totale në bazë të dhënave të grumbulluara dhe më pastaj të analizuara vërehet një ngritje e prodhimit ku mesatarja e saj është 4.2%, sipas trendeve të zhvilluara, ku jep të kuptohet se sektori i prodhimit të perimeve dhe pemëve është në gjendjen e dëshirueshme (për shkak të rritjes së subvencioneve), prandaj institucionet përkatëse rekomandojnë që duhet ndërmarrë masat e duhura me qëllim të përmirësimit sa më të shpejtë të sektorit të blegtorisë, i cili përballet me sfida të kostos, si sektor mjaft i rëndësishëm në të ushqyerit e njerëzve si dhe zhvillimit ekonomik.

Ekzistojnë kushte specifike të cilat favorizojnë bujqësinë e kësaj komune për prodhimin e rendimenteve bujqësore të kualitetit të lartë, siç janë: përbërja aluviale e tokës buzë lumit Shtime dhe klima e përshtatshme për drithëra dhe perime. Prodhimtaria bujqësore është e orientuar në prodhimtarinë: bimore, blegtorale, shpendtari, bletari, etj.

Sa i përket shpërndarjes hapësinore të tokave bujqësore në komunën e Shtimes, vendbanimet me fond më të madh të tokës bujqësore dhe me rendimente të larta janë: Petrova, Davidovci, Rashinca, Gjurmoci dhe Muzeqina.

Komuna e Shtimes, me një reliev mjaft heterogjen dhe me një klimë të mesme kontinentale, ofron kushte të mira për zhvillimin e bujqësisë, përkatësisht të degëve të saj: lavërtarisë dhe blegtorisë. Në këto vendbanime mbizotërojnë kulturat dominuese si: drithërat e bardha (gruri dhe elbi), misri, si dhe kulturat tjera si: pemët, perimet, etj. Perimet kultivohen në sipërfaqe të konsiderueshme (rreth 250-300 ha); sipas evidencave, ato kultivohen për nevoja të tregut lokal dhe rajonal (sidomos speci dhe domatja), ndërsa në zonat malore kultivimi bëhet kryesisht për nevoja familjare.

Tabela 29. Sipërfaqja e tokës në përdorim nga ekonomitë familjare

Komuna Shtime	Gjithsej		Sipërfaqja e tokës në përdorim nga ekonomitë familjare								
	Ekonomi familjare	Ekonomi familjare që kanë tokë në pronësi apo në shfrytëzim	Tokë e punueshme (të korrat vjetore)	Serrat	Livadhet (tërfili, bari i përzier, jonxhe etj)	Pemishte	Vreshta	Djerrinë (tokë e pakultivuar për më shumë se 2 vite)	Kullosë	Pyje	Të tjera (oborre shtëpie, hurdha peshqish ...)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	5,754		2930 ha	15 ha	450 ha	45 ha	2 ha		2000 ha	6377 ha	

Agrobiznesi

Ekonomia e komunës së Shtimes është kryesisht bazuar biznesin individual në sektorin bujqësisë, tregtisë, ndërtimtarisë dhe përpunimit të ushqimit. Në komunën e Shtimes janë të regjistruara dhe zhvillojnë aktivitete 1200 - 1500 biznese private që operojnë brenda juridiksionit komunal. Bujqësia është një ndër sektorët me potencial të madh e të rëndësishëm në rritjen e ekonomisë dhe të sigurisë së ushqimit. Sektorët të cilët vazhdojnë të kenë kushte të favorshme dhe me rendimente në rritje janë: Sektori i pemëtarisë, blegtorisë, drithërat si dhe kultivimi i frutave dhe perimeve dhe përpunimi i tyre në produkte finale. Përkundër potencialeve për zhvillimin e bujqësisë, ky sektor mbetet pak i përfaqësuar me vetëm 3.5 deri 4.5% nga se zhvillimet e hovshme në sektorët e tjerë, sidomos migrimi dhe emigrimi i popullatës një pjesë e madhe e tokës ka mbetur e pa punuar, ndikim negativ ka edhe ndërtimi i objekteve të ndryshme në toka bujqësore, siç janë: objektet e banimit, objektet hoteliere, pompat e benzinës dhe objektet e ndryshme industriale, kjo ka ndikuar që sipërfaqet e tokës bujqësore të zvogëlohen gradualisht, duke u shëndërruar në tokë ndërtimore.

Fermtat bujqësore

Kultivimi i shtazëve, shpezëve dhe përpunimit të mishit ka të bëjë me biznesin privat andaj bartës ekskluziv të kësaj sfere janë subjektet private dhe fermerët individual të cilët merren me këtë veprimtari.

Ne komunën e Shtimes subjektet private (fermerët individual) që zhvillojnë veprimtarinë janë afër 120-130 fermer.

Tabela 30. Numri i fermave në kolmunën e Shtimes

Nr.	Kategoria e fermave	Nr. i fermave	Njësia në copë/krerë	Lokacioni	Vërejtje
1	Ferma e lopëve me mbi 5 krerë	72	567	Në të gjitha fshatrat e komunës së Shtimes.	QumështorRe produkim
2	Fermer me nga mbi 5 krerë lopë	72		Në të gjitha fshatrat e komunës së Shtimes	
3	Fermer të deleve	5	1920	Në të gjitha fshatrat e komunës së Shtimes	
4	Ferma të dhive	15	555	Në të gjitha fshatrat e komunës së Shtimes	
5	Ferma të Pulave	6	494	Në të gjitha fshatrat e komunës së Shtimes	
6	Bletë	23	953	Në të gjitha fshatrat e komunës së Shtimes	

Turizmi

Komuna e Shtimes është e pasur me atraksione të ndryshme natyrore. Edhe komuna e jonë disponon me bukuri natyrore parkun e qytetit, shtigjet e përshtatshme për ecje dhe vrapim që ne e quajm (Te Pishat), ajri i pastër, burimet e ujit/lumi si lumi Shtimjanja, liqeni artificial Liqeni i mjellmave, observatori dhe planetariumi etj.

Xhamia e Shtimes

Ndërtesë e ndërtuar në vitin 1824, Xhamia e Shtimes është një monument i trashëgimisë kulturore të Kosovës. Ajo është e njohur për arkitekturën e saj unike dhe është një vend i rëndësishëm për vizitorët që interesohen për historinë dhe kulturën islame.

Parku i Qytetit (Te Pishat)

Një hapësirë e gjelbër e mirëmbajtur, e cila ofron mundësi për shëtitje, relaksim dhe aktivitete për familjet. Parku është gjithashtu një vend ku shpesh organizohen ngjarje kulturore dhe sociale.

Liqeni i Shtimes

Një liqen artificial që ndodhet pak jashtë qendrës së qytetit, i cili ofron mundësi për shëtitje dhe relaksim në natyrë. Ky liqen është një vend i qetë dhe i bukur për ata që kërkojnë të largohen nga zhurma e qytetit.

Observatori dhe Planetariumi i Kosovës në Rashincë

Ky institucion shkencor është i pari i këtij lloji në vend dhe ofron mundësi edukative dhe kërkimore për astronomët dhe të rinjtë e interesuar për shkencën. Ai shërben si qendër edukimi, por edhe atraksion turistik e shkencor për vizitorë nga gjithë vendi.

Kompleksi Memorial i Reçakut

Një nga pikat më të rëndësishme historike dhe simbolike të komunës dhe të gjithë Kosovës. Në janar të vitit 1999, në këtë fshat ndodhi Masakra e Reçakut, ku u vranë 45 civilë shqiptarë nga forcat serbe, një ngjarje që tronditi opinionin ndërkombëtar dhe ndikoi në ndërhyrjen e NATO-s në Kosovë. Sot, kompleksi përkujton viktimat dhe qëndron si simbol i sakrificës për liri.

Kulla e Lirisë

Kulla e Lirisë mbi kodrën e Reçakut (Shtime) është një monument simbolik që u përvurua më 26 korrik 2018. Ajo është ndërtuar për të nderuar dëshmorët e UÇK-së dhe martirët e Masakrës së Reçakut, duke shërbyer si një pikë referimi historike që mbikëqyr zonën ku ndodhi ngjarja që ndryshoi rrjedhën e lirisë së Kosovës.

Mulliri i ujit në Llanisht

Mulliri i Ujit në fshatin Llanisht është një prej monumenteve të rëndësishme të trashëgimisë kulturore dhe historike në Komunën e Shtimes.

Ja disa detaje rreth tij:

- Rindërtimi: Në nëntor të vitit 2015, komuna e Shtimes ka bërë rindërtimin e këtij mulliri me qëllim të ruajtjes së traditës së vjetër të bluarjes së drithit me ujë.
- Simbolika: Ai përfaqëson mënyrën tradicionale të jetesës në zonën e grykës së Llanishtit dhe shërben si pikë atraktive për vizitorët dhe turistët që vizitojnë zonën malore të komunës.
- Funksionaliteti: Edhe pse jetojmë në epokën moderne, mulliri është projektuar të jetë funksional, duke përdorur forcën e ujit të lumit që kalon përmes fshatit për të vënë në lëvizje gurët e mullirit.

Ky investim është pjesë e përpjekjeve për të promovuar turizmin rural dhe për të mbajtur gjallë historinë e fshatit Llanisht, i cili njihet për bukuritë e tij natyrore dhe relievin thyer

Ujëvara e Mollopolcit

Ujëvara e Mollopolcit është një nga pikat më të bukura dhe ende pak të eksploruara të turizmit natyror në Komunën e Shtimes. Ajo ndodhet në fshatin malor Mollopolc, i cili njihet për peizazhet e tij të virgjëra dhe ajrin e pastër.

Ja disa karakteristika kryesore:

- Vendndodhja: Ndodhet në pjesën e sipërme të fshatit, në një zonë me reliev të thyer malor ku rrjedhin degët e lumit të Shtimes.

- Turizmi: Viteve të fundit, kjo ujëvarë është bërë një destinacion i preferuar për alpinistët (hikers) dhe dashamirët e natyrës që kërkojnë qetësi larg zhurmës urbane.
- Rruga: Edhe pse rruga drejt fshatit është përmirësuar, qasja deri te vetë ujëvara kërkon një ecje të shkurtër nëpër shtigje natyrore, gjë që e bën eksperiencën më aventuriere.
- Biodiversiteti: Zona rreth ujëvarës është e pasur me pyje të dendura të dushkut dhe ahut, duke ofruar një ambient freskues sidomos gjatë muajve të nxehtë të verës.

Komuna e Shtimes ka treguar interesim për investime në infrastrukturën turistike të kësaj zone (siç janë rrugët dhe sinjalizimi), për ta shndërruar Mollopolcin në një pikë kyçe të turizmit rural në rajon.

Shtabi i UÇK-së në Rancë

Shtabi i UÇK-së në fshatin Rancë (shpesh i referuar si fshati Rancë i Shtimes) ka pasur një rëndësi jetike strategjike gjatë luftës në Kosovë (1998-1999), duke shërbyer si një nga bazat kryesore të Zonës Operative të Nerodimes.

Ja disa pika kyçe për këtë lokacion historik:

- Pozita Strategjike: Për shkak të relievit malor dhe lartësisë mbidetare, Ranca shërbeu si një "fortesë" natyrore që lidhte rrugët operative mes Grykës së Carralevës, Shtimes dhe pjesës së Jezercit.
- Baza e Brigadës 121: Ky shtab ishte i lidhur ngushtë me aktivitetet e Brigadës 121 "Ismet Jashari - Kumanova". Nga këtu koordinoheshin lëvizjet e trupave dhe mbrojtja e popullatës civile që ishte strehuar në malet përreth.
- Spitali Ushtarak: Në afërsi të shtabit në Rancë ka funksionuar edhe një pikë e rëndësishme mjekësore (spital fushor) për trajtimin e ushtarëve të plagosur dhe civilëve, në kushte të vështira lufte.
- Betejat: Zona e Rancës ka qenë skenë e luftimeve të ashpra, sidomos gjatë ofensivave të verës së vitit 1998 dhe fillimit të vitit 1999, ku forcat serbe tentuan disa herë të depërtonin në këto pozicione strategjike.

Sot, ky vend vizitohet si pjesë e itinerareve historike të luftës në komunën e Shtimes, duke kujtuar sakrificën e dëshmorëve që ranë në këtë zonë.

Shpella e mermerit në Pjetërshticë

Shpella e Mermerit në fshatin Pjetërshticë (Komuna e Shtimes) është një monument i rrallë i natyrës dhe një potencial i madh për turizmin speologjik në këtë rajon.

Ja disa detaje kryesore për këtë shpellë:

- Përbërja Gjeologjike: Ashtu siç thotë edhe emri, kjo shpellë është e formuar në shkëmbinj gëlqerorë me përbërje mermeri, gjë që i jep asaj bukuri të veçantë dhe reflektime karakteristike në muret e brendshme.
- Vendndodhja: Ndodhet në zonën malore të fshatit Pjetërshticë, një zonë e pasur me burime ujore dhe pyje, e cila lidhet me vargmalet e Carralevës.

- Gjendja Aktuale: Për dallim nga Shpella e Gadimes (që është plotësisht e rregulluar për vizitorë), Shpella e Pjetërshticës mbetet ende në gjendje kryesisht natyrore dhe të paeksploruar plotësisht nga ana turistike.
- Rëndësia: Ajo konsiderohet si një pasuri nënujore dhe nëntokësore që pret investime për ndriçim dhe shtigje, në mënyrë që të bëhet e qasshme për publikun e gjerë.

Kjo shpellë, së bashku me bukuritë tjera të grykës së Pjetërshticës, formon një mozaik të rëndësishëm të turizmit rural në Komunën e Shtimes.

Tumat Ilire në Shtime

Tumat ilire në Komunën e Shtimes dëshmojnë për banimin e hershëm të kësaj zone nga fisi ilir i Dardanëve që nga epoka e bronzit dhe e hekurit.

Lokacioni më i njohur dhe më i dokumentuar në këtë komunë është:

- Porodime: Në këtë fshat janë identifikuar tetë tuma ilire. Gjatë gërmimeve arkeologjike në këtë lokalitet dhe u gërmuan dhe u studiuan tri nga tetë tumat e gjetura. U konstatua se këto nekropole i përkasin grupit kulturor dardan. Struktura e tyre përbëhet nga unaza rrethore me gurë lumenjsh, që është një konstruksion tipik për tumat ilire.

Pikat kryesore të trashëgimisë arkeologjike në Shtime:

- Vazhdimësia: Tumat tregojnë se Shtimja ka qenë një qendër e rëndësishme banimi si në rrafshin kodrinor ashtu edhe në atë fushor.
- Lidhja me qytetërimet: Gjetjet në këto tuma ndihmojnë në kuptimin e lidhjeve të kësaj zone me rrjetet e mëvonshme romake që u zhvilluan në këtë pjesë të Kosovës.
- Mbrojtja: Këto lokalitete konsiderohen pjesë e trashëgimisë arkeologjike të Kosovës dhe janë nën vëzhgimin e institucioneve përkatëse për mbrojtjen e monumenteve.

Për të parë disa nga artefaktet e gjetura në këto zona, mund të vizitoni muzeun e komunës së Shtimes i cili ruan dëshmi të historisë antike të komunës.

Kulla e Fejzullahëve në Vojnoc

Kulla e Fejzullahëve në fshatin Vojnoc (shpesh e referuar në dokumente si Vojnovc apo Vojnovce) të Komunës së Shtimes është një monument i rëndësishëm i trashëgimisë kulturore, që përfaqëson arkitekturën tradicionale të kullave shqiptare në këtë rajon.

Ja disa pika kryesore rreth këtij monamenti:

- Vjetërsia dhe Arkitektura: Kjo kullë është ndërtuar me gurë dhe dru, duke ndjekur stilin e kullave të rrafshit që shërbenin si banesa të fortifikuara. Ajo dëshmon për mënyrën e jetesës dhe organizimin shoqëror të familjeve të mëdha (zotërinjve të tokave) në shekujt e kaluar.
- Mbrojtja Ligjore: Kulla e Fejzullahëve është e përfshirë në Listën e Trashëgimisë Kulturore për Mbrojtje të Përkohshme të Republikës së Kosovës. Kjo do të thotë se shteti e njeh vlerën e saj historike dhe arkitekturore dhe ndalon çdo ndërhyrje pa lejen e institucioneve kompetente.

- Gjendja dhe Restaurimi: Për shkak të vjetërsisë, kulla ka pasur nevojë për ndërhyrje restauruese. Ministria e Kulturës dhe Komuna e Shtimes herë pas here kanë ndarë fonde apo kanë bërë projekte për konsolidimin e strukturës së saj, në mënyrë që të mos rrënohet nga koha.
- Rëndësia Historike: Përveç vlerës arkitekturore, kulla lidhet me historinë e familjes Fejzullahu, e cila ka pasur peshë në jetën shoqërore dhe politike të zonës së Shtimes ndër breza.

Kjo kullë mbetet një nga pikat e pakta të ruajtura të këtij lloji në komunë, duke shërbyer si një urë lidhëse mes të kaluarës dhe të tashmes në fshatin Vojnoc.

Xhamia e Vojnocit

Xhamia e fshatit Vojnoc (shpesh e shkruar si Vojnovc) në Komunën e Shtimes është një ndërtesë me rëndësi shpirtërore dhe arkitekturore për banorët e kësaj zone.

Ja disa pika kryesore rreth saj:

- Vjetërsia dhe Arkitektura: Xhamia e vjetër e Vojnocit daton nga periudha osmane (shekulli XIX), duke u karakterizuar nga një stil tradicional i ndërtimit me gurë dhe dru. Ajo përfaqëson trashëgiminë e pasur fetare dhe kulturore të fshatit.
- Rindërtimi dhe Mirëmbajtja: Për shkak të nevojave të xhematit dhe dëmtimeve nga koha, xhamia ka pësuar renovime. Sot, ajo shërben si qendër kryesore për kryerjen e riteve fetare, por edhe si vend tubimi për komunitetin e fshatit.
- Rëndësia Sociale: Krahas funksionit fetar, xhamia e Vojnocit luan një rol të rëndësishëm në ruajtjen e kohezionit social dhe vlerave tradicionale të banorëve të kësaj ane.
- Mbrojtja: Si pjesë e trashëgimisë së fshatit, ajo vlerësohet si një nga objektet e rëndësishme kulturore të komunës, krahas Kullës së Fejzullahëve që ndodhet në të njëjtin fshat.

Çeshmja e Shtimes

Çeshma e Shtimes (e njohur edhe si Çeshmja e Vjetër) është një nga simbolet më identifikuese të qytetit dhe një monument i rëndësishëm i trashëgimisë kulturore në qendër të Shtimes.

Ja disa pika kryesore rreth saj:

- Vjetërsia dhe Historia: Kjo çeshme daton nga periudha osmane (shekulli XIX) dhe ka shërbyer historikisht si pika kryesore e furnizimit me ujë të pijshëm për banorët dhe tregtarët që kalonin nëpër këtë udhëkryq të rëndësishëm.
- Arkitektura: Është e ndërtuar me gurë të gdhendur, me një strukturë karakteristike të krojeve publike të asaj kohe. Ajo përfaqëson stilin autentik të arkitekturës civile ballkanike.
- Restaurimi: Gjatë viteve të fundit, Komuna e Shtimes ka investuar në restaurimin e saj dhe rregullimin e hapësirës përreth (sheshit), duke e shndërruar në një pikë takimi dhe pushimi për qytetarët.
- Simbolika: Sot, Çeshmja nuk është vetëm një burim uji, por një monument që ruhet me xhelozsi si dëshmi i jetës qytetare dhe traditës shumëvjeçare të Shtimes.

Ajo ndodhet në pjesën qendrore, afër zonës ku dikur zhvillohej tregu i vjetër, dhe mbetet një nga pikat më të fotografuara të qytetit.

Rruga Egnatia

Përmendja e Rrugës Egnatia në lidhje me fshatin Topillë (Komuna e Shtimes) ndërlidhet me rëndësinë historike të kësaj zone si një udhëkryq natyror që lidhte rrafshin me zonat bregdetare që nga lashtësia.

Ja pikat kryesore që shpjegojnë këtë lidhje:

- Degëzimi i Rrugës: Ndonëse trasa kryesore e *Via Egnatia* kalonte më në jug (përmes Shqipërisë së sotme drejt Selanikut), zona e Topillës dhe Gryka e Carralevës kanë shërbyer si degëzime sekondare ose rrugë lidhëse (shkurtesa) që lidhnin rrugën bregdetare me brendësinë e Dardanisë (Kosovës).
- Gryka e Topillës: Ky fshat malor ndodhet në një pozicion strategjik ku kalonin karvanët e vjetër tregtarë. Gjurmët e kalldrëmeve të vjetra që gjenden në këto male shpesh identifikohen nga banorët lokalë si pjesë e "Rrugës së vjetër" apo "Rrugës së Romës".
- Kalaja e Topillës: Mbi fshat ndodhen mbetjet e një kalaje antike (fortifikatë), e cila shërbente pikërisht për të kontrolluar këtë rrugëkalim të rëndësishëm që lidhte Shtimen me Prizrenin dhe Shqipërinë.
- Rëndësia Tregtare: Përmes kësaj rruge në Topillë, në mesjetë dhe më herët, transportoheshin mallra të ndryshme, përfshirë kripën dhe metalet nga xeheroret e Kosovës drejt porteve të Adriatikut.

Sot, kjo zonë është me interes të madh për arkeologët dhe historianët, pasi dëshmon se Topilla nuk ishte thjesht një fshat i izoluar, por një pikë kyçe në hartën e komunikimit antik dhe mesjetar të Ballkanit.

Sektori privat /komuniteti i biznesit

Bazuar në profilin ekonomik dhe planet strategjike për zhvillimin lokal të Komunës së Shtimes, ja plotësimi i tekstit tuaj me të dhënat specifike:

Qyteti i Shtimes ka një traditë të hershme manifakturale dhe për përpunimin e materialeve të ndryshme nga: guri, druri, për ndërtimtari dhe shërbime të ndryshme zejtare si dhe veprimtari hoteliere. Veprimtari bazë e ndërmarrjeve private është prodhimi i materialeve ndërtimore, përpunimi i drurit (mobilierisë), produkteve ushqimore dhe metaleve. Komuna e Shtimes ka kushte mjaftë të mira edhe për zhvillimin e industrisë ekstraktuese, ndërtimit, industrisë së ushqimit dhe përpunimit, që do të mund të ishin shtesë e rëndësishme për zhvillimin ekonomik e cila ka potencial ende të pa shfrytëzuar nga aspekti i pasurisë mbitokësore, nëntokësore (gurthyisat dhe mineralet), burimet e ujit, malore, bujqësia, energjia, etj.

Burimi kryesor i gjenerimit të hyrave të qytetarëve të komunës së Shtimes janë: ekonomitë e vogla familjare, shërbimet, bujqësia, tregtia dhe remitencat nga Diaspora. Në përgjithësi, mjedisi për zhvillimin e bizneseve makro, ende mbetet i pafavorshëm dhe kërkon mbështetje institucionale të fuqishme.

Disa pika kyçe për kontekst shtesë:

- Zona Ekonomike: Shtimja ka punuar në funksionalizimin e Zonës Ekonomike në fshatin Davidovc, e cila synon të tërheqë investime në prodhim dhe manifakturë.

- Industria Ekstraktuese: Pjesa malore (drejt Carralevës dhe Pjetërshticës) njihet për resurse të gunit dhe mineraleve që përdoren në industrinë e ndërtimit.
- Diaspora: Ashtu si në shumë komuna të Kosovës, remitencat luajnë një rol kritik në konsumin familjar dhe në investimet e vogla në patundshmëri dhe biznese shërbyese.

Tabela 31. Ndërmarrjet private në Komunën e Shtimes

Nr.	Ndërmarrjet Private		
	Kompania	Lokacioni	Veprimtaria
1	Besimi Commerce	Shtime	Tregti me shumicë e materialeve ndërtimore dhe drurit
2	Euro-Guri	Pjetërshticë / Carralevë	Industria ekstraktuese (përpunimi i gurit)
3	Besarti	Shtime	Prodhim i mobilieve dhe përpunim i druri
4	Puntoria Zejtare "Druri"	Shtime	Shërbime zejtare dhe manifakturë e drurit
5	N.T. "Mulliri"	Shtime / Llanisht	Prodhim i miellit dhe produkteve ushqimore
6	Gurthyësi "Guri"	Carralevë	Prodhim i zhavorrit
7	Mulliri elektrik "Petrova"	Shtime	Prodhim i miellit dhe produkteve ushqimore
8	Mulliri elektrik "Qali"	Gjyrokoc	Prodhim i miellit dhe produkteve ushqimore
9	Fabrika e mobilieve "Andi"	Petrovë	Prodhim i mobilieve dhe përpunim i druri
10	NTP "Mendi"	Shtime	prodhimin e produkteve prej teli, zinxhiri dhe suste

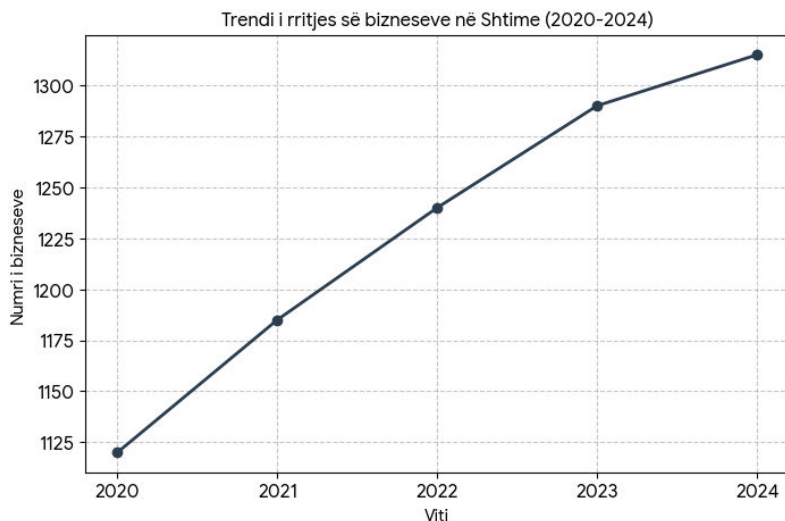
Në komunë janë të regjistruara gjithsej rreth 1,300 ndërmarrje. Nga bizneset e regjistruara, afro 85% biznese janë individuale, ndërsa 15% biznese janë Shoqëri me Përgjegjësi të Kufizuara (SH.P.K.), Shoqëri Aksionare – Ortakëri, bizneset e huaja dega në Kosovë, etj. Ndërmarrjet të cilat kanë pronar të gjinisë femërore janë rreth 18%, ndërsa pronarët meshkuj përfshijnë rreth 82% të bizneseve. Viteve të fundit ka rritje të bizneseve të tipit shoqëri me përgjegjësi të kufizuara, gjë që tregon një orientim drejt formalizimit dhe zgjerimit të strukturave menaxhuese.

Aspekte të tjera biznesore lokale:

- Përqendrimi Sektorial: Pjesa dërmuese e ndërmarrjeve operojnë në sektorin e tregtisë me pakicë, shërbimeve të hotelarisë dhe ndërtimtarisë.
- Zona Ekonomike: Zhvillimi i Zonës Ekonomike në Davidovc konsiderohet si katalizatori kryesor për tërheqjen e investimeve prodhuese dhe industrializimin e mëtejshëm të komunës.
- Sfidat e Ndërmarrësisë: Barrierat kryesore përfshijnë koston e lartë të financimit, konkurrencën e madhe në sektorin e shërbimeve dhe nevojën për fuqi punëtore të kualifikuar në manifakturë.

Të dhënat statistikore ndër vite

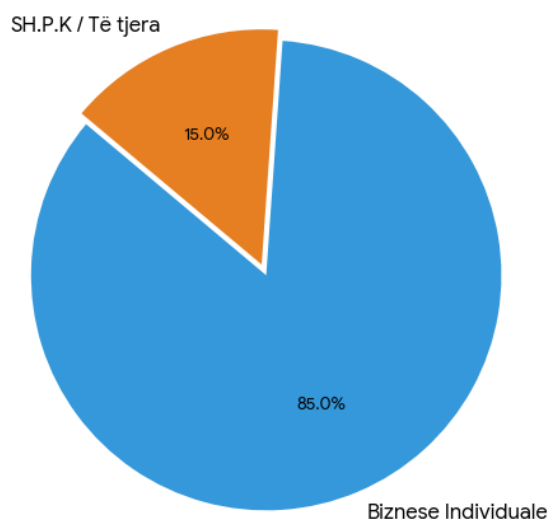
Numri i bizneseve të regjistruara në Shtime ka pësuar një rritje konstante, me një hov më të madh pas vitit 2021, si rezultat i funksionalizimit të zonave të reja ekonomike dhe lehtësimit të procedurave në ARBK.

Në Shtime dominon biznesi individual, ndërsa vihet re një kalim gradual i bizneseve ekzistuese drejt Shoqërive me Përgjegjësi të Kufizuara (SH.P.K.), veçanërisht në sektorin e prodhimit.

- Biznese Individuale: ~85%
- SH.P.K. dhe të tjera: ~15%

Struktura ligjore e bizneseve në Shtime

Pjesëmarrja e grave në biznes mbetet një sfidë, por me një rritje të lehtë vit pas viti falë subvencioneve komunale dhe mbështetjes nga organizatat e huaja.

Variabla	Përqindja (%)	Trendi (2020-2024)
Pronarë Meshkuj	82%	Rënie e lehtë në proporcion
Pronare Femra	18%	Rritje graduale nga 14% në 18%

Sektori i tregtisë mbetet dominues, i ndjekur nga shërbimet dhe ndërtimtaria, ndërsa industria përpunuese është e përqendruar kryesisht në Zonën ekonomike në Davidovc.

1. Tregti me pakicë: 42%
2. Shërbime/Hoteleri: 25%
3. Ndërtimtari & Gurthyes: 18%
4. Manufakturë (Druri/Metal): 10%
5. Të tjera: 5%

Shoqatat afariste

Në Komunën e Shtimes veprojnë disa shoqata dhe organizata që mbulojnë fusha të ndryshme, nga sportet malore deri te zhvillimi ekonomik. Sipas të dhënave të fundit nga Komuna e Shtimes dhe regjistrat e OJQ-ve, organizatat kryesore janë:

Tabela 32. Shoqatat dhe Organizatat lokale

Lloji i Organizatës	Emri i Shoqatës / Organizatës	Fushëveprimi dhe Rëndësia
Bjeshkatari & Alpinizëm	SHBA "Guri i Shtrejtë"	Promovimi i shtigjeve malore në Llanisht dhe masivin e Carralevës.
Mbrojtja e Mjedisit	OJQ "Eko-Shtime"	Aktivitetet për pastrimin e lumit dhe mbrojtjen e pyjeve lokale.
Gjuetia	SHGJ "Shqiponja"	Menaxhimi i zonave të gjuetisë dhe mbrojtja e faunës së egër.
Peshkimi	Shoqata e Peshkatarëve "Shtime"	Mirëmbajtja e ekosistemit lumor dhe peshkimi sportiv.
Biznesi	Shoqata e Bizneseve të Shtimes	Përfaqësimi i bizneseve të Zona ekonomike në Davidovc
Kulturë & Trashëgimi	Shoqata e Historisë "Guri i Bardhë"	Hulumtimi i trashëgimisë si Tumat Ilire dhe Kulla e Lirisë.

Detaje rreth bashkëpunimit me Komunën:

- Mbështetja me Grante: Komuna e Shtimes ka ndarë rregullisht subvencione për OJQ lokale për projekte në sport, kulturë dhe mbrojtje mjedisore gjatë vitit 2024.
- Sporti Shkollor: Programet si "Drejt Malit" realizohen në bashkëpunim me shoqatat e bjeshkatarisë për të edukuar nxënësit mbi natyrën.
- Gjuetia dhe Peshkimi: Këto shoqata luajnë rol kyç në parandalimin e gjuetisë së paligjshme në zonat malore të Mollopolcit dhe Pjetërshticës.

OBJEKTET

Objektet e banimit

Objektet e banimit në të kaluarën jo të largët, ndërtoheshin kryesisht në kate përdhese, në raste të veçanta, në disa vise edhe të ashtuquajtura kulla guri, të ngritura deri në tri kate, nga materiale të dobëta (guri, qerpiçi-tjegulla dhe druri). Në dekadat e fundit, ndërtimi i objekteve të banimit ka ndryshuar tërësisht, si në formë ashtu edhe në cilësi. Tani objektet e banimit ndërtohen me një e më shumë kate, ndërsa janë të ndërtuara me material të fortë ndërtimor, si: tulla, blloka të pjekur, betoni e hekuri dhe materiale izoluese. Edhe pse organizimi i jetës dhe hapësirës në fshat ka një dallim nga pjesa urbane e qytetit, objektet e banimit të ndërtuara në fshat fare pak dallojnë me ato në qytet nga se nuk ka ndonjë stil unik të ndërtimit.

Zona urbane e qytetit të Shtimes karakterizohet me dendësi më të lartë se zonat rurale dhe kjo dendësi është rreth 202 banorë/km². Kjo dendësi është më e lartë se në zonat rurale por është e ulët për një zonë urbane, ku shtrihen kryesisht njësi të banimit. Sa i përket numrit të strukturave të ndërtuara, në nivel komune numri më i madh i ndërtesave i përkasin shtëpive të banimit me rreth 92.4%, pasuar me banim me shumë njësi me 2.1%. Viteve të fundit, për shkak të presionit për zhvillim ka kërkesë më të madhe për objekteve të banimit me shumë njësi.

Cilësia e jetës në komunë gjithashtu ndikohet edhe nga vlerat rekreative të trashëgimisë natyrore, zhvillimin e objekteve dhe pajisjeve për një infrastrukturë adekuate sociale dhe teknike. Promovohet ndërtim i objekteve sipas standardeve dhe masave mbrojtëse për reduktimin e pasojave nga fatkeqësitë. Çdo ndërtim i ri do të respektojë masat për Eficiencë të Energjisë sipas rregullores MEA Nr. 04/18.

Në vendbanimet rurale me pozita atraktive dhe distanca të afërta me qendrën, dendësia e banimit është mjaft e lartë. Në komunën e Shtimes, numri i gjithmbarshëm i banorëve sipas regjistrimit të vitit 2024 është 27,031. Pjesa më e madhe e njësive të banimit gjendet në zonën urbane, ndërsa në atë rurale janë rreth 4,500 ekonomi familjare.

Tabela 33. Statistikat e objekteve sipas funksionit (Vlerësime ASK 2024)

Objektet sipas funksionit	Nr. Objek.	%
Shtëpi Banimi	6,850	85.2%
Apartamente	185	2.3%
Objekte Bujqësore	420	5.2%
Depo/Magazina	95	1.2%
Lokale afariste/dyqane	210	2.6%
Objekte të papërfunduara	145	1.8%
Tjera (Garazha, etj.)	135	1.7%
Gjithsej	8,040	100%

Objektet afariste

Objektet afariste - strukturë heterogjene e ndërtimeve në Komunën e Shtimes, ku dominon në vendbanimet urbane dhe rreth akseve rrugore, ku ka qasje dhe frekuentim më të madh të njerëzve dhe automjeteve. Këto objekte ku zhvillohen veprimtari të ndryshme ndahen në dy grupe më pastaj: objekte të ndërtuara urbane, me destinime të përbashkëta, me banim kolektiv në katet më të larta, ndërsa me destinacion të veprimtarisë në të cilat zhvillohen veprimtari të ndryshme afariste: tregtare, shërbyese, zejtare, kulturore, shëndetësore, etj. Brenda hapësirave urbane afarojnë edhe bizne me objekte të cilat disponojnë sipërfaqe të mëdha të cilat merren me shërbime, si : qendrat tregtare, bao-marketet, stacionet e derivateve, etj. Bizneset që afarojnë me objekte prodhuese, deponime të materialeve të ndryshme, materialeve lehtë-ndezëse apo materiale të rrezikshme janë të ndërtuara në zona /park biznesi me destinacion dhe planifikim hapësinorë dhe urbanistik, në pajtueshmëri me PZhK dhe normat ligjore në fuqi.

Veprimtaritë e përshtatshme për zhvillimin e ekonomisë komunale janë:

- Industria dhe bizneset me ndotje të vogël;
- Industritë/ bizneset të cilat prodhimin e bazojnë në lëndën e parë nga resurset vendore dhe të importuara, (me materie të rrezikshme, lehtëndezëse, shpërthyes, etj)
- Prodhimtaria dhe bizneset e përqendruara në produkte bujqësore.

Objektet sipas funksionit	Nr. objekteve	Në %
Shtëpi Banimi	7,125	88.61%
Apartamente	185	2.30%
Objekte Bujqësore	310	3.85%
Depo/Magazina	62	0.77%
Dyqane	108	1.34%
Objekte të braktisura	75	0.93%
Objekte të papërfunduara	120	1.49%
Fabrika	14	0.17%
Pasuritë e përjashtuara	8	0.10%
Pishina	5	0.06%
Restorante	18	0.22%
Zyra	10	0.12%
Etj. (Garazhe/Tjera)	40	0.50%
Gjithësej:	8,040	100%

Tabela 34. Banesat sipas llojit, statusit të shfrytëzimit dhe tipit të vendbanimit në Komunë

Tabela 35. Numri i objekteve sipas funksionit

Lloji i objektit	Gjithësej			Urban			Rural		
	banesa	Ekon. familjare	Persona	banesa	Ekon. familjare	Persona	banesa	Ekon. familjare	Persona
Komuna	8,040	5,406	24,308	2,412	1,622	7,487	5,628	3,784	16,821
Banesa të zakonshme	7,925	5,385	24,245	2,380	1,615	7,465	5,545	3,770	16,780
Lloj tjetër	115	21	63	32	7	22	83	14	41

Objektet sportive

Në përgjithësi infrastruktura sportive në komunën e Shtimes ashtu si në nivel të Kosovës, nuk është nivel optimal. Aktivitetet sportive zhvillohen në kuadër të objekteve sportive që janë të shpërndara si në zonën urbane po ashtu edhe në atë rurale. Objektet sportive në komunën e Shtimes janë Qendra Sportive e cila disponon fushën e hapur dhe me palestrën sportive, stadiumi kryesor i qytetit si dhe salla të edukatës fizike në kuadër të shkollave fillore dhe salla të edukatës fizike në kuadër të shkollave të mesme, pishina të notit, të cilat shfrytëzohen për aktivitete rekreative-sportive verore. Mungesa e infrastrukturës për të gjitha disiplinat e sportit dhe financimi i kufizuar janë disa nga faktorët kryesorë sfidues në nivelin komunal.

Objektet kulturore

Jeta kulturore dhe artistike në komunën e Shtimes kryesisht zhvillohet në qytet, kryesisht objektin e shtëpisë kulturës në Shtime, po ashtu disa aktivitete zhvillohen edhe në objektet shkollore si dhe në fshatrat e komunës. Në Komunën e Shtimes veprojnë shoqatat dhe klubet kulturore-artistike që merren me aktivitete koncertale, letrare, valle dhe aktivitete tjera rinore. Në kuadër të këtyre aktiviteteve ka përkrahje dhe bashkëpunime me DKRS

Strehimoret dhe objektet për strehim

Fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera janë fenomene apo incidente të papritura dhe me pasoja të mëdha në njerëz dhe të mira materiale , ashtu që si pasojë e tyre, brenda një kohë periodhe të shkurtë kohore, mund të shkaktohen humbje të mëdha materiale. Në situata të tilla paraqitet nevoja emergjente për evakuim, strehim dhe përkujdesje të popullatës, krahas mbrojtjes dhe kërkim-shpëtimit duke qenë në harmoni dhe koordinim të plotë me planet e evakuimit dhe reagimit emergjent si dhe akterët menaxhues emergjent. Bazuar në Dokumentin e vlerësimit të rrezikshmërisë nga FNFT si dhe planeve reaguese emergjente lokale, krahas evakuimit dhe strehimit, paraprakisht duhet planifikuar evakuimi, strehimi dhe përkujdesja, duke pasur në konsideratë, kushtet e nevojshme për jetë, ushqim, veshmbathje, sigurimin e mjeteve materiale të domosdoshme për furnizimin , mjetet higjienike, sigurinë dhe qështje të tjera sipas planeve paraprake, për të gjithë të evakuuarit nga vendbanimet e përhershme.

Evakuimi bëhet nga autoritetet legjitime lokale, me qëllim të largimit të popullsisë prej vendeve dhe objekteve të rrezikuara në objekte dhe vende më pak të rrezikuara.

Përcaktimi i lokacioneve (zonave) të grumbullimit në rast fatkeqësie

Në raste të FNFT, kur nevojitet zhvendosje masive e komunitetit nga një zonë e caktuar, janë paraparë zona në të cilat ofrohet një ambient i sigurtë dhe që nuk i ekspozohet rrezikut. Planifikimi për evakuim të qytetarëve brenda juridiksionit komunal bëhet paraprakisht nga organi kompetent lokal respektivisht strukturat komunale përgjegjëse për Mbrojtje, Shpëtim dhe Ndihmë, bazuar në Planin lokal për evakuim, ku varësisht nga lloji i fatkeqësisë dhe vlerësimi paraprak i rrezikut, përcaktohen edhe lokacionet e caktuara që plotësojnë kushte elementare për strehim dhe të jenë të mbrojtur nga fatkeqësia, kurse në raste të nevojës së qëndrimit më të gjatë në këto zona, mund të ndërtohen edhe kampe të përkoshme, e ku ndër të tjera duhet të përfshijë edhe:

- Përcaktimin e lokacioneve (zonave) të grumbullimit të qytetarëve në rast fatkeqësie;
- Udhëzimet e detajuara për qytetarët mbi mënyrën dhe kohën e evakuimit;
- Evidentimin e familjeve dhe anëtarët e familjeve për evakuim;
- Mënyrën dhe mjetet për transport;
- Shenjzimet informuese dhe përcaktimi i rrugëve të evakuimit / drejtimet e evakuimit;
- Destinimi (vendosja);

Gjatë fazës së hartimit të planit të evakuimit duhet pasur kujdes në prioritizimin e e kategorive të veqanta të komunitetit, bazuar në profilin e komunitetit;

Lokacioni i strehimoreve /titullari

Në komunën e Shtimes në raste të krijimit të situatave emergjente për evakuim dhe strehimin të përkohshëm, janë përcaktuar lokacionet/objektet për strehim, ashtuqë është një pajtueshmëri e plotë në mes organeve gjegjëse komunale dhe titullarëve të objekteve, duke arritur ujdi përmes memorandumeve të mirëkuptimit:

1. Rruga Përparim Boshnjaku;
2. Rruga Ymer Devetaku;
3. Rruga 14 Dhjetori Nr.56
4. Rruga Tahir Sinani
5. Rruga Tahir Sinani Nr.63
6. Rruga Skënder Salihaj Nr.12

KAPACITETET

Strehimoret në komunën e Shtimes janë kryesisht të llojit "pika strehimi në objekte kolektive" (bodrome të përforcuara) dhe objekte publike. Sipas marrëveshjeve paraprake dhe planeve të emergjencës, këto hapësira në rast rreziku lirohen nga veprimtaria momentale (parking, depo) për t'u përdorur për strehimin e të evakuuarve.

Tabela 36. Adresat e pikave të strehimit

Nr.	Strehim në Rr. / Adresa	Gjendja momentale	Kapaciteti (m ² /pers)	Furnizimi (Ujë/Rrymë)	Ajrosja / Qasja	Veprimtaria momentale
01	Rr. "Përparim Boshnjaku"	E rregullt	1450 m ² / 241 persona	Po / Po	Po / Shkallë, Lift, Rampë	Parking dhe garazha
02	Rr. "Ymer Devetaku", Nr. 24	E rregullt	1150 m ² / 191 persona	Po / Po	Po / Shkallë, Lift, Rampë	Parking dhe garazha
03	Rr. "14 Dhjetori", Nr. 56	E rregullt	920 m ² / 153 persona	Po / Po	Po / Shkallë, Lift, Rampë	Parking dhe garazha
04	Rr. "Përparim Boshnjaku", Nr. PN	E rregullt	750 m ² / 120 persona	Po / Po	Po / Shkallë, Lift, Rampë	Parking dhe garazha
05	Rr. "Tahir Sinani"	E mirë	600 m ² / 100 persona	Po / Po	Po / Shkallë, Lift	Depo Ushqimore
06	Rr. "Skënder Salihaj", Nr. 12	E mirë	550 m ² / 91 persona	Po / Po	Po / Shkallë	Bibliotekë
07	Rr. "Tahir Sinani", Nr. 63	E rregullt	550 m ² / 91 persona	Po / Po	Po / Shkallë, Lift, Rampë	Kthinë teknike, Garazh

Gjendja e tyre

Për komunën e Shtimes, të dhënat specifike për strehimoret (objektet e mbyllura) dhe hapësirat e hapura për evakuim, të bazuara në planet e mbrojtjes civile dhe realitetin e infrastrukturës lokale, janë si vijon:

Strehimoret (Objektet e mbyllura)

Këto objekte janë kryesisht hapësira nën-tokësore (bodrome të përforcuara) në ndërtesat e reja kolektive dhe objekte publike që shërbejnë për mbrojtje nga fatkeqësitë.

Tabela 37. Adresat e objekteve që shfrytëzohen si pika të strehimit

Emërtimi/Adresa	Lloji	Kapaciteti	Gjendja & Qasja
Rr. "Tahir Sinani" (Objektet e reja)	Strehimore kolektive	~450	Moderne, me ajrosje, qasje përmes liftit/shkallëve.
Rr. "Përparim Boshnjaku"	Strehimore kolektive	~360	Garazhe të përshtatura, qasje me rampë dhe lift.
Biblioteka e Qytetit	Objekt Publik	~90	Hapësirë e sigurt, qasje direkte nga rruga kryesore.
Objektet Shkollore (SHFMU "Emin Duraku" etj.)	Pika evakuimi	~1,200	Hapësira të gjera (salla sporti), qasje e lehtë për masa masive.

Ndërsa, hapësirat e hapura në Shtime përdoren si pika të para të evakuimit në raste të tërmeteve apo vërshimeve, ku rreziku nga shembja e objekteve është i lartë.

- Sheshi "Ahmet Shtimja": Pika kryesore e grumbullimit në zonën urbane. Është hapësirë e hapur, larg objekteve shumëkatëshe dhe me qasje të shpejtë për mjetet e emergjencës.
- Stadiumi i Qytetit: Përdoret si kamp i përkohshëm për vendosjen e tendave në raste emergjencash afatgjata për shkak të sipërfaqes së madhe dhe rrethimit të sigurt.
- Hapësirat përgjatë lumit "Shtimjanja": Megjithëse janë hapësira të hapura, ato shërbejnë kryesisht si rrugë kalimi (evakuimi) dhe jo si pika qëndrimi në raste vërshimesh.
- Oborret e Shkollave në fshatra: Në vendbanimet rurale, oborret e shkollave (si në Carralëvë apo Pjetërshticë) janë pikat primare të grumbullimit për banorët e zonës.

Karakteristikat teknike:

- Titullari: Komuna e Shtimes (Drejtorja për Shërbime Publike dhe Emergjencë).
- Sistemi i mbrojtjes: Shumica e strehimoreve në objektet e reja kanë sisteme të detyrueshme të ajrosjes dhe furnizim dytësor me ujë.
- Mirëmbajtja: Komuna kryen pastrimin dhe mirëmbajtjen e rregullt të hapësirave publike që shërbejnë si pika grumbullimi.

Kapacitetet shëndetësore publike dhe private

Institucionet Shëndetësore Publike

Organizimi dhe funksionimi i institucioneve publike shëndetësore në ditët e sotme në vend, në aspektin e përgjithshëm ka avansuar dukshëm, në krahasim me vite më parë duke ndryshuar dhe sistemi i kujdesit shëndetësor në përgjithësi e sidomos në nivelin parësor shëndetësor në komuna në veçanti.

Kujdesi shëndetësor parësor në Komunën e Shtimes është i organizuar në

- Qendër Kryesore të Mjekësisë Familjare QKMF "Dr. Vezir Bajrami",
- Qendra të Mjekësisë Familjare (QMF) në fshatrat më të mëdha (si Muzeqinë, Petrovë, Godanc dhe Pjetërshticë)

Komuna e Shtimes nuk posedon një Spital Rajonal të përgjithshëm (qytetarët i drejtohen Spitalit Rajonal të Ferizajt për shërbime sekondare), mirëpo ajo është unike pasi posedon institucione specifike të nivelit sekondar/terciar të shëndetit mendor:

- Qendra Integruese Rehabilituese e të Sëmurëve Kronik Psikiatrik (QIRSKP): Institucion rezidencial që trajton pacientët me sëmundje kronike psikiatrike në nivel vendi.
- Instituti Special i Shtimes: Institucion që ofron përkujdesje dhe rehabilitim për personat me prapambetje mendore dhe fizike.

Këto institucione kanë kapacitete prej rreth 260 shtretërve gjithsej dhe ofrojnë shërbime të specializuara psikiatrike, psikologjike dhe rehabilituese me një staf profesional të përbërë nga mjekë specialistë, infermierë dhe punëtorë socialë.

Në Komunën e Shtimes zhvillojnë aktivitet shëndetësor edhe në sektorin privat, i cili përbëhet kryesisht nga:

- Ordinanca të mjekësisë familjare dhe specialistike (pediatri, ginekologji).
- Laboratorë biokimikë-hematologjikë të licencuar.
- Ordinanca stomatologjike
- Rrjet i gjerë i farmacive që mbulojnë nevojat e qytetit dhe zonave përreth.

Kapacitetet humane shëndetësore

Drejtoria Komunale për Shëndetësi së bashku me stafin e tij është organi përgjegjës i cili i zhvillon politikat dhe kujdeset për funksionimin dhe organizimin në nivel parësor-komunal. DShMS aktualisht ka staf të pamjaftueshëm (megjithëse me kërkesë për rritje të numrit të specialistëve), me 1 zyrtarë profesionalë dhe administrativë. Organizimi i shërbimeve shëndetësore parësore bëhet përmes Qendrës Kryesore të Mjekësisë Familjare (QKMF) si dhe në 4 Qendra të Mjekësisë Familjare (QMF), ku numri i personelit të punësuar në QKMF dhe QMF është 89 nga gjithsej 92 vende pune (pozita) të lejuara sipas buxhetit. Organizimi parësor shëndetësor në Komunën e Shtimes është si në vijim:

- Qendra Kryesore e Mjekësisë Familjare (QKMF) / Një qendër (1)
- Qendra e Mjekësisë Familjare (QMF) / Muzeqinë, Godanc, Pjetërshticë dhe Petrovë

Tabela 38. Personeli i QKMF/QMF në Komunën e Shtimes

Lokacioni / Institucioni	Mjek i përgj.	Mjek Spec.	Teknik medic.	Stom .	Labor	Stafi adm. tekn.	Shofer	Punëtor ndihmës	Radio log	Mjek në specializim	Farmacist
QKMF "Dr. Vezir Bajrami"	10	1	44	3	5	9	4	0	0	3	1
QMF Muzeqinë	1	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0
QMF Godanc	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
QMF Pjetërshticë	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
QMF Petrovë	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Gjithsej:	14	1	48	3	6	9	4	0	0	3	1

Të dhëna tjera:

- Shërbimi Emergjent: QKMF në Shtime ofron shërbim 24-orësh të urgjencës me ekupe të lëvizshme dhe autoambulanca të pajisura.

- Vizitat shtëpiake: Ekziston programi i vizitave shtëpiake për nënat dhe fëmijët deri në moshën 3 vjeçare, si dhe për personat e moshuar me lëvizshmëri të kufizuar.
- Pajisjet: QKMF posedon laboratorin biokimik, kabinetin e Rentgenit (Radiologjisë) dhe shërbimin e stomatologjisë me pajisje moderne.
- Mungesat: Vërehet nevojë për rritjen e numrit të mjekëve specialistë të mjekësisë familjare dhe pediatriisë për shkak të rritjes së kërkesave nga zonat rurale.

Kapacitetet teknike reaguese në sektorin publik (QKMF/QMF)

Kapacitetet reaguese në sektorin publik, shërbimet e ofruara dhe pajisjet e disponuara në rast të mobilizimit emergjent/ mjetet dhe pajisjet;

Tabela 39. Kapacitetet shëndetësore reaguese publike

Nr.	Kapacitetet shëndetësore reaguese publike	Dinamika
1.	Dhënja e ndihmës së parë nga personeli profesional/numri	20
2.	Transporti nga lokacioni i pacientit në spital (transporti me AMF)	/
3.	Transporti nga lokacioni i pacientit në QMF/Qendra spitalore/ QSUK	1 – 3 herë në ditë
4.	Numri i ekipeve kujdestare të ndihmës së parë(24 h)	4
5.	Numri i shtretërve në QKMF	10
6.	Numri i shtretërve në QMF	9
7.	Numri i shtretërve mobil në QMF/AMF	9
8.	Numri i leleve për të lënduar	7
9.	Autoambulanca	3
10.	Shërbime për dializë(numri)	8 pacienta - 3 herë në javë
11.	Automjetet e QKMF/QMF për realizim të detyrave dhe shërbimeve	5
12.		

Në kuadër të QKMF funksionon edhe reparti i emergjencës, ku personeli është i angazhuar 24/h. Gjithashtu në kuadër të shërbimit të ndihmës së shpejtë, disponojmë dy (2) dhoma me nga tre (3) shtretër, si dhe secila QMF disponon me nga së paku një (1) shtrat për raste dhe intervenime emergjente, në raste emergjente mobilizohen të gjitha dhomat si në Ambulancat e Mjekësisë Familjare ashtu edhe në QMF.

Kapacitetet mjekësore private

Në sektorin privat veprojnë gjithsej 26 institucione shëndetësore (ordinanca/klinika), të cilat aktivitetin e tyre e zhvillojnë kryesisht në zonën urbane. Në këto ordinanca punojnë me orar të rregullt, ku ofrohen shërbime të ndryshme specialistike/ klinika private, siç janë ato (Psh):

Tabela 40. Kapacitetet mjekësore, ordinancat private

	Lloji i ordinancave/klinikave private	Nrumbri i ordinancave	Lokacioni	Mjek Specialist	Teknik profesional
1.	Ordinanca dentare	14	Shtime		
2.	Ordinanca urologjike	1	Shtime		
3.	Ordinanca gjinokologjike	1	Shtime		
4.	Ordinanca interne dhe pediatrike	1	Shtime		
5.	Ordinanca e përgjithshme mjekësore	6	Shtime		
6.	Ordinanca ortopedike	/	Shtime		
7.	Laborator	3	Shtime		

Detyrat e ekipeve për shërbime mjekësore në situata emergjente

Njësitë profesionale të Shërbimeve Emergjente Mjekësore (ekipet mobile) në raste të aksidenteve të mëdha kryejnë shërbime mjekësore emergjente dhe koordinojnë aktivitetet me institucionet relevante. Ekipet e ndihmës së parë i bashkëngjiten shërbimit mjekësorë emergjent dhe i nënshtrohen urdhrave të zyrtarit të këtij shërbimi. Detyrat dhe obligimet e shërbimeve emergjente mjekësore në raste të ngritjes së gatishmërisë emergjente respektivisht reagimit emergjent janë:

- Ofrimi i ndihmës së parë nga ekipet medicinale në vendin e incidentit,
- Triazhimi i personave të aksidentuar, plotësimi i kartonit të trijzhës së pacientit dhe mbajtja e evidencës,
- Evakuimi dhe transportimi i personave të lënduar nga zona e fatkeqësisë në qendrat spitalore dhe repartet tjera të specializuara medicinale,
- Ndërmarrja e masave parandaluese anti-epidemiologjike si dhe luftimi i vatrave të mundshme të paraqitjes së tyre,
- Aplikimi i sistemit të mbrojtjes karantinë me rastin e shfaqjes së sëmundjeve të ndryshme infektive, etj.
- Informimi i popullatës lidhur me gjendjen sanitare në teren dhe dhënia e udhëzimeve-këshillave adekuate medicinale për veprim në situata të caktuara emergjente,
- Planifikimi dhe krijimi i rezervave kritike në medikamente dhe produkte tjera farmaceutike për funksionim adekuat në situata emergjente, si dhe
- Detyra tjera, bazuar në specifikat dhe nevojat lokale.

Kujdesi shëndetësor sekondar

Kujdesi shëndetësor sekondar i referohet një niveli më të lartë të sistemit të kujdesit shëndetësor, në të cilin pacientët nga kujdesi shëndetësor parësor udhëzohen për trajtime më të specializuara. Niveli i kujdesit shëndetësor sekondar përfshin shërbime mjekësore të ofruara nga mjekë specialistë ose shërbime mjekësore më të avansuara duke pasqyruar nevojën e njohurive-aftësive ose pajisje mjekësore më të specializuara sesa niveli i kujdesit parësor. Kujdesi shëndetësor sekondar ofrohet nga:

Spitalet rajonale

Përveç Qendrës Klinike Universitare të Kosovës (QKUK), e cila është e vetmja qendër terciare e kujdesit shëndetësor, ekzistojnë gjithashtu edhe 7 spitale rajonale që ofrojnë shërbime dytësore të kujdesit shëndetësor.

KREU I III

INFRASTRUKTURA TEKNOLOGJIKE DHE E TRAFIKUT

Rrugët (rrjeti rrugor dhe qarkullimi)

Konfiguracioni i territorit të Kosovës ka kushtëzuar kryesisht krijimin e disa nga rrugët me të rëndësishme dhe me specifika të veqanta, sidomos ndërlidhja e rrugëve që përshkojnë luginat përgjatë rrjedhave të lumenjve. Për të lëvizur nga një vend ose rajon gjeografik në tjetrin, nevojat jetësore dhe specifikat gjeografike krijojnë rrugë dhe mënyra të transportit të cilat kanë ndikuar dhe ndihmuar zhvillimin ekonomik si dhe lehtësimin e përmisimin e jetës së njeriut. Në zhvillimin e transportit duhet pasur për bazë shumë faktorë, si ata natyrorë dhe ekonomiko-shoqërorë me shtrirje gjeografike, ekonomike, kulturore dhe me rëndësi e ndikim shoqërore e politike.

Shtrirja e rrjetit rrugor në territorin e Komunës së Shtimes si dhe ndërlidhja rrugore me të gjitha nivelet e hierarkisë rrugore mundëson lidhje të mira brenda juridiksionit komunal dhe qytetet tjera të Kosovës si dhe në nivel ndërkombëtar.

Komuna e Shtimes zë një pozitë tejet strategjike në qendër të Kosovës, duke shërbyer si një "nyje lidhëse" mes rrafshit të Kosovës dhe pjesës jugore e perëndimore të vendit. Ajo shtrihet në pikëtakimin e zonës fushore me atë malore (Malet e Carralevës), gjë që i jep rëndësi të veçantë tranzitimit të mallrave dhe njerëzve.

Rrjeti rrugor i Shtimes karakterizohet nga ndërlidhja me akse të rëndësishme nacionale dhe ndërkombëtare.

Rrugët e nivelit kombëtar dhe lokal

Komuna e Shtimes shërben si një udhëkryq i rëndësishëm në nivel kombëtar. Segmentet kryesore janë:

- Magjistralla N2 (Prishtinë – Shtime – Ferizaj): Kjo është arteria kryesore e qarkullimit.
- Rruga Nacionale M25 (Shtime – Carralevë – Prizren): Një aks jetik që lidh rrafshin e Kosovës me rrafshin e Dukagjinit dhe Shqipërinë.
- Bizneset përgjatë këtyre akseve përfitojnë nga ekspozimi i lartë dhe qasja e lehtë në tregje.
- Segmenti i Carralevës (për shkak të pjerrësisë dhe kthesave) paraqet rrezik gjatë dimrit nga ngricat dhe rrëshqitjet e dheut.
- Niveli i lartë i zhurmës dhe emetimit të gazrave në zonat e banuara përgjatë magjistrales.

Rrugët urbane

Rrugët primare të Komunës së Shtimes paraqesin segmentet urbane të rrugëve (nacionale-regjionale), kryqëzimi i të cilave paraqet nyjet kyqe urbane dhe ndërrubane. Këto rrugë paraqesin arteriet e qarkullimit që e lidhin qytetin dhe vendbanimet në përgjithësi. Nëpër tërë gjatësinë rrugore primare, rrugët dhe trotualet janë të rregulluara.

Sa i përket qarkullimit në rrugët primare, si arterie kryesore lidhëse brenda qendrës komunale, në periudha të caktuara shfaqen ngarkesa që e pengojnë qarkullimin e rrjedhshëm, por dhe jetën dhe funksionet e saj si vendbanim. Këto ngarkesa shkaktohen për disa arsye, si: psh. Trafik i dendur, trafik i dendur në sezonën e kthimit të bashkëatdhetarëve nga diaspora, mungesa e rrugëve me më shumë korsi, rrjeti rrugëve sekondare në brendi të lagjeve i zhvilluar në formë të lirë dhe i karakterizuar me rrugë qorre, si pasojë e zhvillimeve të paplanifikuara hapësinore, ashtu që rrugët sekondare kanë nevojë edhe për përmirësimin e profileve rrugore.

Po ashtu, mungesa e trotuareve të mjaftueshme dhe të dizajnuara mirë paraqet vështërsi në lëvizjen e lirë të

këmbësorëve.

Mbetet e nevojshme që të ndërmerret një studim i mobilitetit / lëvizjes, së paku për vendbanimin, ashtu që të gjinden zgjidhje të qëndrueshme për mobilitet.

Rrugët e nivelit komunal

Komuna e Shtimes ka bërë investime të konsiderueshme në infrastrukturën rrugore në të gjithë territorin e saj, është bërë një rrjetizim i qytetit dhe të vendbanimeve me njëra-tjetrën. Gjatësia e përgjithshme e rrjetit rrugor lokal është rreth 165 km, prej tyre të asfaltuara janë rreth 140 km ose mbi 85%. Gjendja e përgjithshme e rrugëve mund të konsiderohet të jetë relativisht e mirë. Rrugët lokale që lidhin qytetin dhe fshatrat janë të asfaltuara, sikur edhe rrugët në brendi të fshatrave, përveç në disa lagje të veçuara, si lagjet e reja periferike në Petrovë, Mollopolc dhe zonat malore të Rancës. Në disa zona ka nevojë për përmirësim dhe zgjerim të rrugëve, si rruga "Tahir Sinani" në qytet dhe akset që lidhin zonën industriale. Prej rrugëve të asfaltuara, vetëm rreth 35 km kanë trotuare ose rreth 25%, ndërsa përmirësimi i hapësirave për këmbësorë mbetet një çështje që lë ende për t'u dëshiruar.

Rrugët në vendbanime lokale

Përmirësimi i rrugëve brenda vendbanimeve është në vijim e sipër viteve të fundit. Përgjithësisht, për shkak të dendësisë rurale të ndërtimit dhe zhvillimit të vendbanimeve në lagje të ndara, rrugët e vendbanimeve karakterizohen me shpërndarje të madhe në raport me njësitë e banimit të cilave ju shërbejnë. Këto rrugë kanë nevojë për përmirësim në disa segmente, si në trajtimin e rrjetit / larg-përquesve elektrik, kablllovikut, sistemit të ujësjellësit dhe kanalizimit, ujërave atmosferike dhe krijimin e kushteve për lëvizjen e sigurt të këmbësorëve, shtegun e biçiklistëve etj..

Në anën tjetër, në vendbanimet më rurale qarkullimi për këmbësorë mbetet më i vështirë me lidhje jo të mira dhe në shumë raste pa infrastrukturë përcjellëse (trotuare, shtegun e bicikletave, etj). Edhe pse komuna e Shtimes ka bërë përpjekje për të përmirësuar lëvizshmërinë duke ndërtuar infrastrukturë rrugore (rreth 180 km), ende ka mungesë të trotuareve për këmbësorë, sidomos në lagjet ku ka lëvizje të nxënësve në drejtim të shkollave, ashtu që e bën më të vështirë dhe më të pasigurtë lëvizjen në shumicën e rasteve për nxënësit që shkojnë dhe kthehen nga shkolla.

Mirëmbajtja e infrastrukturës rrugore bëhet sipas kontratës për mirëmbajtje, nga kompani kontraktuese të cilat kontrata lidhen sipas nevojave dhe kërkesës nga ana e komunës përmes zyrës së prokurimit, nëpërmjet tenderit publik ku caktohet kontraktuesi që bën sanimin dhe mirëmbajtjen e tyre.

Tabela 41. Rrugët sipas kategorive në Komunën e Shtimes

Kategoria	Gjatësia (km)	Përqindja (%)
Autoudhë	0 km	0%
Rrugë nacionale (N2 dhe M25)	~18.5 km	~10%
Rrugë rajonale (R107 etj.)	~12.0 km	~7%
Rrugë tjera (Lokale/Urbane/Rurale)	~145.0 km	~83%
Gjithsej	~175.5 km	100%

Ngarkesa e qarkullimit në trafik

Për vlerësimin e shpeshtësisë së trafikut në rrugët kryesore në Komunën e Shtimes janë marrë në konsideratë karakteristikat e jo-linearitetit kohorë të qarkullimit të automjeteve në periudha të ndryshme kohore. Rezultatet më të mira janë dalë në raste të numërimit të frekuentimit të automjeteve përmes numëruesve automatik, në periudha më të gjata kohore. Nga rezultatet e numërimit gjatë periudhës brenda vitit vlerësohet trafiku mesatar ditor vjetor (TMDV), dhe dhe shpeshtësia e frekuentimit të automjeteve brenda vitit. Ky është një tregues i rëndësishëm për planifikimin e rrugëve dhe menaxhimin e qarkullimit të automjeteve në rrjetin rrugor.

Më poshtë janë të dhënat e bazuara në trendet e TMDV-së (Trafiku Mesatar Ditor Vjetor) nga Ministria e Infrastrukturës dhe vlerësimet e planeve të mobilitetit:

1. Akset rrugore kryesore për analizë (Shtime):

1. Aksi 1: Shtime – Prishtinë (N2)
2. Aksi 2: Shtime – Ferizaj (N2)
3. Aksi 3: Shtime – Prizren (Përmes Carralevës - M25)
4. Aksi 4: Qendra e Qytetit (Ruga "Tahir Sinani" – Transit)

Tabela 42. Ndryshimi i qarkullimit të automjeteve në rrugët kryesore të komunës së Shtimes nga viti 2014-2024

Vitet	Njësia	Shtime-Prishtinë	Shtime-Ferizaj	Shtime-Prizren	Qendra (Transit)
2014	TMDV	8,200	7,500	5,400	9,800
2015	TMDV	8,500	7,800	5,600	10,200
2016	TMDV	9,100	8,200	5,900	11,000
2017	TMDV	9,800	8,900	6,300	12,100
2018	TMDV	10,400	9,400	6,800	13,000
2019	TMDV	11,200	10,100	7,400	14,200
2020*	TMDV	7,800	7,200	4,900	8,500
2021	TMDV	11,500	10,500	7,600	14,800
2022	TMDV	12,300	11,200	8,100	15,900
2023	TMDV	13,100	12,000	8,600	16,800
2024 (vlerësim)	TMDV	13,800	12,700	9,200	17,500
Frekuentimi mesatar (%)		+5-7% / vit	+6% / vit	+5% / vit	+8% / vit

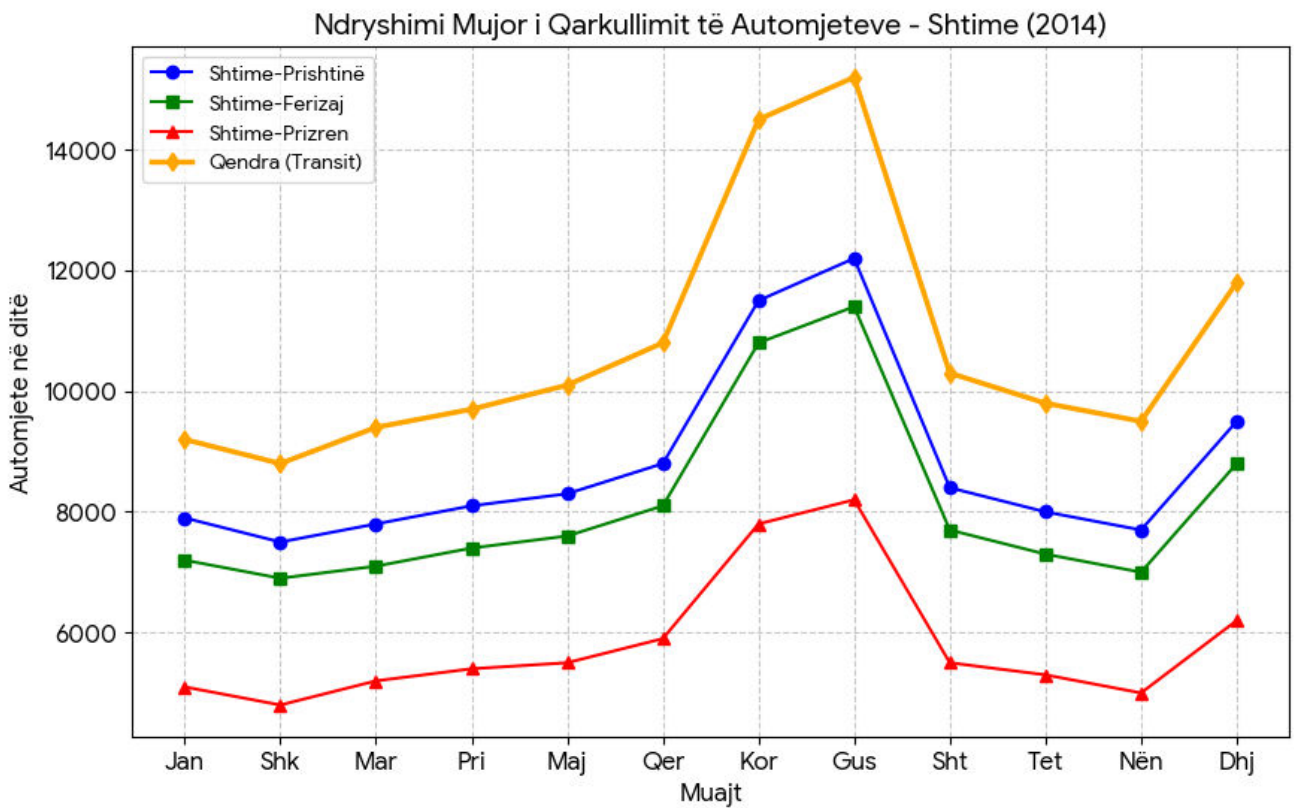
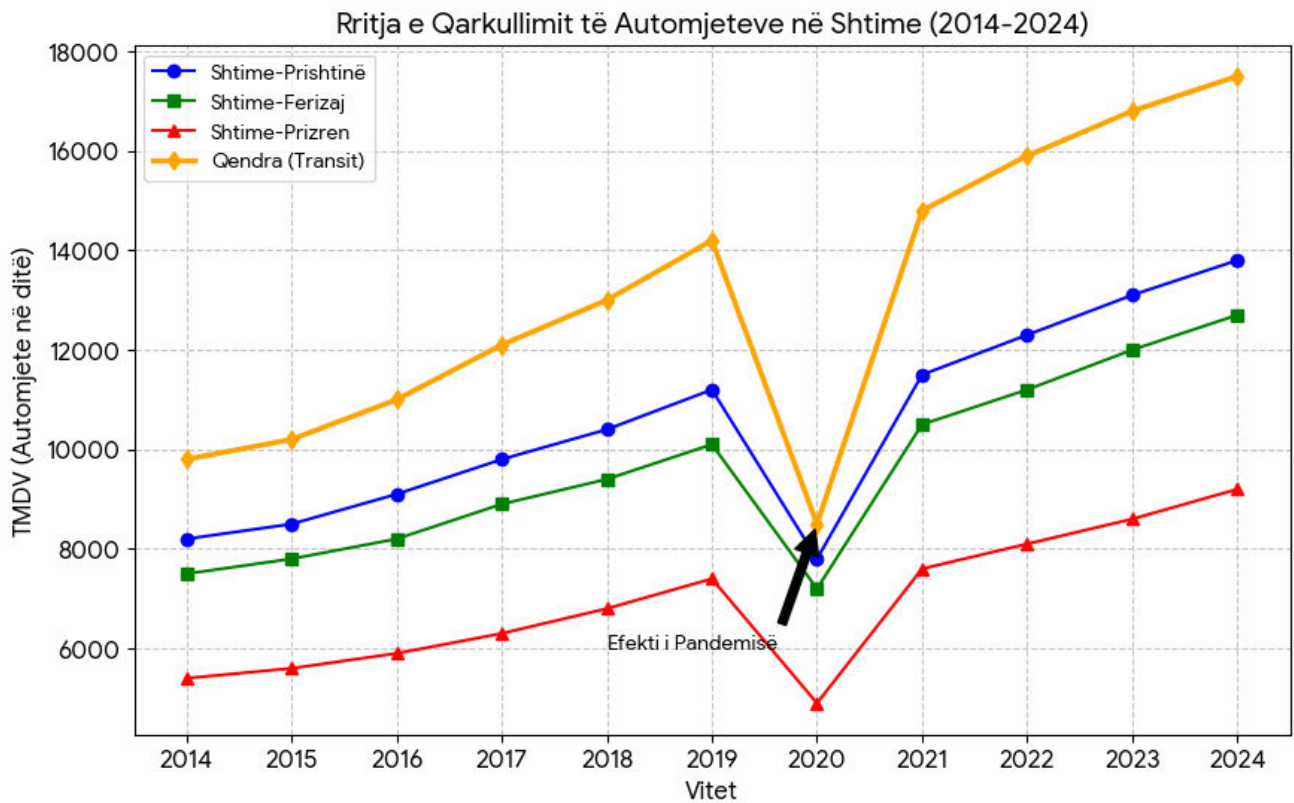
Viti 2020 shënon rënie për shkak të masave të pandemisë COVID-19.

Në periudhat e ndryshme kohore kemi edhe frekuentim jo-linearë (të ndryshëm), andaj këto ndryshime janë qartësisht të dukshme në disa nga muajt kur kemi kthimin e bashkë-atëdhetarëve në vendlindje. Këto ndryshime sezonale të fluksit të automjeteve në Komunën e Shtimes, janë dhënë në tabelën vijuese.

Tabela 43. Ndryshimi i qarkullimit të automjeteve në rrugët kryesore të Shtimes në muajt e vitit

Muaji	Shtime-Prishtinë	Shtime-Ferizaj	Shtime-Prizren	Qendra (Transit)
Janar	7,900	7,200	5,100	9,200
Shkurt	7,500	6,900	4,800	8,800
Mars	7,800	7,100	5,200	9,400
Prill	8,100	7,400	5,400	9,700
Maj	8,300	7,600	5,500	10,100
Qershor	8,800	8,100	5,900	10,800
Korrik	11,500	10,800	7,800	14,500
Gusht	12,200	11,400	8,200	15,200
Shtator	8,400	7,700	5,500	10,300
Tetor	8,000	7,300	5,300	9,800
Nëntor	7,700	7,000	5,000	9,500
Dhjetor	9,500	8,800	6,200	11,800
Gjithësej (vjeter)	105,700	97,300	69,900	129,100
TMDV	8,808	8,108	5,825	10,758

Analiza e ndryshimeve mujore dhe vjetore dhe paraqitja në grafikon i ndryshimeve

Siguria në trafik

Vlerësimi i sigurisë në trafik në rrugët kryesore në Komunën e Shtimes është e bazuar në analizën nga të dhënat analitike të ofruara nga sektori i sigurisë në Shtime, për nivelin e sigurisë së trafikut rrugor në regjionin e Ferizajt. Të dhënat janë paraqitura ndë vite kanë për qëllim vlerësimin dhe trendin e ngjarjeve /aksidenteve rrugore si dhe pasojave sipas metodës krahasuese;

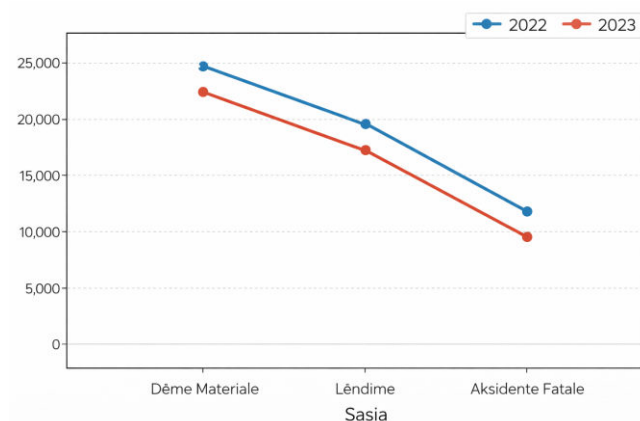
Analiza bazohet në trendet e përgjithshme të rajonit të Ferizajt (ku bën pjesë Shtimja):

- Faktori njeri (Shpejtësia dhe Celulari): Ky mbetet shkaku kryesor. Mosrespektimi i shpejtësisë në rrugët transitorë (si rruga Shtime-Ferizaj apo Shtime-Lipjan) dhe përdorimi i telefonit rrit rrezikun për aksidente fatale.
- Këmbësorët: Shtimja, si qytet me qarkullim të lartë në qendër, ka sfidë respektimin e vendkalimeve. Aksidentet me lëndime shpesh ndodhin për shkak të mosdhënies së përparësisë këmbësorëve ose lëvizjes së pakujdesshme të tyre.
- Gjendja e rrugëve dhe aspekti stinor: Gjatë dimrit, për shkak të reshjeve dhe mjegullës në zonat malore rreth Shtimes (si Carraleva), rritet numri i aksidenteve me dëme materiale. Ndërsa gjatë verës, fluksi i bashkatdhetarëve rrit dendësinë e trafikut dhe numrin total të aksidenteve.

Tabela 44. Statistikat e aksidenteve në Shtime (2022-2023)

Kategoria e Aksidentit	Viti 2022	Viti 2023	Trendi (%)
Aksidente Fatale	3	2	-33.3%
Persona të Vdekur	3	6*	+100%
Aksidente me Lëndime	71	68	-4.2%
Persona të Lënduar	129	114	-11.6%
Dëme Materiale	121	148	+22.3%
Gjithsej aksidente	195	218	+11.8%

Më poshtë është një përfaqësim grafik i asaj se si do të dukeshin ndryshimet. Zakonisht, aksidentet me dëme materiale zënë pjesën më të madhe të grafikut (mbi 60%), ndjekur nga ato me lëndime.

Burimet e rreziqeve (Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve në infrastrukturën rrugore)

Identifikimi dhe vlerësimi i rreziqeve

Burimet e rrezikut në Shtime ndahen në tri kategori kryesore:

- **Infrastrukturore:** Mungesa e sinjalizimit ndriçues në hyrje-dalje, trotualet e ngushta në qendër dhe pikat e zeza në aksin magjstral.
- **Njerëzore:** Tejkalmi i shpejtësisë në rrugët tranzit, mospërdorimi i rripit dhe pakujdesia ndaj këmbësorëve.
- **Mjedisore:** Reshjet e borës dhe mjegulla në zonën e Carralevës që reduktojnë dukshmërinë dhe fërkimin.

Profili i rrezikut dhe pikat e nxehta (Hotspots)

Segmentet me rrezikshmëri më të lartë në komunë janë:

1. **Aksi Shtime–Ferizaj:** Dendësi e lartë trafiku, shpejtësi e madhe, rrezik për aksidente ballore.
2. **Rruga "Tahir Sinani" (Qendra):** Konflikt i shpeshtë mes automjeteve dhe këmbësorëve për shkak të aktiviteteve tregtare.
3. **Udhëkryqi te "Pishat":** Pikë kritike për shkak të hyrje-daljeve të pasigurta.

Anagrami krahasimor i rreziqeve (2014–2024)

Analiza tregon tri faza kryesore të ndryshimit të rrezikut në këtë dhjetëvjeçar:

- **2014–2018 (Faza e infrastrukturës së vjetër):** Rrezik i lartë nga dëmtimet fizike të rrugëve dhe mungesa e ndriçimit.
- **2019–2022 (Faza e rritjes së fluksit):** Me përmirësimin e rrugëve u rrit shpejtësia, duke zhvendosur rrezikun nga "dëmet materiale" te "lëndimet trupore".
- **2023–2024 (Faza e sigurisë urbane):** Sfidë mbetet menaxhimi i rreziqeve brenda qytetit dhe mbrojtja e grupeve të ndjeshme (këmbësorëve).

Masat parandaluese dhe rekomandime

- **Ndërhyrje fizike:** Vendosja e "gungave" artificiale dhe rrethrotullimeve në pikat e nxehta.
- **Teknologji:** Instalimi i kamerave të sigurisë dhe radarëve fiks në hyrje të qytetit.
- **Edukimi:** Fushata specifike për nxënësit e shkollave fillore në Shtime.

Transporti hekurudhor

TRAINKOS është kompani publike dhe është operatori i vetëm legal në Kosovë që ofron shërbime të transportit hekurudhor të udhëtarëve dhe mallrave.

Komuna e Shtimes nuk ka qasje në rrjetin hekurudhor. Qasja më e afërt nga qyteti i Shtimes në këtë segment për kyqje në hekurudhë është 12 km, në stacionin më të afërt në Lipjan, Ferizaj.

Transporti ajror / Aeroportet

Qyteti ynë është në distancë nga Aeroporti “Adem Jashari” afërsisht 30 km. Ndërtimi i infrastrukturës rrugore nga Shtime përmes fshatrave Godanc, Kraishtë, Ribar, Magure, përshpejton mundësinë për qasje më të shpejtë në linjat e transportit ajror njëkohësisht janë edhe mundësi reale për shfrytëzim të vijave emergjente për furnizim emergjent nga vendet tjera në raste të FNFT. Duhet pasur parasysh se transporti ajror përveq të mirave dhe dobisë në transporte publike dhe emergjente, mund të kemi edhe potencialisht rreziqe dhe fatkeqësi me pasoja për fluturaken mbi qiellin tonë por edhe me rreziqe në raste të aksidenteve ajrore. Prandaj duhet të jemi të përgatitur me ekipe profesionale të KSh, në aspektin human (të trajnuar dhe certifikuar), teknik (pajisje adekuate për reagim dhe K-Sh), ekipe profesionale hulumtuese për fatkeqësinë, Ekipi për vlerësim të dëmeve materiale, dëmeve ambientale si dhe segmenteve tjera të sigurisë.

Sfidat:

- Trajnimet e pamjaftueshme profesionale për reagim në rast të fatkeqësive ajrore;
- Mungesa e Planit lokal të veprimit, mjeteve dhe pajisjeve adekuate për reagim dhe Kërkim–Shpëtim në aviacion civil;
- Faktorët e përkeqësimit (kushtet klimatike: mjegulla, shiu, bora, ngricat, shtrëngatat, temperaturat, erërat e forta ,etj);
- Mungesa e fluturakeve vendore (të helikopterëve, dronëve vëzhgues, etj.) për kërkim-shpëtim nga ajri;

Ura dhe tunele

Urat

Urat të cilat janë të evidentuara brenda juridiksionit të Komunës së Shtimes kategorizohen në ura për komunikacion rrugor.

Urat në komunikacionin rrugor

Urat të cilat janë të evidentuara brenda juridiksionit të Komunës së Shtimes nga 30 ura gjithësej të ndërtuara në rrjetin rrugor në komunën e Shtimes, prej tyre 2 janë të ndërtuara në rrugët në nivel kombëtarë (rrugë magjistrale) kurse urat tjera janë pjesë e infrastrukturës lokale si dhe në rrugët lokale të pa kategorizuara (asfaltuara).

Tabela 45. Urat në komunën e Shtimes

	Kategoria	Gjatësia, Gjerësia & Lartësia	Koordinatat	Vendi
1.	Urë	26.90 X 7.86 X 3.80	42.43249011434087, 21.0402866101807	Ura e qytetit
2.	Urë	15.55 X 3.46 X 4.30	42.431791114752265, 21.039253043981475	Rruga Ahmet Shtimja
3.	Urë	12.76 X 6.73 X 3.70	42.43192614050547, 21.0381398998196	Rruga Imer Devetaku
4.	Urë	16.13 X 5.70 X 3.85	42.4300934168728, 21.036368662702223	Rruga Afrim Selmanaj

5.	Urë	11.73 X 3.38 X 3.00	42.436201217371114, 21.050674882741788	Rruga Hysiqi
6.	Urë	18.76 X 6.21 X 2.80	42.44406505029172, 21.069297391875743	Rashincë
7.	Urë	12.51 X 2.69 X 2.65	42.445671649183815, 21.07401558265746	Rashincë te Canollt
8.	Urë	19.51 X 7.25 X 3.10	42.449926812162666, 21.094056386308267	Muzeqinë
9.	Urë	13.23 X 5.56 X 3.25	42.457253545216545, 21.111666800506875	Vojnoc Rruga Ramadani
10.	Urë	10.93 X 4.00 X 3.00	42.45709542617305, 21.113151844723458	Vojnoc Rruga Ibrahim Shabani
11.	Urë	9.33 X 2.80 X 2.60	42.45590602234981, 21.11973876494081	Vojnoc Rruga Veseli
12.	Urë	6.60 X 4.90 X 1.60	42.4667447063997, 21.043019487392517	Godanc Rruga Idriz Rexhepi
13.	Urë	6.85 X 5.05 X 1.50	42.4683532721503, 21.03902822337105	Godanc Rruga Besëlidhja
14.	Urë	8.90 X 6.20 x 2.00	42.40791782703186, 21.035830881103113	Petrovë Rruga Haqif Hysenaj
15.	Urë	8.90 X 4.70 X 1.80	42.40981900512306, 21.02811081980128	Petrovë Rruga Xhemshir Xhemshiri
16.	Urë	6.70 X 3.50 X 1.70	42.4388559906271, 21.01823129719131	Belinc
17.	Urë	8.70 X 4.30 X 1.50	42.44243539193191, 21.01048090730282	Belinc Rruga Nysret Abazi
18.	Urë	6.20 X 3.70 X 1.50	42.45492529993569, 20.99930316031847	Belinc Rruga Afrim Musliu
19.	Urë	7.70 X 4.20 X 1.60	42.457751789666226, 20.978346191883947	Carralevë Rruga Elezi
20.	Urë	7.40 X 6.10 X 1.40	42.478963376051965, 20.9525125369273	Pjetërshticë Rruga Idriz Ajeti
21.	Urë	8.65 X 3.10 X 1.70	42.47657437144565, 20.94742458062158	Pjetërshticë Rruga Izet Ajeti
22.	Urë	8.10 X 3.80 X 1.80	42.47633347740885, 20.945142651960055	Pjetërshticë Mrena fshatit, pa emër rruge
23.	Urë	4.70 X 2.40 X 1.60	42.47580584407367, 20.944231277744066	Pjetërshtice Rruga Çlirimtarët
24.	Urë	7.40 X 1.90 X 1.60	42.47545348167195, 20.943987121374132	Pjetërshtice Rruga Çlirimtarët

25.	Urë	9.80 X 2.80 X 1.70	42.47521644681274, 20.9435561106565	Pjetërshtice Rruga Çlirimtarët
26.	Urë	5.70 X 4.80 X 1.50	42.396201755753225, 21.045580720351825	Mollopoc Rruga Islam Neziraj
27.	Urë	5.10 X 3.50 X 1.60	42.39463774852065, 21.045373488728305	Mollopoc ne fshat pa emër të rrugës
28.	Urë	4.70 X 2.50 X 1.40	42.39408797916293, 21.045193310949813	Mollopoc Rruga Hamëz Jashari

Tunelet

Komuna e Shtimes nuk ka tunele.

Sistemi energjetik (objektet dhe sistemet)

Për sektorin e energjisë në Komunën e Shtimes, sistemi dhe objektet energjetike janë pjesë e rrjetit të shpërndarjes që menaxhohet nga KEDS (Kompania Kosovare për Distributim të Energjisë Elektrike) dhe KOSTT (Operatori i Sistemit, Transmisionit dhe Tregut), ndërsa politikat monitorohen nga Ministria e Ekonomisë.

Më poshtë janë pikat kryesore që potencojnë rrjetin dhe objektet energjetike në territorin e Shtimes:

Objektet kryesore energjetike (Nënstacionet)

Shtime furnizohet kryesisht përmes pikave kyçe të transmisionit që lidhin rajonin e Ferizajt me pjesët e tjera:

- Nënstacioni (Trafo-stacioni) 110/35/10 kV Shtime: Ky është objekti kryesor energjetik që bën transformimin e tensionit të lartë në tension të mesëm për furnizimin e qytetit dhe fshatrave.
- Rrjeti i trafo-stacioneve lokale (10/0.4 kV): Ekzistojnë dhjetëra objekte të tilla (trafo lagjesh) të shpërndara nëpër qytet dhe fshatra.

Rrjeti i transmisionit dhe shpërndarjes

- Linjat e tensionit të lartë (110 kV): Shtimja përshkohet nga linjat e transmisionit që lidhin Ferizajin me Lipjanin dhe Prizrenin, duke e bërë një pikë strategjike tranziti për energjinë.
- Largpërçuesit (10 kV dhe 20 kV): Këto linja ajrore dhe nëntokësore shpërndajnë energjinë nga nënstacioni qendror drejt zonave të banimit dhe zonave industriale.
- Rrjeti i tensionit të ulët (0.4 kV): Rrjeti që shkon direkt te konsumatori fundor, i cili në vitet e fundit ka pësuar investime në zëvendësimin e shtyllave të vjetra të drurit me ato të betonit dhe vendosjen e kablove bistatike.

Energjia e ripërtëritshme (Potenciali)

- Panelet fotovoltaike: Në Shtime ka një rritje të investimeve private për vendosjen e paneleve solare, duke u bërë pjesë e sistemit gjenerues lokal.
- Hidroenergja: Megjithëse me kapacitet të vogël, rrjedha e lumit Shtimjanja është monitoruar historikisht për potencialin e mikro-hidrocentraleve, ndonëse fokusi mbetet te rrjeti solar.

Largpërçuesit dhe trafo-stacionet

Në komunën e Shtimes ndodhen këto objekte të veçanta të karakterit energjetik:

- Linja 110 kV: Lidhja Ferizaj 2 – Shtime (Transmisioni kryesor).
- Linja 110 kV: Lidhja Shtime – Lipjan (Rrjeti i transmisionit).
- Linja 35 kV: Largpërçuesi Shtime – Ferizaj (Linja rajonale).
- Linja 10 kV: Largpërçuesi drejt Carralevës (Zonë malore).
- Linja 10 kV: Largpërçuesi drejt Petrova/Reçak.
- Nënstacioni energjetik: NS 110/35/10 kV Shtime (Objekti kryesor).
- Nënstacioni energjetik: NS 35/10 kV (Pika ndërlidhëse).

Sistemet e telekomunikimit

Objektet dhe shërbimet (brenda komunës)

Rrjeti i telefonisë fikse në komunën e Shtimes është i lidhur nëpërmjet fibrës optike, i cili i përket linjës së trasesë Prishtinë–Shtime–Prizren. Ky rrjet menaxhohet nga njësia e PTK-së në qytetin tonë, i cili ka një objekt kryesor postar (në qendër të qytetit) dhe ka centralin e lidhur me fibrë optik. Kapaciteti total i centralit të postës së Shtimes është rreth 2,000 qifte (kapacitet teknik), prej të cilave rreth 40-50% shfrytëzohen për shërbime tradicionale, ndërsa pjesa tjetër ka kaluar në teknologjinë IP (Internet Protokoll).

Mbulueshmëria me rrjet të telefonive mobile në Komunën e Shtimes është mjaft mirë e shtrirë dhe mund të thuhet se të gjitha vendbanimet e komunës kanë qasje në shërbimet e telefonisë mobile (3G/4G/5G), të cilat ofrohen nga dy operatorët e licencuar (Vala dhe IPKO). Numri i antenave (stacioneve bazë) të vendosura nga operatorët mobil në tërë territorin e komunës është përafërsisht 12 deri në 15.

Personat juridik

Në Shtime, konkurrenca në ofrimin e shërbimeve të internetit është e lartë, me shtrirje masive të fibrës optike (FTTH) në zonën urbane dhe rurale.

Tabela 46. Lista e personave juridik në telekomunikacion

Nr.	Institucioni	Tel. Kontaktues	Adresa elektronike
1	Telekomi i Kosovës (Vala)	0800 10000	info@telekomi.net
2	IPKO	0800 70000	info@ipko.com
3	Kujtesa	0800 11000	office@kujtesa.com
4	Artmotion	0800 20600	info@artmotion.net
5	Telkos	0800 13000	info@telkos.com
6	Elsa Tech	049 423 423	info@elsa-tech.com
7	F-Net	044 113 118	info@fnet-ks.com

Elsa Tech dhe F-Net janë operatorë shumë aktivë në nivel rajonal (Ferizaj-Shtime) dhe luajnë një rol kyç në mbulimin e fshatrave të Shtimes me fibër optik, ku operatorët e mëdhenj ndonjëherë kanë shtrirje më të kufizuar.

Duke qenë se tani kemi të paktën 6-7 operatorë që shtrijnë rrjetin e tyre, një nga sfidat kryesore në Shtime është "kaosi i kabllove" në shtyllat elektrike (KEDS), gjë që rrit rrezikun e zjarreve ose dëmtimeve gjatë stuhive.

Shumica e këtyre operatorëve (Telkos, Artmotion, Elsa Tech) kanë bërë kalimin e plotë në FTTH (Fiber to the Home), duke e bërë rrjetin më pak të varur nga antenat dhe më të qëndrueshëm ndaj ndërhyrjeve atmosferike.

Profilizimi i rrezikut dhe vendndodhja e antenave

Shtrirja e antenave (lokacionet kryesore):

- Antenat kryesore janë të vendosura mbi objektin e Postës dhe në objekte të larta private në hyrje të Shtimes.
- Zona e Carralevës pika strategjike për mbulimin e rrugës magjistrale drejt Prizrenit.
- Fshatrat (Gllavicë, Davidovc, Muzeqinë): Antena të vendosura në pika të larta kodrinore për të siguruar sinjal të pastër në rrafshnaltë.

Rreziqet nga rrjeti i telekomunikimit:

1. Rrezatimi jo-jonizues: Shqetësimet e banorëve në zonat urbane ku antenat janë afër shtëpive (edhe pse monitorohen nga ARKEP).
2. Ndërprerja e shërbimeve: Dëmtimi fizik i fibrës optik gjatë punimeve në rrugë (si p.sh. zgjerimi i rrugës Shtime-Ferizaj).
3. Vandalizmi: Rreziku nga dëmtimi i qëllimshëm i pajisjeve në pikat e largëta kodrinore.

Qendrat telekomunikuese transmetuese dhe repetitorët

Në komunën e Shtimes ndodhen gjithsej 14 antena: 7 të operatorit Vala (Telekomi i Kosovës), 6 të operatorit IPKO dhe 1 central kryesor i PTK-së.

Operatorët me ndikim më të madh, që ofrojnë shërbime të internetit janë:

- PTK (Telekomi i Kosovës) - Darda NET, nëpërmjet telefonisë fikse dhe tashmë gjerësisht përmes Fibrës Optik;
- IPKO – ofron shërbime të internetit nëpërmjet rrjetit kabllor koaksial, Fibrës Optik dhe antenave individuale;
- KUJTESA - ofron shërbime të internetit nëpërmjet rrjetit kabllor dhe antenave individuale; etj.

Shërbimet postare mbulohen nga njësitë postare që janë pjesë e Postës së Kosovës 1 njësi kryesore në qytetin e Shtimes (Kodi Postar 72000) dhe shërbime periodike ose pika ndërlidhëse në fshatrat më të mëdha si Pjetërshicë dhe Carralevë. Gjithashtu, shërbimet kryhen nga kompanitë private që kryejnë shërbime si posta të shpejta dhe ngjashëm. Përveç operatorëve kryesorë privatë, në komunë operojnë edhe operatorët e

tjerë që kanë shtrirje më të vogël kryesisht në nivel lokal. Në zonën urbane të Shtimes, posta shpërndahet e klasifikuar sipas rrugëve dhe adresave të cilat janë të evidentuara në bazën e të dhënave të PTK-së, njësia në Shtime.

TV dhe radiostacionet

Radiotelevizioni – rrjeti i Radiotelevizionit në zonën urbane të Shtimes është i shpërndarë pothuajse në tërë territorin. Ekzistojnë disa forma të shfrytëzimit të valëve radio-televizive të ndara në dy grupe:

- Radio-televizionet Nacionale: RTK, RTV21, TV Klan Kosova, KTV dhe TV Dukagjini.
- Radio-lokale: Radio Zëri i Shtimes (që mbulon rajonin e Shtimes)
- Radio-televizionet nëpërmjet antenave satelitore: Kryesisht shfrytëzohen në zonat e thella rurale ku rrjeti kabllor është i kufizuar.
- Radio-televizionet nëpërmjet sistemeve kabllore: Ofrimi i shërbimeve përmes operatorëve IPKO, Kujtesa, Artmotion dhe Telkos, të cilët dominojnë në zonën urbane dhe fshatrat e rrafshit.

Lajmi dhe komunikimi i ndërsjellë në Shtime realizohet edhe përmes portaleve lokale të lajmeve dhe faqeve zyrtare të informimit që luajnë rol kyç në njoftimin e qytetarëve për ngjarjet lokale.

Ky rrjet transmetues, përveç rëndësisë informative, vlerësohet edhe në aspektin e sigurisë, pasi mundëson komunikimin emergjent në raste të aksidenteve apo fatkeqësive natyrore në territorin e komunës.

Objektet për furnizim me ujë

Komuna e Shtimes nuk ka një liqen akumulues brenda territorit të saj, por burim sipërfaqësor i qëndrueshëm që ndikon në rajon është Liqeni i Batllavës dhe Badovcit (përmes sistemit rajonal), ndonëse Shtimja mbështetet kryesisht në burime lokale.

Nga sistemi i KRU “Prishtina”, furnizimi mesatar ditor për banor vlerësohet të jetë përafërsisht 120-150 litra në ditë, e që vlerësohet të jetë i pa mjaftueshëm gjatë sezonit të verës për shkak të keqpërdorimeve dhe humbjeve teknike.

Tabela 47. Burimet e furnizimit me ujë në Shtime

Burimi	Lokacioni	Kapaciteti (l/s)	Lloji i burimit
Puset në fshatin Carralevë	Carralevë	15 – 20	Nëntokësor (Gravitacional)
Gryka e Shtimes	Hyrje e qytetit	10 – 15	Sipërfaqësor/Nëntokësor
Puset në Gllavicë	Gllavicë	5 – 10	Nëntokësor (Me pompim)
Burimet lokale	Reçak/Petrovë	Variabel	Burime natyrore

KRU “Prishtina” dhe burimet alternative

KRU “Prishtina” ofron shërbime për qytetin dhe fshatrat që furnizohen kryesisht nga burimet e Carralevës dhe pusët e qytetit.

- Gjendja e rrjetit: Moshja e rrjetit në zonën qendrore daton nga vitet '70-'80 (mbi 40 vite), gjë që shkakton humbje të mëdha të ujit (ujë i pafaturuar). Rrjeti i ri është shtrirë kryesisht në lagjet e reja dhe zonën industriale.
- Burimet alternative: Rreth 30-40% e popullsisë në zonat rurale (si p.sh. në Rancë, Dugë, apo pjesët e larta të Reçakut) ende mbështeten në puse individuale dhe sisteme lokale të vetë-menaxhuara.

Sistemi i distribuimit të ujit për pije

- Rrjeti: Përbëhet nga gypat primarë (asbest-çimento në pjesët e vjetra dhe PEHD në të reja) dhe rrjeti sekondar.
- Konsumi mesatar: Vlerësohet rreth 180,000 - 200,000 m³/muaj (variabël).
 - Amvisëria: 75%
 - Publik (Institucionet): 10%
 - Komerical (Bizneset): 15%

Monitorimi i ujërave për pije (Statistikat 2023/2024)

Sipas raportimeve të IKSHP-së për njësinë në Shtime:

Tabela 48. Parametrat e mostrave të ujit të pijes dhe përputhshmëria

Parametrat	Viti	Mostrat (Nr)	Përputhshmëria (%)
Mikrobiologjike	2023	~120	98.5%
	2024	~130	99.0%
Fiziko-kimike	2023	~120	96.0%
	2024	~130	97.5%

Ndotësit e mundshëm

- Mbeturina mjekësore janë rezik i lartë nga Instituti Special në Shtime dhe QKMF, nëse nuk trajtohen sipas protokolleve strikte para shkarkimit.
- Mungesa e një impianti për trajtimin e ujërave të zeza (ITUZ) bën që lumi Shtimjanja të jetë ndotësi kryesor i ujërave nëntokësore.
- Në komunën e Shtimes pika kritike janë deponitë ilegale përgjatë lumit dhe në fshatra.

Pompat e derivateve

Në territorin e Komunës së Shtimes janë të evidentuara 14 pika të shitjes së karburanteve. Një rrezik potencial i lartë paraqitet në pikat që ndodhen brenda zonës urbane, si p.sh. pompat në Rugën "Adem Jashari" dhe "Ismet Jashari", të cilat janë në afërsi të zonave të banimit dhe bizneseve me frekuentim të madh. Po ashtu, pikat në Gjurmoc dhe Davidovc paraqesin rrezik për shkak të shpejtësisë së madhe të automjeteve në magjistrale dhe mundësisë së aksidenteve me përfshirje të zjarrit.

Deponitë e derivateve / kapacitetet

Kapacitetet e rezervuarëve në këto pika luhaten zakonisht nga 30m³ deri në 100m³ për pikë shitjeje.

Tabela 49. Kapacitetet e derivateve të naftës dhe gazit në komunën e Shtimes

Nr.	Emri i komp.	Vendi/Rruga	Naftë (m ³)	Benzinë (m ³)	GLN (Gazi)
1.	Aral Petrol	Rr. Adem Jashari	~40	~20	Ka
2.	Ebi Karburant	Rr. Adem Jashari	~30	~15	Jo
3.	Avas Petrol	Davidovc	~50	~20	Ka
4.	Besimi Commerce	Davidovc	~100	~30	Ka
5.	Eurokos	Gjurkoc	~60	~20	Ka
6.	Shell	Gjurkoc	~80	~30	Ka
7.	Ibrahimi Petrol	Muzeqinë	~40	~15	Jo
8.	Besimi Commerce	Rr. Ismet Jashari	~50	~20	Ka
9.	Lindi Petrol	Davidovc	~40	~15	Jo
10.	Besimi Commerce	Pjetërshticë	~40	~15	Jo
11.	Alba Petrol	Rr. Ismet Jashari	~30	~10	Jo
12.	Ibrahimi Petrol	Shtime (Dalja drejt Ferizajt)	~40	~15	Jo
13.	Lindi Petrol	Carralejë	~30	~10	Jo
14.	Ibrahimi Petrol	Reçak	~30	~10	Jo

KREU IV

Objektet e sigurisë

Në komunën e Shtimes, strukturat e sigurisë janë të përqendruara për të mbuluar si zonën urbane ashtu edhe atë rurale:

- Policia e Kosovës: Në qytet ndodhet Stacioni Policor i Shtimes (në kuadër të Drejtorisë Rajonale të Ferizajt). Nuk ka nënstacione të tjera aktive, por patrullimi mbulon të gjitha pikat rurale.
- Qendra operative emergjente (QOE-112): Koordinimi bëhet përmes Qendrës Rajonale në Ferizaj, ndërsa në nivel lokal vepron njësia e menaxhimit të emergjencave.
- Reagimi emergjent: Objekti i Njesisë së Zjarrfikësve dhe Shpëtimit (NjPZSh) ndodhet në hyrje të qytetit, pikë strategjike për qasje në rrugët magjistrale.
- Objektet korrektuese: Në Shtime ndodhet Instituti Special, i cili kërkon protokolle të veçanta sigurie për shkak të natyrës së banorëve.
- FSK: Forca e Sigurisë së Kosovës është e vendosur në kazemat më të afërta në Ferizaj (Kazarma "Skënderbeu"), por mund të dislokohe në Shtime për mbështetje civile në rast të FNFT.

Objektet dhe hapësirat qeveritare

Këto objekte janë vitale për funksionimin e komunës:

- Administrata: Objekti i Komunës (Kuvendi Komunal) në qendër të qytetit.
- Shëndetësia: QKMF "Dr. Vezir Bajrami" në Shtime dhe rrjeti i QMF-ve në fshatrat: Petrovë, Pjetërshticë, Muzeqinë dhe Godanc.
- Kultura dhe Sporti: Shtëpia e Kulturës dhe Palestra Sportive në qytet.

Institucionet dhe shërbimet financiare

Në Shtime operojnë disa institucione financiare që kërkojnë siguri të lartë fizike dhe teknike:

- Bankat: Degët e bankave si BPB dhe TEB (kryesisht në rrugën "Tahir Sinani").
- Mikrofinancat: Institucione si FINCA, KEP, KRK, AFK.
- Siguria: Këto objekte vlerësohen me rrezikshmëri të lartë për vjedhje të armatosura (faktor njerëzor), andaj janë të pajisura me kamera dhe sigurim fizik 24/7.

KREU V

Llojet e fatkeqësive

Fatkeqësitë, varësisht nga shkaktari i tyre ndahen në: fatkeqësi natyrore dhe fatkeqësitë tjera (FNFT); Fatkeqësitë natyrore janë fenomene natyrore të cilat, varësisht nga efekti goditës mund të shkaktojnë humbje me pasoja në popullatë, në të mira materiale, mjedis dhe trashëgimi kulturore.

Ndryshimet klimatike në përgjithësi, veçanërisht frekuenca e ngjarjeve ekstreme të motit dhe luhatjet e temperaturave që parashikohen të ndodhin si rrjedhojë e ndryshimeve klimatike, po ndikojnë edhe tek ne, duke krijuar klimë me cenueshmëri më të lartë, duke përfshirë, ndër të tjera: zjarre në pyje, thatësira, reshje të dendura të shiut me shtrëngata, breshëri, bora, acari, orteqet, erërat e fuqishme, vërshimet, zjarret (urbane, malore, fushore), epidemitë/pandemitë, stuhitë e erës, rrëshqitjet e tokës, valët e të nxehtit, tërmetet dhe fatkeqësitë e tjera të shkaktuara nga forcat natyrore, etj;

Institucionet tona në nivel lokal si dhe akterë tjerë jo-qeveritar, duhet të kemi një përkushtim më të madh në zhvillimin e masave parandaluese me qëllim të vlerësimit të rreziqeve natyrore si dhe zvogëlimit të tyre për të arritur një qasje më proaktive për mbrojtje nga fatkeqësitë.

Fatkeqësi tjera nënkuptohen ato fatkeqësi tekniko-teknologjike të shkaktuara nga faktori njeri apo përmes proceseve teknologjike /incidentet në objektet afariste, tregtare, zjarret urbane dhe malore, fatkeqësitë në miniera, shkatërrimet e pendave, aksidente në trafikun rrugor, hekurudhor dhe ajror, aksidentet nukleare si dhe aksidentet tjera ekologjike dhe industriale të shkaktuara nga aktivitetet dhe veprimet e njeriut, veprimet luftarake dhe terroriste.

Intensiteti, llojet dhe ndikimet e veprimit të fatkeqësive natyrore

Secila nga fatkeqësitë apo fenomenet natyrore dhe ato të shkaktuara nga faktori njeri kanë natyralitetin e ndryshëm të ngjarjes, të shkasit dhe pasojës, ashtuqë edhe identifikimi, analizimi, trajtimi dhe vlerësimi i tyre bëhet sipas specifikave dhe efekteve goditëse të tyre.

Tabela 50. Ndikimet sipas kriterëve në Shtime

Kriteri i ndikimit	Përshkrimi i pasojave në Komunën e Shtimes	Niveli i ndikimit
Jeta dhe shëndeti i njeriut	Humbje jetësh (kryesisht nga aksidentet në trafik dhe tërmetet hipotetike), lëndime, dhe probleme respiratore nga tymi i zjarreve (Lagjja e Pajtimit).	Shumë i Lartë
Mjedisi	Degradimi i tokës bujqësore pas vërshimeve, shkatërrimi i faunës në pyjet e Carralevës nga zjarret, dhe ndotja e ujërave nga derdhjet industriale.	I Lartë
Funksionaliteti i shoqërisë	Ndërprerja e procesit mësimor, bllokimi i rrugës magjistrale Shtime-Duhël, paralizimi i shërbimeve emergjente dhe dëmtimi i objekteve të trashëgimisë.	Mesatar
Ekonomia	Dëme direkte në bujqësi (kulturat në fushën e Shtimes), dëmtimi i bizneseve përgjatë tranzitit dhe kostot e larta për rindërtimin e infrastrukturës.	Shumë i Lartë

Të dhënat historike dhe evidenca e ngjarjeve (DisInventar/AME)

Sipas bazës së të dhënave, Komuna e Shtimes është prekur historikisht nga këto lloje të fatkeqësive:

- **Vërshimet:** Janë regjistruar ngjarje të shpeshta ciklike. Vetëm në dekadën e fundit (2016-2026), vërshime të rëndësishme kanë ndodhur në janar 2016, gusht 2020, korrik 2021, janar 2023 dhe së fundmi në janar 2026
- **Zjarret:** Raportet e AME-së evidentojnë se vera e vitit 2021 dhe ajo e vitit 2025 ishin periudhat me numrin më të lartë të vatrave të zjarrit në zonën e Carralevës dhe "Lagjen e Pajtimit"
- **Aksidentet:** Për shkak të pozitës si një lidhëse (Prishtinë-Prizren dhe Shkup-Prizren), aksidentet në trafikun rrugor përbëjnë një përqindje të lartë të thirrjeve emergjente në stacionin policor vendor

Specifikat e fatkeqësive dhe cenueshmëria

Analiza e vlerësimeve ekzistuese tregon një trend të rritjes së intensitetit për shkak të faktorëve të ndryshëm:

Tabela 51. Analiza e vlerësimeve ekzistuese

Lloji i fatkeqësisë	Periudhat e përsëritjes	Intenziteti dhe cenueshmëria
Vërshimet	Çdo 2-3 vjet (Cikli i dimrit)	Shume i lartë: Reshjet mbi 124mm në 10 ditë (rasti i janarit 2026) tejkalojnë kapacitetin e lumit Shtimjanja
Zjarret pyjore	Çdo vit (sezoni Korrik – Gusht)	I Lartë: Temperaturat mbi 35°C dhe era nxisin përhapjen në masive pyjore
Rrëshqitje Dheu	Pas reshjeve të gjata	Mesatar: Kryesisht në rrugët malore (p.sh. rruga për Devetak, nëntor 2025) .

Pasojat dhe ndikimet e dokumentuara

Në bazë të parametrit të "**Ndikimit**" (grumbulluesi i pasojave), rezultatet tregojnë:

- **Jeta dhe Shëndeti:** Megjithëse vërshimet shkaktojnë dëme materiale, aksidentet rrugore dhe zjarret (thithja e tymit në zonat urbane në 2025) kanë pasur ndikim direkt në shëndetin e banorëve
- **Ekonomia:** Dëme masive në bujqësi (mbi 48% e territorit është tokë bujqësore). Vërshimet e vitit 2023 rezultuan me qindra hektarë të mbjellash të dëmtuara
- **Infrastruktura:** Bllokimi i rrugëve kryesore gjatë përmytjeve dhe dëmtimi i urave, si dhe ndërprerja e energjisë elektrike dhe ujit të pijshëm gjatë emergjencave të janarit 2026

Vërshimet (Inundimet) – Fatkeqësia me përsëritjen më të lartë

- Periudha kohore: Shfaqen kryesisht në ciklet janar-shkurt (shkrirja e borës dhe shiu) dhe tetor-nëntor.

- Intensiteti: I lartë dhe i shpejtë (flash floods). Për shkak të pjerrtësisë së terrenit nga vargmalet drejt fushës, uji grumbullohet shpejt në shtratin e lumit Shtimjanja.
- Cenueshmëria: Shumë e lartë në zonat buzë lumit dhe në rrugën Shtime-Reçak. Ndërtimet e dendura dhe ngushtimi i shtratit të lumit kanë rritur cenueshmërinë urbane.
- Pasoja të dokumentuara: Përmbytje të bodrumeve, shkatërrim i të mbjellave (sidomos gruri dhe perimet), dhe bllokim i infrastrukturës rrugore (janar 2023, janar 2026).

Zjarret malore dhe fushore – Rreziku sezonal veror

- **Periudha kohore:** Korrik – Gusht (gjatë valëve të të nxehtit).
- **Intensiteti:** Mesatar deri në i lartë. Zjarret në Shtime shpesh favorizohen nga erërat që fryjnë nëpër gryka, duke vështirësuar lokalizimin.
- **Cenueshmëria:** Më e lartë në masivet pyjore të Carralevës, Devetakut dhe në zonat ku pylli kufizohet me vendbanimet (si Lagjja e Pajtimit).
- **Pasoja të dokumentuara:** Humbje e qindra hektarëve pyll, rrezikim i shtëpive dhe objekteve ekonomike, si dhe ndotje masive e ajrit (viti 2021 dhe 2025).

Aksidentet në trafikun rrugor – Fatkeqësi teknike e vazhdueshme

- Periudha kohore: E vazhdueshme, me rritje gjatë sezonit të verës (mërgimtarët) dhe dimrit (ngricat).
- Intensiteti: I lartë për nga numri i rasteve për kokë banori.
- Cenueshmëria: Pikat e zeza si kryqëzimi në qendër të qytetit dhe kthesat e rrezikshme në grykën e Carralevës.
- Pasoja të dokumentuara: Humbje e jetëve njerëzore (ndikimi më i lartë në parametrin "Jeta dhe Shëndeti") dhe dëme të mëdha materiale.

Erërat e fuqishme dhe breshëri – Rreziku i paparashikueshëm

- **Periudha kohore:** Maj – Korrik (stuhitë konvektive).
- **Intensiteti:** Shpërthyes (shkakton dëme brenda pak minutave).
- **Cenueshmëria:** Sektorët e pemëtarisë dhe serrat, si dhe kulmet e objekteve publike.
- **Pasoja të dokumentuara:** Shkatërrim i të korrave në fshatrat e rrafshirës dhe dëmtim i rrjetit elektrik.

Ndikimi i fatkeqësive në Komunën e Shtimes mund të kategorizohet sipas katër shtyllave kryesore të analizës së rrezikut, ku pasojat direkte dhe indirekte krijojnë një efekt zinxhir mbi jetën e qytetarëve dhe zhvillimin e komunës.

- Vdekshmëria dhe lëndimet: Aksidentet rrugore mbeten shkaktari kryesor i vdekjeve dhe lëndimeve fizike

Vërshimet e vitit 2026 shkaktuan evakuime dhe rrezik për jetën në zonat më të ulëta, ndrepreja e furnizimit me ujë të pijshëm si pasojë e turbullirave të larta gjatë vërshimeve detyroi autoritetet të rekomandojnë

vlimin e ujit ose shmangien e tij për konsum, zjarret intensive të viteve 2021 dhe 2025, sidomos pranë zonave të banuara, rritën ekspozimin ndaj tymit, duke shkaktuar vështirësi në frymëmarrje te fëmijët dhe të moshuarit

Mjedisi

- Ndikimet mjedisore shpesh janë afatgjata dhe të vështira për t'u rikuperuar:
- Degradimi i Tokës dhe Pyjeve: Zjarret e verës 2025 në zonën e Carralevës dhe masivet tjera pyjore shkatërruan habitatet e faunës dhe reduktuan fondin drunor
- Erozioni dhe Ndotja e Ujërave: Vërshimet shkaktojnë erozion të shtratit të lumenjve dhe bartjen e mbeturinave plastike e inerte në tokat bujqësore, duke ulur fertilitetin e tokës
- Cilësia e Ajrit: Emisionet nga zjarret fushore dhe malore rrisin nivelet e ndotjes së ajrit në gjithë fushëgropën e Shtimes
- Bllokimi i Infrastrukturës: Përmbytjet e rrugëve kryesore (Shtime–Reçak, Shtime–Ferizaj) ndërpresin qarkullimin e mallrave dhe njerëzve

Në rastin e vërshimeve të janarit 2026, disa institucione arsimore u detyruan të shtyjnë rinisjen e mësimi për shkak të dëmtimeve ose pamundësisë së qasjes në objektet shkollorë.

Ekonomia

Dëmet financiare prekin si sektorin privat ashtu edhe buxhetin komunal ku fondet që mund të përdoren për investime kapitale shpesh ridestinojnë për menaxhimin e krizave dhe kompensimin e dëmeve emergjente.

- **Dëmet në Bujqësi:** Janë humbjet më të shpeshta ekonomike për Shtimen. Shkatërrimi i të mbjellave nga breshëri dhe vërshimet rezultojnë në humbje të të ardhurave për fermerët
- **Dëmet në prona private:** Përmbytja e bodrumeve, bizneseve dhe veturave gjatë vërshimeve të vitit 2026 llogaritet në vlera të larta financiare

Prioritizimi i fatkeqësive natyrore bazuar në matricën e rreziqeve

Vlerësimi i autoriteteve lokale për rreziqet e fatkeqësive natyrore bazohet në analizën e plotë të rreziqeve dhe pasojave të mundshme në popullatë, në të mira materiale, kulturore dhe mjedis, brenda zonës së tyre si dhe atyre që mund të vijnë nga zonat fqinje. Vlerësimet përfundimtare bëhen për secilën masë të mbrojtjes dhe shpëtimit në raport me mundësitë reale për mbrojtje dhe shpëtim si dhe vlerësimin e resurseve njerëzore dhe materiale të nevojshme për tu përballë me pasojat e fatkeqësive natyrore, duke e marrë për bazë edhe Profilin e rrezikut (fletë-pune e profilit të rrezikut);

Matrica e rrezikut pasqyron gërshetimin apo korrelacionin e probabilitetit (gjasave) dhe pasojave, të nivelit të rrezikut e cila përbëhet nga dy boshte:

- **boshti horizontal** në të cilin paraqiten vlerat e gjasave (*e sigurtë/ gati e mundur/ e besueshme/ e pa besueshme/ e pamundur*), ndërsa
- **boshti vertikal** në të cilin paraqiten vlerat e pasojave (*e papërfillshme/ e vogël/ e mesme/ kritike/ katastrofike*);

Secili bosht ka nga pesë vlera (fusha), ku gërshetimi i tyre jep një matricë prej 25 fushash ndërsa për ta realizuar shkallëzimin e rrezikut thjeshtë shumëzohet/gërshetohet gjasa me ashpërsinë ku do të prodhojnë rezultatet/numrat nga 1 deri në 25 dhe bëhet kategorizimi si në tabelën në vijim për t'i nxjerr rreziqet e mbetura, ose rreziqet që mbetin pas vendosjes së masave të kontrollit.

Prioritizimi i listës së fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera është produkt matricës së probabilitetit / gjasave.

- Probabiliteti dhe frekuenca e ndodhjes;
- Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut;
- Pasojat ekonomike nga FNFT;
- Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social-infrastruktura kritike;
- Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social-dëmi material i përgjithshëm në objekte me rëndësi të veçantë;
- Matrica përmbledhëse e cila pasqyron stabilitetin shoqëror (3a dhe 3b/pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social-dëmet nga infrastruktura kritike dhe pasojave ekonomike);
- Matrica e cila pasqyron rrezikun e përgjithshëm;

Matrica e gjasave

		Gjasat				
		1	2	3	4	5
Ashpersia	5	5	10	15	20	25
	4	4	8	12	16	20
	3	3	6	9	12	15
	2	2	4	6	8	10
	1	1	2	3	4	5

		Shkalla e ashpërsisë
5		Veprim katastrofik – (rrezik nr. 15 – 25)
4		Prioritet i ashpër – (rrezik nr. 10 – 12)
3		Prioritet mesatar – (rrezik nr. 5 – 9)
2		Prioritet i mbrojtur – (rrezik nr. 2 – 4)
1		Prioritet i ulët – (rrezik nr. 1) nuk kërkohet veprim

Matrica e probabilitetit

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
	Katastrofike	5					
	Kritike	4					
	E mesme	3					
	E vogel	2					
	E papërfillshme	1					
		E sigurt	Gati e mundur	E besueshme	E pa besueshme	E pamundur	

Bazuar në analizën e të dhënave historike të **Agjencisë së Menaxhimit Emergjent (AME)**, rreziqet specifike të territorit (si lumi Shtimjanja dhe zonat pyjore) dhe matricën e vlerësimit të rrezikut, më poshtë keni listën e prioritizuar të fatkeqësive për Komunën e Shtimes për vitin **2026**.

Kjo listë përdor formulën e riskut: **Rreziku = Gjasa × Ndikimi**

Prioriteti	Lloji i Fatkeqësisë	Gjasa (1-5)	Pasojat (1-5)	Niveli i Rrezikut
I (Kritik)	Vërshimet (Inundimet)	5	4	20 (Shumë i Lartë)
II (I Lartë)	Zjarret (Malore & Fushore)	4	4	16 (I Lartë)
III (I Lartë)	Aksidentet në Trafik	5	3	15 (I Lartë)
IV (Mesatar)	Era, Breshëri & Akulli	3	3	9 (Mesatar)
V (Mesatar)	Rrëshqitjet e dheut	3	2	6 (Mesatar)
VI (I Ulët)	Tërmetet	1	5	5 (I Ulët)

Analiza e detajuar e prioriteteve për vërshimet: Pse është Prioriteti I: Është fatkeqësia më e shpeshtë dhe me gjasat më të larta të përsëritjes. Raportet e fundit (janar 2026) konfirmojnë vërshime të përsëritura në rrugën Shtime–Reçak dhe lagjen "Pajtimi" me ndikim në bllokim i infrastrukturës, dëme masive në bujqësi dhe rrezikim i ekonomive familjare.

Zjarret (malore dhe fushore): Pse është Prioriteti II: Pas përvojës së viteve 2021 dhe 2025, cënueshmëria e masiveve pyjore (Carralevë, Pjetërshticë) mbetet shumë e lartë gjatë sezonit veror me ndikim në degradim mjedisor, rrezik për jetën e banorëve në periferi dhe kosto të larta të intervenimit.

Aksidentet në trafik (Fatkeqësi teknike): Pse është Prioriteti III: Shtimja shërben si një tranziti (Prishtinë–Prizren), duke rezultuar në një frekuencë të lartë aksidentesh që shkaktojnë pasoja fatale me ndikim në humbje të jetëve njerëzore dhe lëndime të rënda (parametrul më i lartë i ndikimit në njerëz).

Erërat e fuqishme dhe Breshëri: Pse është Prioriteti IV: Fenomene sezonale (maj–korrik) që godasin pa paralajmërim, veçanërisht sektorin e pemëtarisë me ndikim në shkatërrim i të mbjellave dhe dëmtim i kulmeve të objekteve (cenueshmëri specifike e shkollave dhe shtëpive të vjetra).

Rrëshqitjet e dheut: Pse është Prioriteti V: Ndodhin kryesisht pas vërshimeve ose shkrirjes së borës në zonat me pjerrtësi si Carraleva me ndikim në bllokim i përkohshëm i akseve rrugore dhe dëmtim i rrjetit elektrik.

Rreziqet nga fatkeqësitë natyrore

Fatkeqësi natyrore konsiderohen fatkeqësitë që shkaktohen nga dukuri apo fenomene natyrore deri në nivele ekstreme, duke filluar nga ato me shpeshtësi më të madhe dhe me probabilitet të lartë të ndodhjes deri tek ato më ekstreme me pasoja të rënda dhe me probabilitet të ultë. Fatkeqësitë natyrore përbëjnë një listë të gjatë të fenomeneve natyrore , si : vërshimet, tërmetet, zjarret, rrëshqitjet e dheut dhe erozionet, ortekët, erërat e fuqishme, breshëri, borë me shi, acari, thatësira, epidemitë dhe pandemitë, fatkeqësitë e tjera të shkaktuara nga natyra e dukuri tjera që ndikojnë në humbje të jetërave të njerëzve, të mirave materiale, trashëgiminë kulturore dhe mjedisin.

Vërshimet

Territori i Komunës së Shtimes bazuar në bazën e të dhënave egzistuese si dhe në të dhëna historike, ka një cenueshmëri dhe rrezik serioz nga vërshimet, tek delta e pellgjeve lumore apo hapësirat e rrafshëta, ku shkaktohen nga fryrja e lumenjëve(përrockave) dhe ngritja e nivelit të ujërave , gjatë të reshurave të rrëkeshme apo shkrirjes së shpejtë të dëborës;

Komuna e Shtimes karakterizohet nga një rrjet ujëmbledhës që zbret nga zonat malore (Mali i Carralevës dhe vargmalet e Jezercit).

- **Lumi Shtimjanja (kryesori):** Formohet nga bashkimi i degëve malore dhe përshkon mes përmes qytetit e Shtimes, duke u derdhur më pas në lumin Sitnicë.
- **Përrocka e Carralevës:** Buron nga Gryka e Carralevës; ka prurje të rrëmbyeshme gjatë reshjeve.
- **Përrocka e Reçakut:** E njohur për rrezikshmërinë e lartë në zonën e rrugës Shtime-Reçak.
- **Përrocka e Petrovës:** Degëzim që kontribuon në rritjen e nivelit të lumit Shtimjanja në hyrje të qytetit.
- **Përrocka e Belincit dhe Davidovcit:** Rrjedha dytësore që prekin zonat rurale.

Sipas matjeve hidrologjike (të përafërta për pellgun e Shtimes), ekziston një kontrast i madh mes rrjedhës normale dhe asaj gjatë krizave:

Karakteristika e Prurjes	Vlera e llogaritur	Përshkrimi
Prurja Mesatare	~2.1	Rrjedha normale gjatë vitit.
Prurja Maksimale	~48.0	Arrihet gjatë rrebesheve të forta (p.sh. janar 2025).
Prurja Maksimale	~110.0	Prurje katastrofike me përsëritje të rrallë.

Ky grafik pasqyron hendekun e madh mes gjendjes normale dhe asaj emergjente, që shpjegon pse sistemi i kanalizimit dhe shtrati i lumit shpesh nuk i përballojnë vërshimet.

Rrjeti hidrografik i Komunës së Shtimes është çelësi për të kuptuar dinamikën e vërshimeve, pasi territori i saj pranon prurje të shpejta nga zonat malore (Gryka e Carralevës dhe vargmalet e Jezercit) drejt rrafshirës.

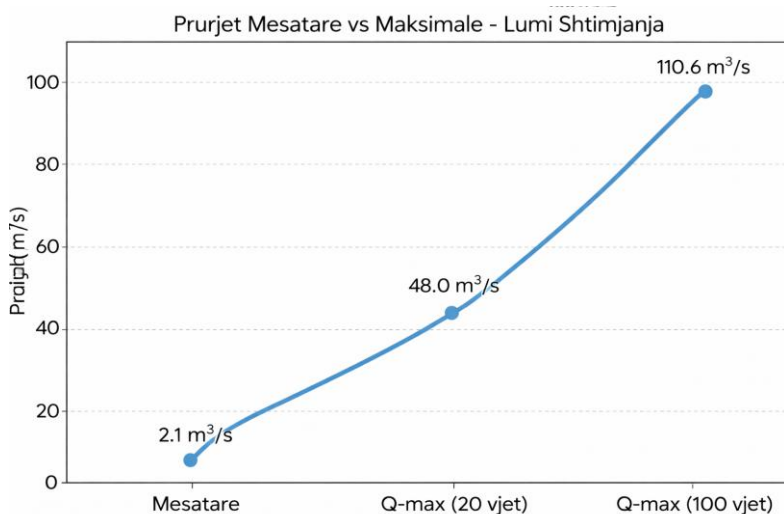
Komuna përshkohet nga këto rrjedha ujore:

- **Lumi Shtimjanja:** Lumi kryesor që përshkon qytetin dhe shërben si arteria kryesore kulluese.
- **Përrocka e Carralevës:** Një nga burimet kryesore që sjell prurje të rrëmbymshme nga pjesa malore.
- **Përrocka e Reçakut:** E njohur për rrezikshmërinë e lartë gjatë rrebesheve, duke bllokuar shpesh rrugën Shtime–Reçak.
- **Përrocka e Petrovës:** Degëzim që kontribuon në rritjen e shpejtë të nivelit të lumit në hyrje të qytetit.

Sipas llogaritjeve për pellgun ujëmbledhës të Shtimes, vlerat e prurjeve luhaten ndjeshëm, gjë që e bën menaxhimin e tyre sfidues:

Karakteristikat e Prurjes	Vlera e llogaritur	Përshkrimi
Prurja mesatare	~2.1	Rrjedha normale gjatë vitit
Prurja maksimale 20 vjeçare	~48.0	Niveli ku lumi fillon të dale nga shtrati në pikat kritike
Prurja maksimale 100 vjeçare	~110.0	Prurje katastrofike që shkakton vërshime masive

Grafiku i mëposhtëm tregon hendekun kritik mes rrjedhës së zakonshme dhe asaj emergjente, duke shpjeguar pse zgjerimi i shtratit të lumit është jetik për sigurinë e qytetit.

Anagrami i vërshimeve (V-Ë-R-S-H-I-M-I)

Për të vlerësuar pasojat, përdorim këtë strukturë vlerësimi:

- **V - Vëllimi:** Prurje mbi tejkalojnë kapacitetin.
- **Ë - Ënjtja:** Rritja e nivelit brenda pak orëve (vërshime të shpejta).
- **R - Rreziku:** I lartë për infrastrukturën dhe bizneset buzë lumit.
- **S - Shpejtësia:** Rrjedhë e shpejtë nga zonat me pjerrtësi të lartë.
- **H - Hapësira:** Prek rrugën magjistrale dhe lagjet urbane.
- **I - Intensiteti:** Reshjet e dendura (p.sh. mbi 50mm brenda 24 orëve).
- **M - Mbrojtja:** Nevoja për mure mbrojtëse dhe pastrim shtrati.
- **I - Impakti:** Dëme në bujqësi dhe ekonomi familjare.

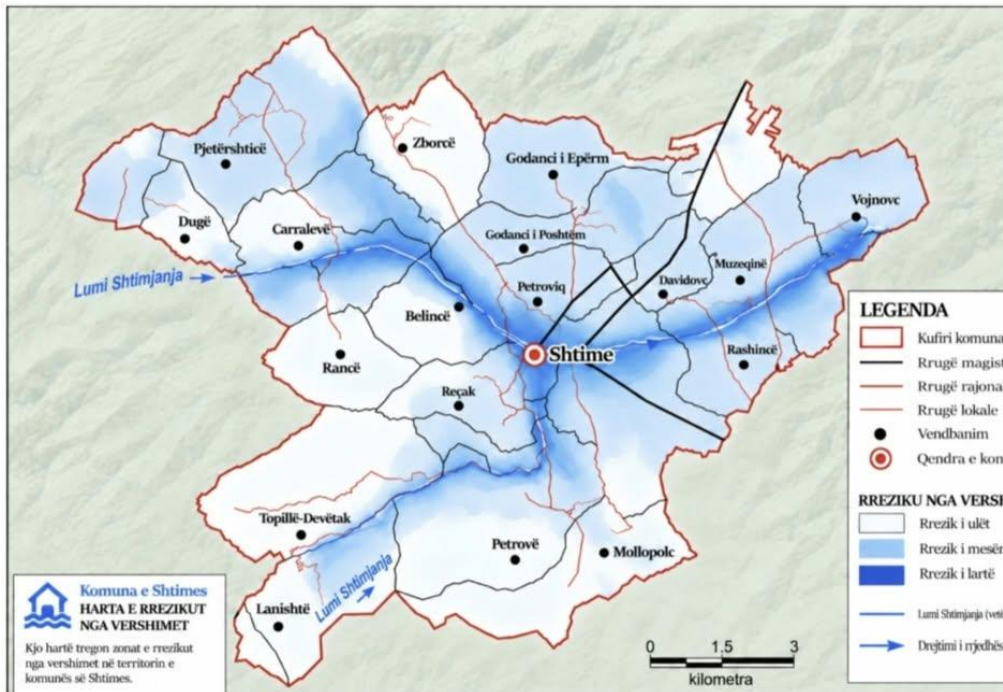
Identifikimi i rreziqeve nga vërshimet

Identifikimi i rreziqeve nga vërshimet është proces i cili duhet të fillojë që nga përcaktimi apo qartësimi i përmbajtjes së ekipit apo strukturës profesionale me qëllim të identifikimit të rreziqeve. Vetë procesi i identifikimit të rrezikut nga vërshimet është një aktivitet profesional dhe i spektrit të gjërë (shumë-disiplinarë) e cila ngërthen në vete një mori aspektesh dhe të fushave që mund të prekin dhe cenojnë: jetën e njeriut, sistemet e ndryshme, infrastrukturën, ekonominë, mjedisin, trashëgiminë kulturore, etj.

Vërshimet dhe përmbytjet determinohen nga një mori faktorësh ndër të cilët dallojmë:

- Mosrregullimi i infrastrukturës së shtretërve të lumenjve
- Degradimi i shtretërve të lumenjve - gërmimet dhe eksploatimet e pakontrolluara i resurseve natyrore – rrëz dhe masës drunore në shtratin dhe përgjatë shtratit të lumenjve, duke inicuar vërshime, erozion të brigjeve të lumenjve dhe ndërrimin e drejtimit të lumenjve
- Punimet e paautorizuara në dhe rreth shtretërve të lumenjëve me ç'rast paraqitet dukuria e dëmtimit të tubacioneve të ujit që për pasojë ka ngritjen e nivelit të lumenjve dhe përmbytjen e vendbanimeve të caktuara
- Ndërtimet e egra të shtëpive të banimit dhe objekteve tjera në dhe rreth shtratit të lumenjve,

- Ndikimi i faktorit njeri në kuptimin e papërgjegjësisë qytetare në hedhjen e mbeturinave inerte në shtretërit e lumenjve, sidomos në pikat kritike si : urat, kanalet, tubacionet etj.
- Mosfunksionimi normal dhe mirëmbajtja jo e rregullt e infrastrukturës së rrjetit të ujërave atmosferikë dhe fekale, etj.

Harta 6. Zonat e rrezikuara nga vërshimet në komunën e Shtimes

Karakteristikat hidrografike dhe ndikimet e saj në vërshimeve

Komuna e Shtimes është e ndjeshme ndaj vërshimeve të shpeshta të cilat përfshijnë gati çdo vit vërshime të ekonomive familjare, bizneseve, duke përmbytur sipërfaqe fushore dhe duke shkaktuar dëme të konsiderueshme ekonomike dhe mjedisore. Kushtet natyrore të Komunës së Shtimes janë të tilla, ku pjesët e rrafshta të territorit janë të përshtatshme dhe me potencial për toka bujqësore dhe shtrirjen e vendbanimeve, vendosjen e industrisë, zhvillimin e infrastrukturës, ndërsa pjesët me lartësi më të madhe mbidetare që shtrihen më në periferi, kushtëzon rrjedhjen e shpejt të ujërave dhe me kapacitete shpesh maksimale të ujë-rrjedhave dhe pellgjeve lumore.. Vërshimet janë fatkeqësi natyrore që mund të dëmtojnë zona të mëdha të deltave lumore të lumenjve dhe të shkaktojnë vërshime rrëke në përrrenj më të vegjël. Për më tepër, për shkak të ndryshimit të klimës, ndikimet e ashpra të vërshimeve mund të priten edhe në komunën tonë në të ardhmen.

Historiku i vërshimeve (koha, hot-spotet/pikat e nxehta)

Tabela 52. Vendet (vendbanimet) më të atakuara nga vërshimet /pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara me numrin dhe strukturën e banorëve

Viti / Muaji	Zonat më të Prekura	Shkaktari dhe Dëmet Kryesore	Masa e Ndërmarrë
Janar 2026	Qyteti, fshatrat e rrafshit	Reshje masive; dëme në ekonomi familjare dhe infrastrukturë rrugore.	Ndërhyrje emergjente e Zjarrfikësve dhe Policisë, Zyra për siguri dhe emergjence
Nëntor 2024 - 2025	Tërë territori i komunës	Reshje të dendura; bllokim i oborreve të shkollave dhe shtëpive.	Shpallja e Gjendjes Emergjente.
Korrik 2022 - 2023	Rr. "Emin Duraku", Reçak, Belinc	Bllokim i kanaleve atmosferike dhe reshje të rrëmbyeshme.	Pastrimi i kanaleve dhe intervenime lokale.
Janar 2021	Rashincë, Gjyrkoc, Vojnoc	Dalja e lumit Shtimjanja nga shtrati; përmbytje të tokave bujqësore.	Ngritja e Nivelit të Parë të Gatishmërisë.
Gusht 2020	Reçak, Petrovë, Belinc, Carralevë	Stuhi, breshër dhe vërshime të shpejta; dëme në kulme dhe bujqësi.	Vlerësimi i dëmeve nga komisionet komunale.
2014 - 2019	Zonat buzë lumit, Godanc	Reshje sezonale; vërshime periodike të tokave bujqësore.	Investime në zgjerimin e shtratit të lumit.

Kushtet hidro-meteorologjike

Territori i komunës së Shtimes në kuptimin klimatik i nënshtrohet ndikimeve atmosferike kontinentale dhe mediterane të pa qëndrueshme në përgjithësi në nivel vendi. Veçoritë klimatike ndryshojnë varësisht nga elementet klimatike si: diellosja (insolacioni), temperatura, reshjet, shtypja atmosferike, erërat, etj. Edhe komuna e jonë sikur në gjithë vendin, me disa dallime të vogla klimatike shënojmë vlerat ekstreme pozitive të temperaturave në komunë. Sipas të dhënave historike, ditët me acar mesatarisht zgjasin rreth 20 ditë dhe (më të shpeshta janë në rrafshin e Kosovës se të Dukagjinit). Periudha me temperatura nën zero zakonisht zgjat prej muajit dhjetor deri në fillim të marsit. Temperaturat e larta (tropike) më shpesh paraqiten në korrik e gusht, por ato ndodhin edhe në qershor e maj, vlerat e të cilave arrijnë nivelin mesatar mujor; në korrik 29°C deri 32°C dhe gusht me 28°C deri 31°C, me temperatura maksimale ditore deri në 36°C. Kjo gjendje klimatike krijon parakushte të përhapjes së zjarreve malore dhe fushore. Zjarre pyjore me përmasa me të mëdha ka pasur gjatë verës së vitit 2007, të cilat kanë përfshirë lokacionet: Lagje e Pajtimit-Godanc, Topille-Llanisht, Davidoc-Muzeqine, Shtime

Për shkak të ndryshimeve klimatike, ngjarjeve ekstreme të motit të tilla si reshjet e mëdha të shiut dhe vërshimet, mund të rriten në frekuencë dhe intensitet duke shkaktuar dëme të konsiderueshme në ekonomi familjare, infrastrukturë biznes dhe mjedis.

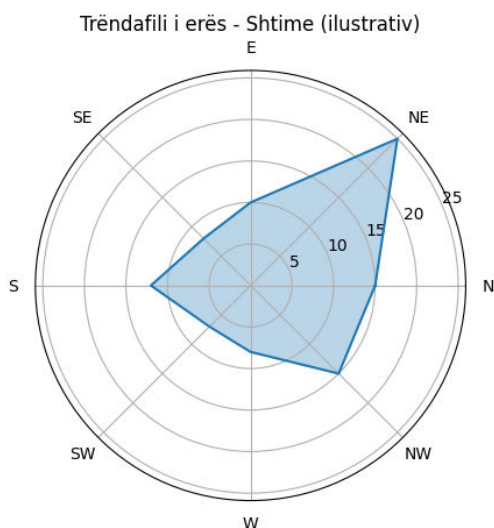
Sasia vjetore e reshjeve: në komunën e Shtimes sillen rreth 600-700mm, ndërsa, gjatë vegetacionit arrijnë vlerën 350-450mm. Maksimumi absolut është 80-120mm në muajin nëntor që paraqet rreth 18% të sasisë mesatare. Muaji me minimum absolut është *korriku* me vetëm 30–40 mm (30–40 litra për m²).

Tabela 53. Sasia vjetore e reshjeve në komunën e Shtimes sipas muajve

Muaji/viti	Reshjet mesatare / mm	Sasia absolute maksimale / mm	Sasia absolute minimale / mm	Sasia maksimale ditore
Janar	45	90	20	25
Shkurt	40	85	15	22
Mars	45	95	20	30
Prill	50	100	25	35
Maj	65	120	30	40
Qershor	55	110	25	45
Korrik	35	80	15	50
Gusht	40	85	15	55
Shtator	55	110	25	45
Tetor	70	130	35	50
Nëntor	90	150	40	60
Dhjetor	60	120	25	45
Vjetore	600-700	750-850	500-520	60-70
Dimri	140-170	200	80	40
Pranvera	150-180	220	100	40
Vera	110-130	180	70	55
Vjeshta	200-250	300	150	60
Periudha vegetat.	350-450	500	250	55

Lagështia: Muaji më i lagësht është nëntori (rreth 90 mm), ndërsa muaji më i thatë është gushti me rreth 40 mm. Periudha vegetative bie rreth 60% të sasisë së reshjeve vjetore, kurse në aspektin stinor, vjeshta është më e lagështa (rreth 200–250 mm) ndërsa vera është më e thata me rreth 110–130 mm.

Era: në komunën e Shtimes është e theksuar në drejtimin veri–jug dhe veri–lindje) të cilat kohë pas kohe arrijnë shpejtësinë rreth 3 – 6 m/s, ndërsa gjatë kushteve të forta atmosferike mund të arrijnë deri në 10 – 12 m/s.

Thatësia si dukuri që ndër vite shfaqet si mungesë e theksuar e të reshurave atmosferike në komunën tonë, sipas të dhënave historike në rastin më ekstrem ka zgjatur deri në 25 – 35 ditë pa reshje atmosferike (**muajt: korrik – gusht, vite me verë shumë të thatë si p.sh. 2012, 2017 ose 2022**).

Treguesit hidrologjik

Ndryshimi i tipareve gjeomorfologjike, siç janë fushat e gjera të rrethuara me male dhe shtretërit e lumenjve të parregulluar dhe jo të mirëmbajtur, hedhja e mbeturinave në lumenj dhe nxjerrja e pakontrolluar e zhavorrit dhe rërës nga shtretërit e lumenjve, ndikon në shtrirjen dhe dinamikën e vërshimeve në komunën e Shtimes. Vërshimet prekin kryesisht zonat bujqësore pothuajse çdo vit duke shkaktuar dëme të konsiderueshme ekonomike dhe ekologjike. Shumica e kanaleve të lumenjve nuk mund të pranojnë sasi shtesë të ujit të krijuar ngjarje ekstreme të motit, shpesh duke çuar në vërshime të një game të gjerë. Për shkak të ndryshimit të klimës, ngjarjeve ekstreme të motit, të tilla si reshjet e mëdha të shiut dhe vërshimet janë rritur në frekuencë dhe intensitet duke shkaktuar një rritje të konsiderueshme të dëmtimit të ekonomisë, zonave urbane, infrastrukturës, mjedisit dhe natyrës.

Tabela 54. Të dhënat mujore të prurjeve

Muaji	Prurja Q (m ³ /s)
Jan	12
Feb	14
Mar	22

Apr	35
Maj	48
Qer	30
Kor	18
Gus	15
Sht	20
Tet	28
Nën	25
Dhj	16

Treguesit kryesorë

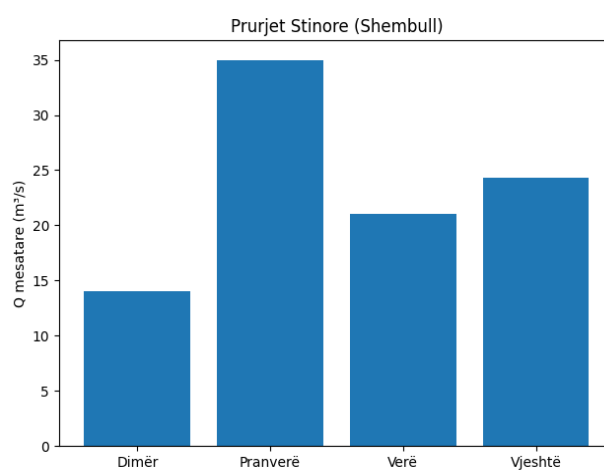
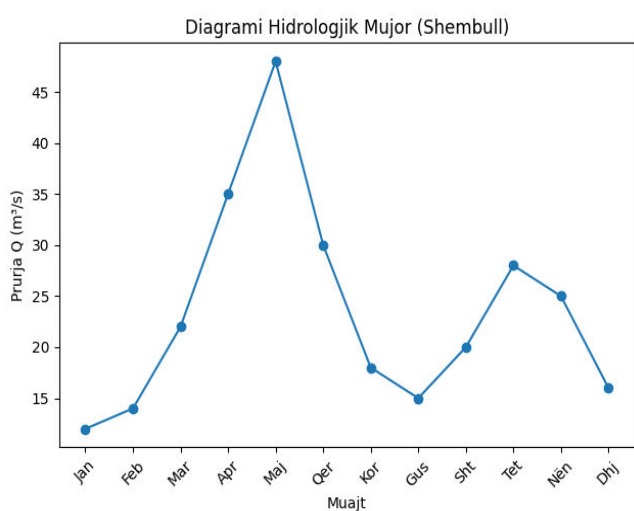
Prurja vjetore mesatare: 23.58 m³/s

Prurja mesatare dimërore: 14.00 m³/s

Prurja mesatare pranverore: 35.00 m³/s

Prurja mesatare verore: 21.00 m³/s

Prurja mesatare vjeshtore: 24.33 m³/s

Masat parandaluese

1. Kontrolli urbanistik dhe ndërtimet

- Rritja e kontrollit mbi ndërtimet e paligjshme në shtretërit dhe brigjet e lumenjve
- Ndalimi i dhënies së lejeve ndërtimore në zonat me rrezik të lartë përmbajtjeje
- Hartimi dhe zbatimi i planeve rregulluese urbane bazuar në hartat e rrezikut
- Zhvendosja graduale e objekteve që ndodhen në zona kritike

2. Rregullimi i shtretërve të lumenjve

- Rregullimi i shtretërve sipas standardeve hidroteknike
- Thellimi dhe zgjerimi i kanaleve natyrore në zonat problematike
- Stabilizimi i brigjeve me mbrojtje kundër erozionit (gabione, beton, gjelbërim)
- Pastrimi periodik i sedimentit të akumuluar në shtratin e lumenjve

3. Mirëmbajtja e infrastrukturës së ujërave

- Mirëmbajtja e rregullt e rrjetit të ujërave atmosferike dhe fekale
- Pastrimi i kanaleve të hapura të ujitjes dhe kullimit
- Kontroll i vazhdueshëm i urave dhe kalimeve ujore për bllokime
- Zgjerimi i kapaciteteve të kanalizimit në zonat urbane

4. Menaxhimi i mbeturinave dhe ndotjes

- Ndalimi i hedhjes së mbeturinave dhe inerteve në lumenj dhe kanale
- Vendosja e gjobave dhe kontrolleve inspektuese për ndotësit
- Fushata vetëdijësuese për mbrojtjen e mjedisit
- Krijimi i pikave të kontrolluara për deponimin e mbeturinave ndërtimore

5. Kontrolli i eksploatimeve natyrore

- Ndalimi i gërmimeve të pakontrolluara të rrës dhe zhavorrit në shtretër lumenjsh
- Monitorim i licencave për eksploatime minerale
- Parandalimi i ndryshimit të rrjedhës natyrore të ujit
- Rehabilitimi i zonave të degraduara pas shfrytëzimit

6. Masa ekologjike dhe natyrore

- Pyllëzimi i zonave të pjerrëta dhe pellgjeve ujëmbledhëse
- Ruajtja e vegjetacionit përgjatë brigjeve të lumenjve
- Ndërtimi i barrierave natyrore për uljen e rrjedhjes sipërfaqësore
- Promovimi i bujqësisë së qëndrueshme për të ulur erozionin

7. Planifikimi dhe menaxhimi i rrezikut

- Hartimi i hartave të detajuara të rrezikut nga vërshimet (GIS)
- Identifikimi dhe monitorimi i “hot-spot”-eve
- Krijimi i sistemit të paralajmërimit të hershëm për reshje intensive
- Hartimi i planeve të evakuimit për zonat e rrezikuara

8. Masa emergjente dhe institucionale

- Forcimi i kapaciteteve të mbrojtjes civile komunale
- Koordinim ndërinstitutional (komunë, emergjenca, hidrometeorologji)
- Pajisje dhe mjete për intervenim të shpejtë
- Stërvitje periodike për reagim ndaj përmytjeve

TËRMETET

Karakteristikat sizmike të zonave dhe rreziku sizmik

Tërmeti pasqyron përplasjen/luhatjen e pllakave të tokës si pasojë e lirim të energjisë së brendshme të tokës. Nga pikëpamja sizmologjike territori i Komunes sonë paraqet aktivitet sizmik relativisht të lartë, i cili është goditur në të kaluarën dhe mund të goditet edhe në të ardhmen nga tërmetet e forta. Territori i Komunës sonë, në të kaluarën është përfshirë nga një mori tërmetesh të cilat përgjithësisht kanë pasur karakter autokton, ku si karakteristikë e veçantë mund të themi se janë vatrat e cekëta, të cilat gjenerohen në afërsi të kore së tokës, maksimumi i thellësisë së vatrave mund të jetë 15 - 20 km thellë në nëntokë. Studimet e sizmicitetit varen shumë nga informacioni që disponohet nga plotësia dhe besueshmëria e të dhënave mbi tërmetet që paraqiten në katalogun e tërmeteve. Ngjarjet sizmike tregojnë se brenda 20 viteve të fundit vendi ynë është goditur me tri tërmete me magnitudë mesatare, me madhësi 4.8-5.7, me viktima njerëzore dhe dëme materiale.

Komuna e Shtimes, ndonëse nuk njihet si epiqendër e shpeshtë e aktiviteteve të mëdha sizmike, preket rregullisht nga lëkundjet që ndodhin në zonat përreth si Ferizaj, Shtërpca apo Suhareka.

Informacionet e fundit mbi aktivitetin sizmik që ka prekur këtë zonë përfshijnë:

Tërmeti i 10 Shkurtit 2026: Një tërmet me magnitudë 4.8 shkallë Richter

goditi Kosovën me epiqendër në zonën e Shtërpçës. Kjo lëkundje u ndje fuqishëm edhe në Shtime . Për fat të mirë, nuk u raportuan dëme materiale të menjëhershme në këtë komunë.

Zona e Karaqicës: Fshati Karaqicë, i cili ndan komunën e Shtimes me atë të Suharekës, njihet si një pikë ku lëkundjet sizmike vërehen shpesh kur ka aktivitet në brezin Suharekë-Shtime

Rreziku Historik: Sipas të dhënave historike rajoni i afërt Ferizaj-Viti-Gjilan ka përjetuar tërmete të fuqishme në të kaluarën (si ai i vitit 1921 me magnitudë 6.1), që tregon se Shtime ndodhet në një zonë me aktivitet sizmik të konsiderueshëm

Vendbanimet e rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve

Shtimja nuk njihet si epiqendër aktive (siç janë Ferizaj apo Gjilani), por ndikohet drejtpërdrejt nga dy breza sizmikë:

Brezi Ferizaj – Viti prodhoi tërmetin e vitit 1921 (6.1 Rihter). Shtimja, duke qenë vetëm 10-12 km larg epiqendrës, pësoi lëkundje me intensitet prej rreth VII-VIII ballë të Merkalit.

Lëkundjet më të shpeshta vijnë nga epiqendrat në zonën e Shtërpcës dhe Suharekës (si tërmeti i fundit i shkurtit 2026 me magnitudë 4.8).

Sipas konfiguracionit gjeologjik, zonat më të rrezikuara në komunë është qendra e qytetit për shkak të densitetit të lartë të ndërtimeve dhe infrastrukturës së vjetër. Fshatrat në zonën kodrinore si Karaqica, Lanishti dhe Pjetërshtica, këto zona janë të rrezikuara jo vetëm nga dridhjet, por edhe nga rrëshqitjet e dheut që mund të shkaktohen pas tërmetit. Dhe zonat përgjatë lumit me përbërje sedimentare të tokës (argjilë/rërë) që priren të amplifikojnë valët sizmike.

Numri i banorëve të ekspozuar është rreth 24308 banorë në të gjithë komunën, ku rreth 10-12% e popullsisë janë fëmijë nën moshën 5 vjeç dhe të moshuar mbi 65 vjeç, të cilët kërkojnë asistencë të veçantë në rast evakuimi.

Pastak, Enti Special në Shtime është pika më kritike, pasi strehon persona me nevojë të veçanta, gjë që vështirëson menaxhimin e shpejtë të emergjencave.

Në tërmetet e fundit (2002 dhe 2026), raportet vlerësuese për Shtimen kanë treguar se nuk ka pasur viktima direkte në dekadat e fundit, por ka pasur raste të lëndimeve të lehta nga paniku dhe rënia e sendeve shtëpiake.

Në objektet e banuara në Shtime, janë identifikuar çarje të mureve (shkalla e dëmtimit G1-G2) kryesisht në shtëpitë e vjetra të ndërtuara para viteve '80 pa breza beton-armeje.

Ndërsa, shkollat dhe ndërtesat administrative konsiderohen me rrezik mesatar, ku kërkohet përforsim sizmik sipas standardeve Eurocode 8.

Shtimja klasifikohet në zonën me rrezikshmëri mesatare drejt së lartës dhe intenziteti i mundshëm është deri në VIII ballë (EMS-98) dhe në rast të një tërmeti mbi 6.0 Rihter, llogaritet se deri në 15% e objekteve të vjetra mund të pësojnë dëme strukturore.

Rrezikshmëria e zonave të caktuara

Rreziku rritet proporcionalisht me numrin e banorëve për metër katror, pasi evakuimi është më i vështirë dhe mundësia e lëndimeve nga objektet përreth është më e madhe.

Qendra e qytetit është zona me rrezikshmërinë më të lartë për shkak të përqendrimit të banesave kolektive, institucioneve administrative dhe qarkullimit të madh të njerëzve.

Në fshatra në disa zona me ndërtime të dendura ku hapësirat mes objekteve janë të ngushta, duke vështirësuar qasjen e mjeteve të emergjencës (zjarrfikësit/ambulanca).

Përqendrimi i lartë i nxënësve në shkollat si "Emin Duraku" apo Gjumnazi "Naim Frashëri" e bën këtë zonë pikë kritike gjatë orëve të mësimi, si dhe Institucioni i Entit Special, ndonëse jo zonë urbane tradicionale, densiteti i personave me mobilitet të kufizuar brenda një hapësire të mbyllur e bën zonë të rrezikut të lartë.

Mungesa e studimeve gjeoteknike në disa zona mund të çojë në amplifikim të valës sizmike ose dështim të tokës (lëngëzim) dhe ato janë:

- Zonat përgjatë shtratit të lumit Shtimjana për shkak se toka është aluviale (rërë dhe zhavorr) mund të sillet si lëng gjatë tërmeteve të forta, duke shkaktuar animin ose fundosjen e objekteve. Këto zona shpesh nuk janë studiuar mjaftueshëm për qëndrueshmërinë e themeleve.
- Fshatrat kodrinore (Pjetërshtica dhe Karaqica): Këto zona kanë mungesë të studimeve të fizibilitetit për rrëshqitje të dherave. Një tërmet mund të aktivizojë rrëshqitje masive në këto terrene me pjerrësi të madhe, ku struktura e tokës nuk është e qëndrueshme.
- Zonat e reja industriale: Hapësirat ku po ndërtohen magazina të mëdha pa një studim të mirëfilltë paraprak të mikrosizmitetit të terrenit.

Shpeshtësia, intensiteti dhe epiqendra e tërmetit (dridhjeve)

Si rezultat i burimeve nga shërbimet sizmologjike në vend dhe rajon, sidomos nga Instituti Sizmologjik i Kosovës, egzistojnë të dhëna më të plota për tërmetet që kanë prekur territorin e Kosovës që nga periudha kohore, nga vitet 1900 kurse të dhënat/informacionet e mëhershme janë mjaft të pakta. Këto tërmete që kanë prekur territorin e Kosovës, ku më shumë e ku më pak kanë goditur edhe komunën tonë. Ndër tërmetet më të fuqishme që kanë goditur vendin tonë, në 20 vite:

- Tërmeti i Gjilanit 24.04.2002, **Mag.5.7, intensiteti VIII**
- Tërmeti i Istogut 10.03.2010, **Mag.5.2, intensiteti VII**
- Tërmeti i Vushtrrisë 18.11.2013, **Mag.4.8, intensiteti VI**
- Tërmeti i Shtërpces 10.02.2026, **Mag.4.8, intensiteti VI**

Tabela 55. Disa nga tërmetet më të forta që kanë goditur territorin e Kosovës ndër vite

Location of earth.	Magnitude	Intensity
Prizreni 1456	MS=6.1	VIII1/2
Peja 1662	MW=6.0	VIII1/2
Ferizaj-Viti 1921	MI=6.1	IX
Viti.1921	MI = 5.4;	VIII
Gjilan 1921	MI = 5.0;	VIII
Kaçanik-Viti 1921	MI = 5.6	VIII

Gjakova 1922	MI = 5.3	VII1/2
Prizren 1945	MI = 5.0	VII
Klina 1947	MI = 5.2	VIII
Kopaonik 1980	MW=5.7	VIII
Gjilani 2002	MW=5.7	VII-VIII
Istog 2010	MI = 5.2	VII
Vushtrri 2013	MI=4.8	VI

Rreziku i sizmicitetit në Shtime ndodhet në zonën me rrezikshmëri mesatare drejt së lartës. Sipas hartës së rrezikut sizmik të Kosovës, ajo përfshihet në zonën ku pritët një nxitim maksimal i truallit (PGA) prej 0.22g deri në 0.26g (për një periudhë rikthimi prej 475 vjetësh). Rajoni mund të përballojë tërmete me magnitudë maksimale deri në 6.5 shkallë të Rihterit, ndërsa shkalla e parashikuar e dëmtimit në rast të një tërmeti maksimal mund të arrijë deri në VIII ballë (shkatërrues).

Sizmiciteti i Shtimes ndikohet shumë nga "Efekti i Lokacionit". Pjesa e luginës (Qyteti), përbëhet nga dhera aluviale (sedimente të lumit). Këto dhera kanë tendencë të amplifikojnë (rrisin) kohëzgjatjen dhe fuqinë e lëkundjeve. Ndërsa pjesa kodrinore (Karaqicë/Pjetërshtica), trualli është më i ngurtë (shkëmbor), gjë që ul amplifikimin, por rrit rrezikun e shpërndarjeve tektonike sipërfaqësore.

Në bazë të monitorimit 10-vjeçar, komuna e Shtimes përshkohet mesatarisht nga 3-5 lëkundje mikro-sizmike në vit (magnituda < 2.5) që nuk ndihen nga njerëzit por regjistrohen nga aparaturat dhe 1 lëkundje e ndjeshme çdo 2-3 vjet (magnituda 3.0 - 4.0).

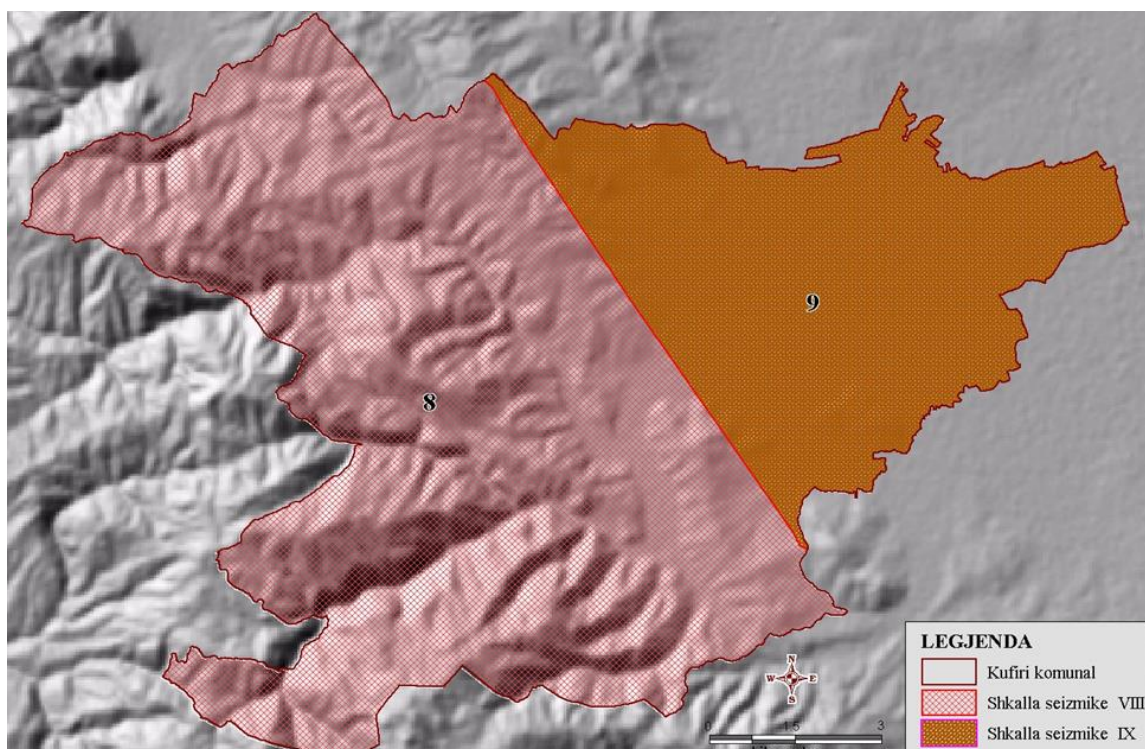
Pasojat e tërmetejeve

Në tërmetet e fundit (viti 2002 dhe shkurt 2026), raportet zyrtare identifikojnë këto pasoja në Shtime:

- Kategoria e dëmtimit G1 (Dëme të lehta): Çarje të holla të suvave dhe rënie e copave të tavanit në rreth 15-20% të shtëpive të vjetra në fshatrat si Vojnovc dhe Gjurovc.
- Kategoria G2 (Dëme mesatare): Çarje të mureve mbajtëse në objekte të ndërtuara me tulla të vjetra dhe pa breza betoni. Janë raportuar dëmtuar oxhaqe në disa shtëpi private në periferi të qytetit.
- Objektet publike: Raportet e inspektimit pas tërmetit të vitit 2026 në Entin Special në Shtime treguan për çarje jostrukturore në godinat e vjetra, por pa rrezikuar stabilitetin e objektit.

Fatmirësisht, në historikun e regjistruar të 100 viteve të fundit, nuk ka pasur viktima nga tërmetet brenda territorit të komunës së Shtimes.

Hartat sizmike

Harta 7. Harta e sismicitetit për territorin e Kosovës , Epiqendrat e tërmetejeve (Plani Zhvillimor Komunal)

Skenari (Tërmeti)
Skenari 1. Përshkrimi: Më 15 shtator 2024, rreth orës 15:30, Komuna e Shtimes u godit nga një tërmet me magnitudë 3.5 shkallë të Rihterit. Epiqendra ishte 35 km në lindje (zona e malit Konjuhi). Reagimi: Banorët e fshatrave Godanc i Ulët dhe Godanc i Epërm, të shqetësuar nga lëkundjet, lëshuan shtëpitë përkohësisht. Pasojat: Drejtoria për Shërbime Publike dhe Emergjencë (ZMSH) doli në terren dhe konstatoi plasaritje sipërfaqësore (Kategoria G1) në 5 objekte të vjetra banimi. Nuk u raportuan lëndime. Pas inspektimit vizual dhe qetësimit të situatës, banorët u kthyen në shtëpi brenda 3 orëve.
Skenari 2. Përshkrimi: Më 22 maj 2025, një tërmet i fuqishëm prej 5.0 shkallë të Rihterit goditi rajonin. Pasojat: Ky tërmet shkaktoi dy viktima (fatalitet) nga shembja e elementeve jostrukturore dhe mbi 30 të lënduar që u hospitalizuan në QKMF-Shtime dhe Spitalin e Ferizajt. Dëmet: U dëmtuan rëndë rreth 40 shtëpi, 3 objekte shkollore dhe u ndërpre energjia elektrike në 60% të komunës. Mbi 50 familje kërkuar strehim emergjent. Ndërhyrja: U aktivizua Plani Komunal i Reagimit. Në ndihmë erdhën njësitë e FSK-së për kërkim-shpëtim, Kryqi i Kuq për ndihma humanitare dhe fondi emergjent nga Qeveria. Situata u stabilizua plotësisht pas 10 ditësh.

Skenari 3

Përshkrimi: Më 10 shkurt 2026, rreth orës 05:00 të mëngjesit, Komuna e Shtimes u godit nga një tërmet i fuqishëm prej 4.8 shkallë të Rihterit. Megjithëse magnituda ishte e lartë, thellësia e madhe e hipoqendrës dhe pozicioni i epiqendrës bënë që valët sizmike të mos shkaktonin shkatërrime.

Pasoja në njerëz: Fatmirësisht, nuk u shënuar asnjë viktimë dhe asnjë i lënduar. Megjithatë, për shkak të orës së hershme dhe fuqisë së lëkundjes, u shkaktoi një panik masiv në të gjithë komunën. Pjesa dërrmuese e banorëve braktisën shtëpitë dhe qëndruan në rrugë për një kohë të shkurtë.

Dëmet Materiale: Pas inspektimit të detajuar nga ekipet emergjente dhe komisionet komunale, u konstatua se nuk ka shtëpi të dëmtuara strukturalisht dhe as institucione të rrezikuara. Edhe urat dhe rrjeti elektrik mbetën plotësisht funksionalë. Janë vërejtur vetëm rënie të sendeve shtëpiake dhe lëvizje të mobilieve brenda banesave.

Mobilizimi: Kryetari i Komunës thirri Shtabin Emergjent për të menaxhuar situatën e panikut. U aktivizua Agjencia për Menaxhimin e Emergjencave (AME) vetëm për monitorim dhe për t'u ofruar mbështetje psikologjike qytetarëve.

Shtrirja: Dridhja u ndje duke përfshirë të gjithë rajonin, por pa shkaktoar dëme as në komunat fqinje. Gjendja u normalizua plotësisht brenda 24 orëve.

RRËSHQITJET DHE EROZIONET

Karakteristikat e terrenit dhe zonave potenciale të rrëshqitjes dhe erozioneve

Terreni i Komunës së Shtimes është heterogjen, gjë që krijon nivele të ndryshme rreziku:

1. Zonat me rrezik nga rrëshqitja e dheut (Zonat Kodrinore-Malore)

Tërmetet shërbejnë si shkaktarë (triggers) për aktivizimin e rrëshqitjeve në këto lokacione:

Vargmalet e Carralevës dhe zonat e Karaqicës: Pjerrësia e madhe e terrenit dhe prania e dherave të pangjeshura bëjnë që pas një dridhjeje sizmike, masa e dheut të bëhet e paqëndrueshme. Kjo mund të rezultojë në bllokimin e rrugëve rajonale që lidhin Shtimen me Suharekën dhe Prizrenin.

Fshatrat Pjetërshicë dhe Laniçte: Këto zona karakterizohen nga një shkallë e lartë e erozionit për shkak të prerjes së pyjeve dhe degradimit të tokës, gjë që rrit ndjeshmërinë ndaj rrëshqitjeve masive pas lëkundjeve.

2. Karakteristikat e terrenit aluvial (Lugina e Qytetit)

Amplifikimi Sizmik: Pjesa e qytetit shtrihet mbi sedimente të lumit (rërë, zhavorr dhe argjilë). Ky lloj terreni ka veti të rrisë amplitudën e valëve sizmike. Kjo do të thotë se një tërmet që në zonat shkëmbore ndihet i lehtë, në qendër të Shtimes mund të shkaktojë dridhje shumë më të forta.

Rreziku i lëngëzimit (Liquefaction): Përgjatë shtratit të lumit Shtimjana, toka e ngopur me ujë mund të humbasë forcën mbajtëse gjatë tërmetit, duke shkaktoar animin e objekteve të lehta apo dëmtimin e trotuareve dhe urave.

3. Zonat e Erozionit të lartë

Vojnovci dhe Gjurokovi: Zonat ku toka bujqësore kufizohet me pjesë kodrinore shfaqin shenja të erozionit sipërfaqësor. Dridhjet sizmike mund të shkaktojnë shkëputje të dherave në brigjet e lumenve dhe kanaleve kulluese, duke dëmtuar sistemet e ujitjes.

4. Stabiliteti i rrugëve dhe urave

Pikat ku rrugët kalojnë përgjatë shpateve të pjerrëta konsiderohen pika kritike. Erozioni i vazhdueshëm në këto pjesë dobëson bazamentin e rrugës, duke e bërë atë të dështojë plotësisht në rast të një tërmeti mbi 5.0 shkallë.

Kushtet klimatike, intensitetin, shpeshtësinë e paraqitjes

1. Karakteristikat e Klimës

Komuna e Shtimes karakterizohet nga një klimë e mesme kontinentale, me ndikime të lehta mesdhetare që vijnë përmes luginës së lumit Mirusha dhe luginave përreth.

Temperaturat: Verat janë të nxehta dhe të thata, ndërsa dimrat janë të ftohtë dhe me reshje bore.

Temperaturat ekstreme luhaten nga -20°C në dimër deri në +35°C në verë.

Reshjet: Mesatarja vjetore e reshjeve sillet rreth 650 - 750 mm. Periudhat me intensitetin më të lartë të reshjeve janë vjeshta e vonë dhe pranvera.

2. Intensiti i reshjeve dhe ndikimi në rrezikun sizmik

Intensiteti i lartë i reshjeve në Shtime (sidomos në zonat kodrinore si Karaqica) luan një rol kritik në vlerësimin e rrezikut:

Ngopja e truallit: Gjatë vjeshtës dhe pranverës, kur intensiteti i reshjeve është i lartë, toka ngopet me ujë. Nëse një tërmet ndodh në këtë periudhë, rreziku për rrëshqitje të dherave dhe lëngëzim të tokës (liquefaction) në luginën e qytetit rritet ndjeshëm.

Erozioni: Reshjet e rrëmbyeshme shkaktojnë erozion të vazhdueshëm në shpatet e zhveshura, duke dobësuar stabilitetin mekanik të terrenit përpara një goditjeje sizmike.

3. Shpeshtësia e paraqitjes së dukurive ekstreme

Tërmetet: Shpeshtësia e tërmeteve të ndjeshme (mbi 3.0 shkallë) në këtë rajon është e ulët deri në mesatare, me një cikël rikthimi për goditje më të forta (mbi 5.0) që llogaritet në disa dekada.

Vërshimet: Shtimja përballet me vërshime periodike (shpeshtësia: çdo 3-5 vjet) nga lumi Shtimjana. Kombinimi i një vërshimi me një tërmet do të ishte një "skenar i rrezikut të dyfishtë", duke bllokuar rrugët dhe urat njëkohësisht.

Erërat e forta: Shfaqen kryesisht gjatë stinës së dimrit dhe pranverës, me shpejtësi që mund të dëmtojnë çatitë e objekteve tashmë të tronditura nga aktiviteti sizmik.

4. Ndërlidhja Klima-Sizmicitet

Në raportin tuaj, duhet theksuar se kushtet klimatike të Shtimes (ngricat në dimër dhe reshjet e forta) kontribuojnë në "lodhjen" e materialeve ndërtimore të objekteve të vjetra, duke i bërë ato më pak rezistente ndaj dridhjeve sizmike me kalimin e kohës.

Zonat e rrezikuara nga rrëshqitjet dhe erozioni, numri i banorëve, objekteve, lloji i tyre, pasqyra e lokacioneve kritike

Në territorin e Shtimes, rreziku nga rrëshqitjet është i lidhur ngushtë me konfiguracionin e terrenit (pjerrësinë) dhe ndërhyrjet njerëzore (ndërtimet pa plan dhe prerja e pyjeve).

1. Pasqyra e lokacioneve kritike

Tabela 56. Tabela e lokacioneve kritike

Lokacioni (Fshati/Lagjja)	Lloji i Rrezikut	Shkalla e Rrezikut	Karakteristika e Terrenit
Karaqicë	Rrëshqitje masive	E lartë	Terren malor, pjerrësi e madhe, rrezik izolimi i rrugës.
Pjetërshticë Carralevë	Erozion dhe rrëshqitje	E lartë	Zonë e degraduar nga erozioni i ujërave sipërfaqësore.
Lanisht	Rrëshqitje lokale	Mesatare	Rrezik për objektet banesore të ndërtuara në shpate.
Bregu i Lumit Shtimjana	Erozion lumor	Mesatare	Gërryerje e brigjeve që rrezikon infrastrukturën rrugore.
Rruga Shtime-Duhël	Rrëshqitje dherave	E lartë	Prerje e shpateve për rrugën, rrezik nga rënia e gurëve.

2. Numri i banorëve dhe objekteve të ekspozuara (Vlerësimi)

Numri i banorëve të rrezikuar: Rreth 1,200 – 1,500 banorë jetojnë në zonat me rrezik të drejtpërdrejtë ose potencial nga rrëshqitjet (kryesisht në fshatrat malore).

Numri i objekteve: Përafërsisht 250 - 300 objekte të identifikuara në brezat e rrezikut.

Lloji i objekteve:

Objekte banimi: Shtëpi individuale (shumica të ndërtuara pas viteve '90 pa mure mbrojtëse).

Objekte ekonomike: Stalla dhe depo bujqësore në zonat rurale.

Infrastrukturë: Rreth 15 km rrugë lokale dhe rajonale që kalojnë nëpër zona të paqëndrueshme.

3. Karakteristikat e dëmtimeve nga erozioni

Erozioni në Shtime shfaqet kryesisht si:

Erozion sipërfaqësor: Largimi i shtresës pjellore të tokës në zonat e zhveshura të Pjetërshticës, duke dobësuar rrënjët e pemëve dhe stabilitetin e shpateve.

Erozion linear (Gully erosion): Krijimi i kanalizimeve të thella natyrore gjatë reshjeve të forta, të cilat mund të dëmtojnë themelet e shtëpive në zonat kodrinore.

4. Faktorët rëndues

Prerja e pyjeve: Ka rritur ndjeshmërinë e tokës ndaj rrëshqitjeve në zonën e Carralevës.

Mungesa e drenazhimit: Ujërat e reshjeve që nuk menaxhohen në rrugët e fshatrave depërtojnë në shtresat e tokës, duke shërbyer si "lubrifikant" për lëvizjen e masave të dheut.

Përshkrimi i strukturave gjeologjike të tokës (rrëshqitjet aktive dhe pasive)

Struktura gjeologjike e Shtimes ndahet në dy njësi kryesore që përcaktojnë sjelljen e tokës ndaj rrëshqitjeve:

1. Formacionet gjeologjike

Zona e Luginës (Qyteti dhe rrethina): Përbëhet kryesisht nga sedimente neogjene (argjila, rëra dhe zhavorre) dhe depozitime aluviale të lumit. Kjo strukturë është e ndjeshme ndaj lëngëzimit dhe uljes së pabarabartë të themeleve.

Zona Malore (Vargmalet e Carralevës): Përbëhet nga shkëmbinj magmatikë (ultramafikë) dhe sedimente të vjetra (paleozoike). Këtu terreni është më i fortë, por mbulesa sipërfaqësore e dherave është e prirur për rrëshqitje.

2. Rrëshqitjet aktive

Këto janë lëvizje të truallit që janë aktualisht në proces ose që aktivizohen rregullisht gjatë reshjeve:

Lokacionet: Më të theksuara në shpatet e Pjetërshticës dhe përgjatë aksit rrugor Shtime-Carralevë.

Karakteristikat: Manifestojnë çarje të dukshme në sipërfaqen e rrugëve, anim të shtyllave elektrike dhe çarje të mureve mbrojtëse.

Shkaktarët: Ngopja e tejskajshme e argjilave me ujë dhe prerjet e pa kontrolluara të "këmbës" së shpatit gjatë ndërtimeve rrugore.

3. Rrëshqitjet pasive (Potenciale)

Këto janë zona ku toka ka rrëshqitur në të kaluarën dhe tani është në gjendje qetësie, por që mund të ri-aktivizohen:

Lokacionet: Zonat kodrinore të Karaqicës dhe Lanishtit.

Rreziku: Edhe pse duken të qeta, një tërmet (si ai i skenarit prej 6.0 shkallë) ose punimet e rënda inxhinierike mund t'i ri-aktivizojnë ato menjëherë.

Identifikimi: Dallhen nga terreni "i valëzuar" dhe prania e drurëve që rriten të anuar (fenomeni i "pjesë së drurëve").

4. Stabiliteti gjeoteknik

Stabiliteti i Ulët: Në zonat ku argjila mbizotëron, pasi ajo e humb forcën mbajtëse sapo bie në kontakt me ujin.

Stabiliteti i Lartë: Në zonat me përbërje shkëmbore të shëndoshë, ku rrëshqitjet mund të ndodhin vetëm si rënie të gurëve (rrebeshe guri).

Përfundim për raportin: Struktura gjeologjike e Shtimes kërkon që çdo leje ndërtimi në zonat e specifikuar si "aktive" ose "pasive" të kushtëzohet me një raport gjeomekanik paraprak për të parandaluar dëmet materiale.

Sipërfaqet e përfshira

Zonat Malore dhe Kodrinore: Përfshijnë rreth 25-30% të territorit të komunës, kryesisht në vargmalet e Carralevës, Karaqicës dhe Pjetërshticës.

Aksi Rrugor Shtime-Duhël: Sipërfaqet përgjatë rrugës rajonale ku prerjet e shpateve kanë krijuar destabilizim të dherave.

Brezat Lumorë: Sipërfaqet përgjatë shtratit të lumit Shtimjana, të rrezikuara nga erozioni anësor dhe lëngëzimi i tokës.

Tokat Bujqësore në Shpate: Sipërfaqet në Vojnovc dhe Gjurovc ku degradimi i vegjetacionit ka lënë tokën të ekspozuar ndaj erozionit sipërfaqësor.

Zonat e Ndërtimeve Periferike: Sipërfaqe të vogla por kritike në periferi të qytetit ku ndërtimet janë bërë mbi mbushje dherash të pasiguruara.

Pasojat nga rrëshqitjet dhe erozionet

Dëmtimi i Infrastrukturës Rrugore: Bllokimi ose çarja e aksit rrugor Shtime-Carralevë dhe rrugëve fshatare në Pjetërshticë, duke izoluar banorët dhe vështirësuar qasjen e ekipeve të emergjencës.

Dëmtimi i Objekteve të Banimit: Plasaritje strukturore, anim ose shkatërrim i shtëpive individuale të ndërtuara në shpate (sidomos në Lanishte dhe Karaqicë), duke i bërë ato të pabanueshme.

Humbja e Tokës Bujqësore: Erozioni sipërfaqësor në Vojnovc dhe Gjurkovc largon shtresën pjellore të tokës (humusin), duke ulur rendimentet bujqësore dhe vlerën e tokës.

Rreziku për Jetën e Njerëzve: Lëndime fizike ose viktima në rast të rrëshqitjeve të papritura masive që mund të godasin shtëpitë në rrëzë të kodrave ose automjetet në lëvizje.

Dëmtimi i Rrjeteve Inxhinierike: Këputja e linjave elektrike, rrjetit të ujësjellësit dhe kanalizimit si pasojë e lëvizjes së truallit, gjë që shkakton ndërprerje të shërbimeve vitale.

Pasojat Mjedisore: Grumbullimi i dherave dhe mbetjeve të erozionit në shtratin e lumit Shtimjana, gjë që rrit rrezikun e vërshimeve për shkak të ngushtimit të rrjedhës së lirë të ujit.

Masat parandaluese

Kontrolli i ndërtimeve: Zbatimi i rreptë i kriterëve antisizmike (Eurocode 8) dhe kushtëzimi i lejeve me raporte gjeomekanike të truallit.

Pyllëzimi i shpateve: Mjellja e drurëve në zonat e zhveshura të Pjetërshticës dhe Karaqicës për të stabilizuar dheun dhe parandaluar erozionin.

Muret mbrojtëse dhe drenazhimi: Ndërtimi i mureve pritëse dhe kanaleve për largimin e ujërave në pikat kritike të rrugës Shtime-Duhël.

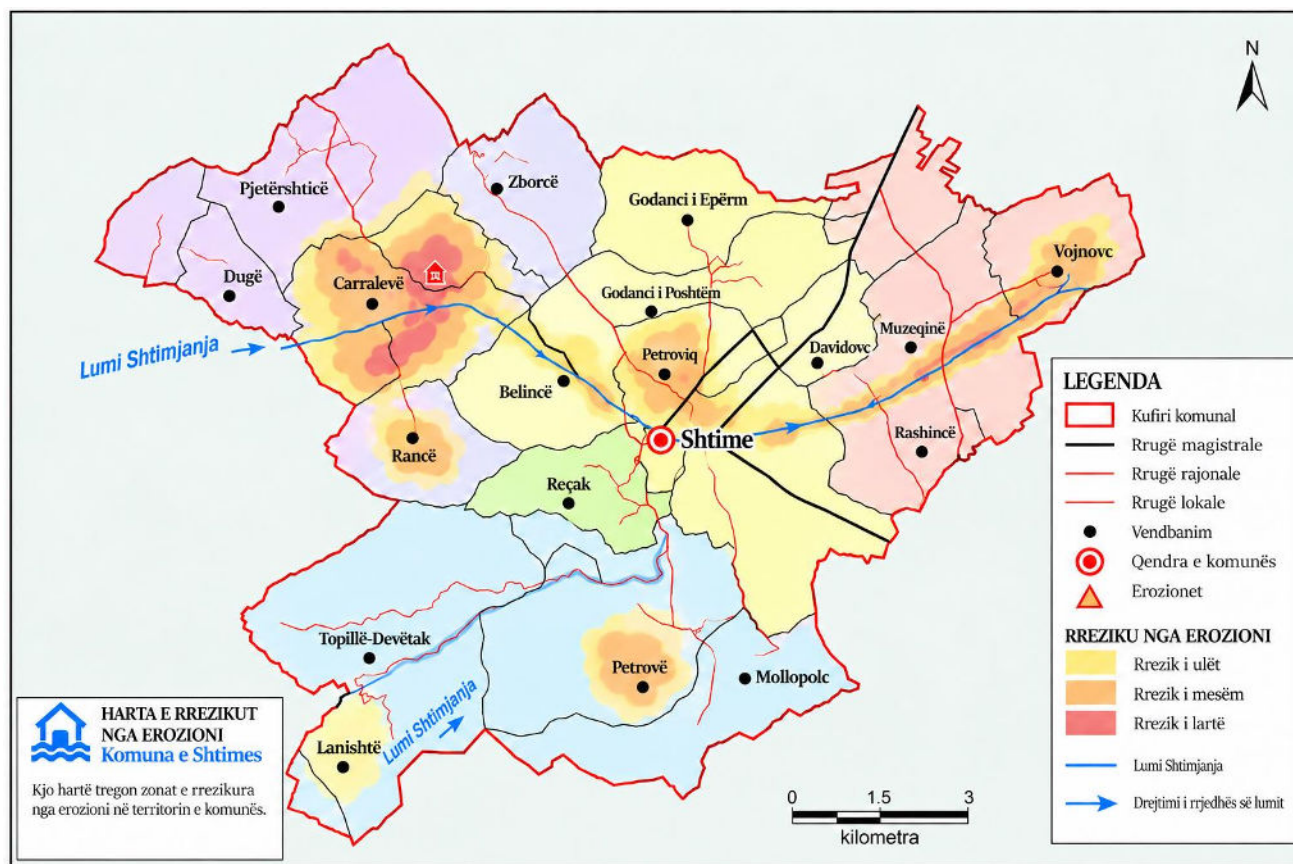
Shtigjet e evakuimit: Mbajtja e rrugëve të lira në lagjet me densitet të lartë dhe caktimi i qartë i pikave të grumbullimit (p.sh. stadiumi, sheshet).

Monitorimi i terrenit: Instalimi i sensorëve ose vëzhgimi periodik i zonave ku ka rrëshqitje "pasive" për të vërejtur lëvizjet e hershme.

Edukimi publik: Organizimi i ushtrimeve simuluese në shkolla dhe Entin Special për reagimin e shpejtë gjatë dhe pas tërmetit.

Siguria e infrastrukturës: Përforcimi i urave mbi lumin Shtimjana dhe mbrojtja e rrjetit elektrik nga dëmtimet strukturore.

Harta e rreziqeve

Harta 8. Harta e rrezikut nga erozioni (Drejtoria për Planifikim Urban, Gjeodezi dhe Kadastër)

Skenari

Skenari i Rrezikut: Erozioni dhe rrëshqitjet (Viti 2024-2026)

Karakteristikat	Detajet e skenarit
Shkaktari (Trigger)	Reshje intensive shiu (mbi 80mm/24h) të ndjekura nga një dridhje sizmike 4.2 Rihter.
Lokacionet kritike	Karaqicë, Pjetërshicë, Llanishtë dhe Aksi rrugor Shtime-Duhël (Carralevë).
Pasojat në njerëz	Nuk ka viktima; 12 familje të evakuara preventivisht për shkak të rrezikut nga

	shembja.
Objektet e prekura	15 shtëpi me dëmtime të mureve mbrojtëse; 5 objekte ekonomike (stalla) të shkatërruara.
Infrastruktura	Bllokim i rrugës rajonale nga masat e dheut; dëmtim i 1 ure të vogël fshati nga erozioni lumor.
Dëmet në tokë	Humbja e 20 hektarëve tokë pjellore/pyje; degradim i shtratit të lumit Shtimjana.
Ndërhyrja	Aktivizimi i kompanive të mirëmbajtjes, Zjarrfikësit dhe Drejtoria për Shërbime Publike.
Koha e sanimit	7 deri në 14 ditë për zhbllokimin e rrugëve dhe stabilizimin e përkohshëm të shpateve.

RESHJET E DËBORËS DHE NGRICAT

Karakteristikat e terrenit dhe zonave potenciale me të reshura të dendura të dëborës dhe ngricave

Terreni i Komunës së Shtimes ndikon drejtpërdrejt në formimin e mikro-klimave dimërore, ku zonat malore përballen me kushte ekstreme krahasuar me luginën.

1. Zona Malore (Lartësia mbi 800m) – Karaqica, Pjetërshtica dhe Carraleva

Karakteristikat e dëborës: Këto zona shërbejnë si "pritëse" të masave ajrore të ftohta. Reshjet këtu janë 2-3 herë më të dendura se në qytet. Pjerrësia e madhe e terrenit favorizon krijimin e vyjeve (grumbujve të dëborës nga era) që bllokojnë rrugët.

Ngricat: Për shkak të ekspozimit ndaj erërave veriore, ngricat janë konstante. Temperaturat qëndrojnë nën zero për periudha të gjata, duke shkaktuar ngrirjen e shtresës së sipërme të tokës deri në thellësi kritike.

2. Gryka e Carralevës (Pika kritike e qarkullimit)

Specifikat: Kjo zonë karakterizohet nga prania e hijeve të maleve që parandalojnë shkrirjen e dëborës gjatë ditës.

Rreziku i ngricave: Këtu formohet shpesh akulli i zi (black ice) në sipërfaqen e rrugës rajonale Shtime-Duhël. Lagështia e lumit dhe rrymat e ftohta ajrore e bëjnë këtë segment zonën më të rrezikshme për aksidente në komunikacion në tërë komunën.

3. Zona e Luginës (Lartësia 550m - 600m) – Qyteti, Godanci, Vojnovci

Karakteristikat: Terreni i rrafshët ku dëborat grumbullohet në mënyrë uniforme. Edhe pse trashësia është më e vogël, problemi kryesor këtu është mjegulla e ngrirë dhe ngricat që vijnë si pasojë e inversit termik.

Ngricat: Uji i lumit Shtimjana dhe lagështia e tokave aluviale rritin ndjeshmërinë ndaj ngricave të mëngjesit, të cilat dëmtojnë trotualet dhe infrastrukturën urbane.

4. Zonat potenciale me rrezik izolimi

Fshatrat e thella: Karaqica dhe Laniçti mbeten zonat me potencialin më të lartë të izolimit total. Në këto pika, konfiguracioni i terrenit vështirëson manovrimin e makinerive të rënda për pastrimin e dëborës në kthesa të ngushta dhe pjerrësi të mëdha.

Intensiteti i reshjeve, shpeshtësia e paraqitjes, temperaturat ekstreme

Aktiviteti dimëror në Shtime përcaktohet nga intensiteti i lartë i reshjeve në zonat malore dhe ngricat e forta në luginë.

1. Intensiteti i reshjeve të dëborës

Reshjet normale: Trashësia mesatare e dëborës në zonat e rrafshëta (Shtime, Godanc) varion nga 20 deri në 40 cm.

Reshjet intensive (Ekstreme): Gjatë stuhive dimërore, intensiteti mund të arrijë në 15-20 cm dëborë brenda 24 orëve. Në zonat e larta si Karaqica dhe Pjetërshtica, trashësia mund të arrijë deri në 1 metër, duke krijuar vyje (grumbuj) bore që bllokojnë rrugët tërësisht.

2. Shpeshtësia e paraqitjes

Reshjet e dëborës: Shfaqen rregullisht çdo vit, kryesisht gjatë muajve dhjetor, janar dhe shkurt. Mesatarisht kemi 25-35 ditë me reshje dëbore në vit.

Stuhitë e forta: Ngjarjet ekstreme ku bllokohet qarkullimi ndodhin mesatarisht 1 deri në 2 herë gjatë një sezoni dimëror, duke kërkuar angazhimin e plotë të kapaciteteve emergjente.

3. Temperaturat ekstreme

Temperaturat minimale (Dimër): Temperaturat mesatare minimale në janar luhaten mes -5°C dhe -10°C. Megjithatë, në raste të valëve të ftohta polare, temperaturat ekstreme në Shtime kanë arritur deri në -20°C deri në -22°C.

Inversi termik: Për shkak të luginës, Shtimja shpesh përjeton invers termik, ku temperaturat në qytet janë më të ulëta se në kodrat përreth, duke krijuar mjegull të ngrirë dhe akull në rrugë.

Temperaturat maksimale (Verë): Edhe pse ky seksion fokusohet në dimër, vlen të përmendet se ekstremet e nxehtësisë arrijnë deri në +36°C, gjë që ndikon në tharjen e tokës dhe rritjen e rrezikut nga erozioni më pas.

4. Kohëzgjatja e ngricave

Ngricat shfaqen mesatarisht 70 deri në 90 ditë brenda vitit.

Ngricat e forta (kur temperatura nuk del mbi 0°C gjatë gjithë ditës) zgjasin zakonisht nga 10 deri në 20 ditë rresht në muajin janar, duke shkaktuar ngrirjen e thellë të shtresave të asfaltit dhe tubacioneve të ujit.

Pasojat nga dëbora dhe ngrica

Pasojat nga kushtet e rënda atmosferike gjatë dimrit në Shtime prekin kryesisht lëvizshmërinë, ekonominë familjare dhe shëndetin publik.

1. Bllokimi i akseve rrugore dhe izolimi

Izolimi i fshatrave malore: Reshjet e dendura bllokojnë rrugët drejt Karaqicës, Laniçtit dhe Pjetërshticës, duke izoluar banorët nga shërbimet bazë për disa ditë.

Vështirësi në aksin Shtime-Duhël: Ngricat dhe dëbora shkaktojnë bllokimin e qarkullimit transitor në Grykën e Carralevës, duke paralizuar lidhjen mes rajonit të Ferizajt dhe Prizrenit.

2. Dëmtimi i infrastrukturës dhe shërbimeve vitale

Rrjeti elektrik: Pesha e dëborës së lagësht dhe erërat e forta shkaktojnë këputjen e përcjellësve elektrikë dhe dëmtimin e shtyllave, duke lënë zona të tëra pa energji dhe ngrohje.

Rrjeti i ujësjellësit: Ngricat e thella (nën -15°C) shkaktojnë plasjen e tubacioneve të ujit dhe dëmtimin e ujëmatësve nëse nuk janë të izoluar siç duhet.

Degradimi i asfaltit: Cikli ngrirje-shkrirje dhe përdorimi i kripës dëmtojnë shtresat e asfaltit, duke krijuar gropa të mëdha pas sezonit dimëror.

3. Ndikimi në shëndetin publik dhe sigurinë

Aksidentet dhe lëndimet: Rritje e numrit të aksidenteve në komunikacion dhe lëndimeve të këmbësorëve (thyerje/trauma) si pasojë e rrëshqitjes në akull.

Vështirësi për Emergjencën: Ngadalësimi i kohës së reagimit të ambulancës dhe zjarrfikësve në zonat ku rrugët janë të ngushta dhe të papastruara mirë.

4. Pasoja ekonomike dhe bujqësore

Kostoja e mirëmbajtjes: Shpenzime të larta të komunës për karburant, kripë dhe angazhim të makinerive shtesë.

Dëmtimi i kulturave bujqësore: Ngricat e vonshme (në mars/prill) shkaktojnë dëme të pariparueshme në pemëtari, veçanërisht në lulet e pemëve frutore që janë të ndjeshme ndaj temperaturave nën zero.

5. Pengesat në procesin mësimor

Ndërprerja e mësimin në shkollat e fshatrave malore për shkak të pamundësisë së udhëtimit të nxënësve dhe arsimtarëve, si dhe vështirësive në ngrohjen e objekteve shkollore.

Masat parandaluese

Kontratat e Hershme për Mirëmbajtje Dimërore: Sigurimi i kontratave me operatorë ekonomikë për pastrimin e borës përpara fillimit të sezonit (tetor-nëntor), me fokus të veçantë në rrugët e Kategorisë së Parë dhe zonat malore.

Stacionimi i Makinerisë në Pika Kritike: Vendosja e borëpastruesve dhe rezervave të kripës/rërës në lokacione strategjike si Carraleva dhe Pjetërshtica, për të mundur ndërhyrjen e menjëhershme pa pasur nevojë për lëvizje nga qendra e qytetit.

Izolimi i Rrjetit të Ujësjellësit: Fushatë informuese për qytetarët dhe ndërhyrje teknike në gypat kryesorë për t'i mbrojtur nga ngrirja, sidomos në zonat ku temperaturat bien nën -15°C.

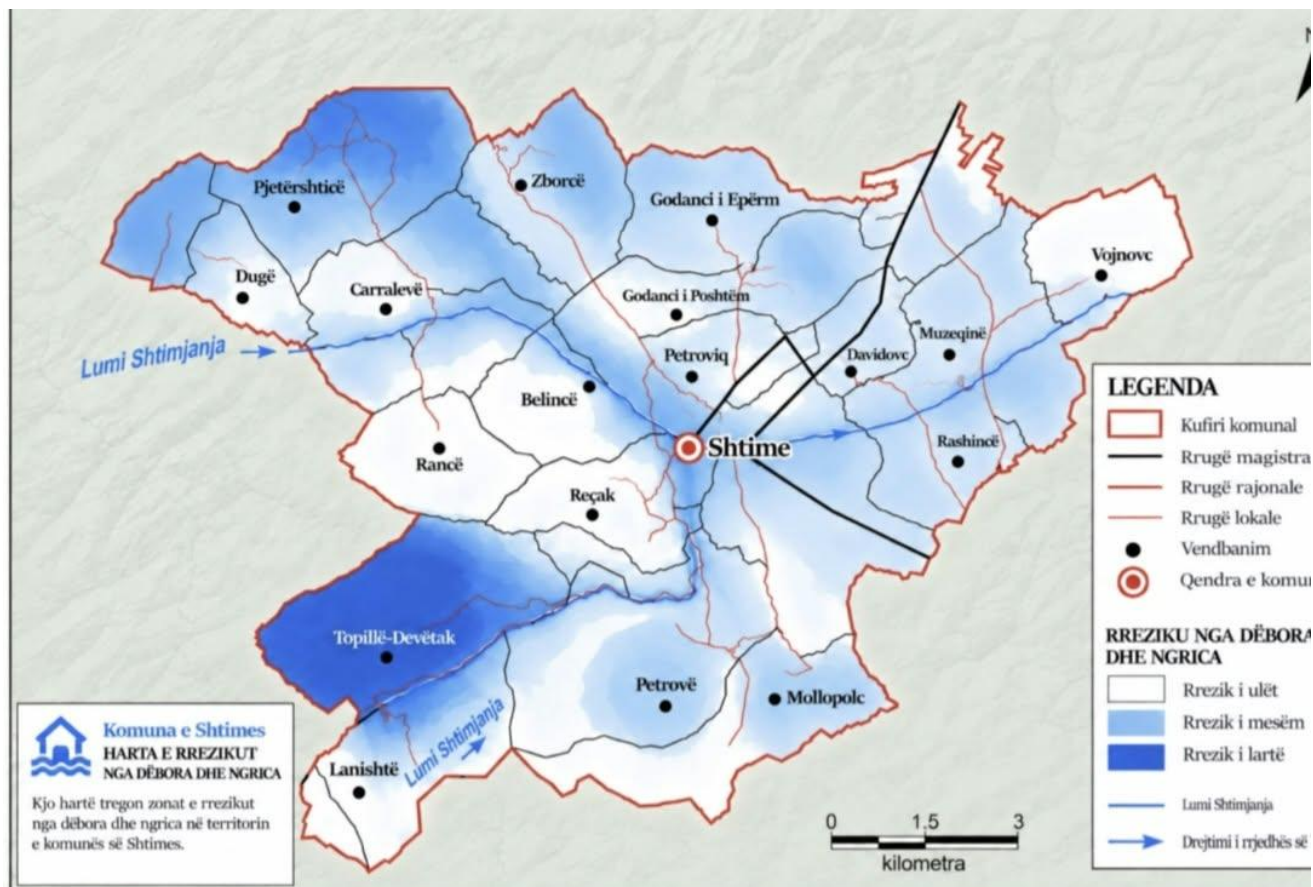
Mirëmbajtja e Rrjetit Elektrik: Pastrimi i vegjetacionit (degëve të pemëve) rreth linjave elektrike për të parandaluar këputjen e kabllave nga pesha e borës dhe akullit.

Sistemi i Alarmimit dhe Informimit: Krijimi i një kanali komunikimi të shpejtë (SMS ose rrjete sociale) për të njoftuar banorët e fshatrave malore për stuhitë e pritura dhe për të këshilluar kufizimin e lëvizjeve.

Rezervat Emergjente për Institucionet: Sigurimi i lëndës djegëse (dru/naftë) dhe gjeneratorëve për Entin Special, QKMF-në dhe shkollat, për të garantuar ngrohje dhe energji edhe në rast izolimi.

Përdorimi i Barrierave Kundër Erës: Vendosija e gardheve mbrojtëse në pikat ku era krijon grumbuj bore (vyje) në rrugët e Karaqicës dhe Llanishtit.

Harta e rreziqeve

Harta 9. Harta e rrezikut nga dëborat dhe ngrica (Drejtorja për Planifikim Urban, Gjeodezi dhe Kadastër)

BRESHËRI

Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale të prekura nga breshëri;

Breshëri në Shtime shfaqet si pasojë e lëvizjeve të shpejta vertikale të ajrit të ngrohtë dhe të lagësht, që ndeshen me masa të ftohta, fenomen ky i shpeshtë gjatë muajve të verës (qershor–gusht).

Efekti Orografik (Kodrinor-Malor): Zonat malore si Carraleva dhe Karaqica shërbejnë si pengesa natyrore që detyrojnë ajrin të ngjitet lart (ngritje orografike), duke stimuluar formimin e reve shtëllungore (Cumulonimbus) që prodhojnë breshër

Lugina e Shtimes: Konfiguracioni i luginës mundëson grumbullimin e lagështisë dhe nxehtësisë, gjë që rrit energjinë konvektive të nevojshme për stuhitë e breshërit.

Breshëri zakonisht bie në breza të ngushtë dhe të gjatë, por në Shtime zonat më të rrezikuara janë:

Zonat Bujqësore (Vojnovc, Godanc, Gjurkovc) Këto zona janë më të ndjeshmet sepse breshëri shkakton dëme të pariparueshme në kulturat si gruri, misri dhe perimet

Pemishtet dhe Vreshtat: Lokacionet ku kultivohen mollët apo mjedrat janë pika kritike, pasi breshëri dëmton jo vetëm frutat, por edhe llastarët për vitin e ardhshëm

Zonat Urbane: Edhe pse sipërfaqja është më e vogël, goditja nga kokrrat e mëdha të breshërit (mbi 2 cm) mund të dëmtojë çatitë e shtëpive, dritaret dhe automjetet

Shpeshtësia e paraqitjes dhe muajt kritik;

Rreziku më i madh është nga maj deri në gusht, me intensitet: Breshëri në këtë rajon zakonisht ka madhësinë e lajthisë, por në raste stuhish të forta mund të arrijë madhësinë e arrës, duke shkaktuar shkatërrim total të mbjellave brenda pak minutave

Pasojat nga breshëri;

Humbjet në bujqësi: Shkatërrim i rendimentit deri në 100% në brezin ku kalon stuhia .

Dëmtimi i infrastrukturës: Gërryerje e lëvores së pemëve dhe dëmtim i sistemeve të ndjeshme diellore (nëse ka instalime solare)

ORTEKËT

Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale të prekura nga ortekët;

Edhe pse Shtimja nuk ka male të larta alpine (si Bjeshkët e Nemuna apo Sharrin), konfiguracioni i thyer i terrenit në pjesën perëndimore krijon kushte për rrëshqitje të masave të dëborës në rrethana specifike.

1. Karakteristikat e terrenit që favorizojnë ortekët

Pjerrësia e Shpateve: Zonat me pjerrësi midis 30° dhe 45° në malet e Carralevës dhe Karaqicës janë pikat ku dëborat nuk mund të qëndrojnë e stabilizuar nëse ka trashësi të madhe.

Drejtimi i Erës: Erërat e forta veriore grumbullojnë dëborën në anët "nën erë" të kodrave (gropat malore), duke krijuar shtresa të paqëndrueshme që mund të shpëputen.

Mungesa e Vegjetacionit: Zonat ku pyjet janë prerë ose ku ka vetëm kullosa (shpatet e zhveshura) nuk kanë barriera natyrore për të mbajtur dëborën, duke rritur mundësinë e ortekëve të vegjël.

Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve

Ky seksion fokusohet në vendbanimet e larta malore, ku konfiguracioni i terrenit vështirëson qarkullimin dhe rrit rrezikun nga masat e dëborës.

1. Vendbanimet më të rrezikuara

Vendbanimi	Lartësia Mbidetare	Lloji i Rrezikut	Shkalla e Rrezikut
Karaqicë	850m - 1000m	Orteqe lokale, izolim total, ngrica.	E lartë
Pjetërshticë	750m - 900m	Rrëshqitje të dëborës, bllokim rrugësh.	E lartë
Llanisht	700m - 850m	Ngrica ekstreme, vështirësi në qasje.	Mesatare
Carralevë	650m - 800m	Akull i zi, rënie e dëborës në rrugë.	E lartë (për qarkullim)

2. Numri dhe struktura e banorëve (Vlerësimi)

Numri i banorëve të ekspozuar: Rreth 1,100 – 1,300 banorë preken drejtpërdrejt nga rreziqet e izolimit dhe kushteve ekstreme dimërore në këto fshatra.

Struktura sipas moshës:

Mbi 30% e popullsisë në këto zona janë të moshuar (mbi 65 vjeç), të cilët janë kategoria më e rrezikuar në rast të bllokimit mjekësor.

Nxënësit: Një numër i konsiderueshëm nxënësish që udhetojnë drejt qendrave shkollore në Shtime përballen me rrezik gjatë lëvizjes në segmente me ngrica.

Struktura ekonomike: Kryesisht merren me blegtori dhe pylltari. Kjo bën që objektet e tyre ekonomike (stallat) të jenë të vendosura shpesh pranë shpateve të pjerrëta, duke u ekspozuar ndaj ortekëve të vegjël ose shembjes së çatave nga pesha e borës.

Treguesit statistikor të pasojave nga ortekët;

Për shkak të konfiguracionit gjeografik të Komunës së Shtimes (lartësitë mbidetare deri në 1,000m), treguesit statistikorë të pasojave nga ortekët janë të ulët krahasuar me zonat alpine si Brezovica apo Rugova, por rreziku mbetet prezent në segmente specifike.

Sipas të dhënave nga planet e vlerësimit të rrezikut dhe historikut të emergjencave, treguesit statistikorë për Shtimen (vlerësimet për periudhën 2010–2024) janë:

1. Shpeshtësia dhe Incidenca

Numri i ngjarjeve: Mesatarisht 0 deri në 1 ngjarje në 5 vjet (zakonisht ortekë të vegjël ose rrëshqitje bore në rrugë).

Periudha kritike: 90% e rasteve ndodhin në muajt janar dhe shkurt, pas reshjeve që kalojnë 50 cm brenda 24 orëve.

2. Pasojat në Njerëz (Statistikat Historike)

Viktima (Fatalitete): 0 (Nuk ka të regjistruar viktima nga ortekët në territorin e Shtimes).

Të lënduar: Shkallë shumë e ulët (Raste sporadike të lëndimeve të lehta gjatë tentimeve për zhblokim të rrugëve ose objekteve).

Persona të izoluar: Mesatarisht 150–300 banorë (kryesisht në fshatrat Karaqicë dhe Pjetërshticë) preken nga bllokimi i rrugëve si pasojë e dëborës së rrëshqitur nga shpatet.

3. Dëmet në Infrastrukturë dhe Ekonomi

Blllokimi i Rrugëve: Aksi Shtime–Duhël (Carralevë) regjistron mesatarisht 10–15 orë bllokim total në vit për shkak të dëborës që bie nga shpatet e thyer mbi rrugë.

Dëmet në objekte: Më pak se 1% e objekteve në zonat malore (kryesisht stalla ose objekte ndihmëse) pësojnë dëmtime strukturore nga pesha ose lëvizja e borës.

Blegtoria: Janë regjistruar raste të rralla (1 në 10 vjet) të ngordhjes së bagëtive nga shembja e objekteve të improvizuara në zonat e larta.

Skenari

Skenari: Izolimi i zonës malore nga rrëshqitja e dëborës (Viti 2026)

Faza e Skenarit	Përshkrimi i ngjarjes
Parakushtet	Pas 48 orëve reshje të dendura (trashësia 90 cm), një ngritje e papritur e temperaturës dhe era e fortë jugore destabilizojnë shtresën e dëborës në shpatet e Karaqicës.
Ngjarja kryesore	Një ortek i përmasave mesatare shkëputet nga shpati i zhveshur dhe bllokun rrugën kryesore që lidh fshatin me qendrën e Shtimes në një gjatësi prej 50 metrash.
Lokacioni	Segmenti i rrugës në hyrje të Karaqicës, në pikën me pjerrësi 35°.
Pasojat në njerëz	Asnjë viktimë; 1 automjet i bllokuar në rrugë pa lëndime në njerëz. Rreth 150 banorë mbeten të izoluar plotësisht nga qendra.
Dëmet materiale	Dëmtimi i 2 shtyllave elektrike të tensionit të ulët dhe bllokimi fizik i qarkullimit.
Kriticiteti	Një person i moshuar në fshat ka nevojë për dializë urgjente, por ambulanca nuk mund të depërtojë për shkak të trashësisë dhe rrezikut nga rrëshqitjet e reja.
Reagimi	Kryetari i Komunës aktivizon kompaninë për mirëmbajtje dimërore dhe kërkon ndihmë nga FSK-ja për pastrim specifik të masës së dëborës.
Zgjidhja	Pas 12 orëve punë intensive, rruga zhblokohet dhe banorët furnizohen me pako emergjente.

ERËRAT E FUQISHME DHE STUHITË

Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale

Komuna e Shtimes karakterizohet nga një gjeografi e larmishme që përfshin zona fushore dhe kodrinoro-malore, me një lartësi mbidetare që varion nga rreth 554 m deri në 1,090 m. Kjo përbërje ndikon drejtpërdrejt në llojin e rrezeve natyrore që mund të shfaqen gjatë stuhive.

Karakteristikat e Terrenit: zona fushore (Gryka e Carralevës dhe ultësira e qytetit): Ky pjesë e terrenit shërben si pikë grumbullimi për ujërat që zbresin nga lartësitë. Këto zona janë më të rrezikuara nga vërshimet dhe bllokimi i kanaleve kulluese

Zona Kodrinoro-Malore: Fshatrat si Carraleva, Reçaku dhe Petrova shtrihen në pjesë më të thyera. Këtu terreni favorizon erërat e forta zbritëse dhe rrit rrezikun për rrëshqitje të dherave gjatë reshjeve intensive

Rrjeti Hidrografik: Lumenjtë e vegjël dhe përrockat që kalojnë nëpër qytet dhe fshatra kanë prurje të parregullta, duke u fryrë shpejt gjatë stuhive me shi

Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve;

Sipas të dhënave nga Agjencia e Statistikave të Kosovës (ASK) dhe regjistrimit të fundit të popullsisë (ReKos 2024) Komuna e Shtimes ka një popullsi rezidente prej rreth 24308 banorë. Shpërndarja e tyre në zonat e rrezikuara ndjek këtë strukturë:

1. Vendbanimet në Zonat Kodrinoro-Malore (Rreziku: Erëra & Rrëshqitje)

Këto fshatra shtrihen në lartësi dhe janë më të ekspozuara ndaj stuhive që dëmtojnë infrastrukturën dhe çatitë e shtëpive, Carraleva, Reçaku dhe Petrova: Janë vendbanime me terren të thyer ku jeton një pjesë e konsiderueshme e popullsisë rurale (rreth 62.5% e popullsisë së komunës jeton në fshatra)

Struktura: Mbizotëron popullsia e moshës aktive (15-64 vjeç), por këto zona kanë një ndjeshmëri më të lartë për shkak të largësisë nga qendra dhe vështirësive në qasjen e ekipeve të emergjencës gjatë bllokimeve të rrugëve.

2. Vendbanimet në Zonat Fushore (Rreziku: Vërshime & Bujqësi)

Zonat e ulëta grumbullojnë ujërat e rrebesheve, duke rrezikuar serat dhe ekonomitë familjare. Godanci (i Epërm dhe i Poshtëm) dhe Belinca: Janë zona kryesisht bujqësore. Godanci njihet për përqendrim të lartë të serave, të cilat u dëmtuan rëndë nga stuhitë e fundit.

Struktura: Këtu popullsia është e lidhur drejtpërdrejt me ekonomitë familjare bujqësore. Dëmtimi i kulturave bujqësore godet direkt të ardhurat e banorëve të këtyre zonave.

Pasqyra Demografike (Vlerësimi 2024)

Mosha mesatare: Rreth 34.8 vjeç, që tregon një popullsi relativisht të re dhe të aftë për ndërhyrje emergjente

Gjinia: Shpërndarja është pothuajse e barabartë (50.2% meshkuj dhe 49.8% femra)

Dendësia: Rreth 147 banorë për km², me përqendrim më të madh në qytetin e Shtimes dhe përgjatë rrugës magjistrale

Treguesit statistikor të pasojave nga erërat e fuqishme dhe stuhitë

Treguesit kryesorë statistikorë dhe kategoritë e dëmeve përfshijnë:

1. Dëmtimet në Infrastrukturën e Banimit

Dëmtimi i Kulmeve (Çatave): Ky është treguesi më i shpeshtë statistikor. Në stuhitë e fundit (veçanërisht ato të nëntorit 2025 ku u shpall gjendje emergjente), janë regjistruar dhjetëra raste të dëmtimit total apo parcial të mbulesave të shtëpive në fshatrat Reçak, Petrovë dhe Belinc.

Objektet Ndhmëse: Shkalla e dëmtimit të objekteve përcjellëse (stalla, depo) është e lartë në zonat rurale, duke prekur ekonominë familjare.

2. Pasojat në Bujqësi (Sektori më i goditur)

Shkatërrimi i Serave: Në fshatin Godanc, stuhitë kanë rezultuar në shkatërrimin e mbi 80-90% të strukturave të serave në pikat e goditjes direkte.

Kulturat Bujqësore: Erërat e përcjella me breshër shkaktojnë humbje vjetore që variojnë nga 30% deri në 100% të prodhimit për fermerët e prekur, varësisht nga sezoni.

3. Infrastruktura Publike dhe Energjetika

Rrjeti Elektrik: Ndërprerjet e energjisë elektrike janë treguesi kryesor i stuhive. Shpesh shkaktohen nga rrëzimi i shtyllave apo këputja e përcjellësve nga degët e pemëve, duke lënë pa rrymë zona të tëra si Gryka e Carralevës.

Bllokimi i Rrugëve: Rrëshqitjet e dherave dhe rrëzimi i pemëve në rrugën magjistrale Shtime-Duhël regjistrohen si pengesa në qarkullim që kërkojnë ndërhyrje të menjëhershme të kompanive të mirëmbajtjes.

4. Treguesit e Sigurisë Njerëzore

Lëndimet: Megjithëse dëmet materiale janë të larta, statistikat e komunës tregojnë një numër ekstremisht të ulët të lëndimeve në njerëz, falë paralajmërimeve të hershme nga Agjencia e Menaxhimit Emergjent (AME).

Për verifikimin e shifrave ekzakte të dëmeve për vitin aktual, mund të drejtoheni te Drejtoria për Shërbime Publike në Komunën e Shtimes, e cila harton raportet e vlerësimit pas çdo stuhie.

Masat parandaluese:

Masat parandaluese për erërat e fuqishme dhe stuhitë në Komunën e Shtimes ndahen në veprime institucionale dhe këshilla specifike për sigurinë individuale dhe mbrojtjen e pronës. Sipas planeve të emergjencave civile, autoritetet lokale ndërmarrin këto hapa:

Monitorimi dhe Paralajmërimi i Hershëm: Bashkëpunimi me Institutin Hidrometeorologjik të Kosovës (IHMK) për të informuar qytetarët për stuhitë e mundshme përpara se ato të ndodhin

Aktivizimi i Shtabit Emergjent: Në raste të rreziqeve të larta, mbledhet Shtabi i Emergjencës që përfshin zjarrfikësit, policinë dhe ekipet e shërbimeve publike për gatishmëri ndërhyrjeje

Inspektimi i Infrastrukturës: Kontrolli i rrugëve magjistrale (si Gryka e Carralevës) dhe pastrimi i kanaleve kulluese për të parandaluar përmytjet që shpesh shoqërojnë stuhitë

Mirëmbajtja e Rrjetit Elektrik: Koordinimi me KEDS për identifikimin e shtyllave dhe përçuesve të dobët që mund të rrëzohen nga era.

Për të minimizuar dëmet në nivel individual, rekomandohen këto veprime: Largimi ose fiksimi i vazove, reklamave, paneleve diellore apo objekteve të tjera në ballkone dhe çati që mund të fluturojnë nga era.

Për fermerët në zonën e Godancit, rekomandohet forcimi i strukturave mbështetëse të serave dhe mbyllja hermetike e tyre gjatë kohës me erë të fortë.

Shmangia e qëndrimit nën pemë të larta, shtylla elektrike apo pranë objekteve në ndërtim e sipër gjatë stuhisë

Shmangia e përdorimit të pajisjeve elektronike me kablllo gjatë stuhive me shkarkime elektrike për të parandaluar dëmet nga rrufetë.

Për çdo rast emergjence, qytetarët duhet të kontaktojnë menjëherë numrat e emergjencës në Komunën e Shtimes (112 ose numrat specifike të zjarrfikësve).

Harta e rreziqeve

Harta 10. Harta e vërshimeve dhe rrëshqitjeve

MUNGESA E RESHJEVE

Treguesit statistikor për mungesën e theksuar të të reshurave atmosferike

Treguesit statistikorë për mungesën e theksuar të të reshurave atmosferike në Komunën e Shtimes dhe në nivel nacional për vitet 2024–2025, pasqyrojnë një tendencë drejt kushteve më të thata klimatike. Sipas raportimeve të [Agjencisë së Statistikave të Kosovës \(ASK\)](#) dhe [Institutit Hidrometeorologjik të Kosovës \(IHMK\)](#), treguesit kryesorë janë:

1. Treguesit e Reshjeve dhe Variacionet Kohore

Rënia vjetore e reshjeve: Reshjet mesatare vjetore në Kosovë për vitin 2025 ishin 595.2 mm. Kjo përfaqëson një rënie prej 52.1 mm (rreth 8.05%) krahasuar me vitin 2024, duke e klasifikuar vitin 2025 si vit dukshëm më të thatë

Muajt pa reshje: Qershori i vitit 2025 është regjistruar me zero ditë reshje, ndërsa gushti dhe dhjetori kanë pasur numrin më të ulët, me vetëm 6 ditë reshje gjatë gjithë muajit

Sezoni i thatë në Shtime: Sipas të dhënave klimatike, sezoni i thatë në Shtime zgjat mesatarisht 3.4 muaj, nga fundi i qershorit deri në fillim të tetorit, me muajin gusht si periudhën me më së paku reshje (mesatarisht 6.1 ditë me mbi 1 mm reshje)

2. Treguesit Hidrologjikë dhe Bujqësorë

Indekset e Thatësisrës: Për monitorimin e thatësisrës përdoren indekse si SPI (Standardized Precipitation Index) dhe SSI (Standardized Soil Moisture Index). Vlerat nën -1.5 tregojnë thatësi të rëndë, ndërsa nën -2.0 thatësi ekstreme

Ndikimi në Rezervuarë: Kosova po përballë me rënie të ndjeshme të niveleve të ujit në rezervuarë, pasi 90% e burimeve të ripërtëritshme të ujit gjenerohen brenda vendit, duke rritur presionin mbi ujërat nëntokësorë

Humbjet në Bujqësi: Mungesa e reshjeve ndikon direkt në rënien e rendimenteve, veçanërisht në zonën fushore të Shtimes (p.sh. Godanc), ku mungesa e lagështisë në tokë (SSI e ulët) dëmton kulturat pranverore dhe verore

3. Ekstremet Termike (Përsheptuesit e Thatësirës)

Temperaturat e larta rrisin avullimin (evapotranspirimin), duke përkeqësuar mungesën e ujit:

Maksimumi i vitit 2025: Korriku shënoi temperaturën maksimale prej 40.2°C.

Maksimumi i vitit 2024: Gushti shënoi temperaturën maksimale prej 38.9°C

Dëmet dhe pasojat

Dëmet dhe pasojat nga kushtet ekstreme atmosferike në Komunën e Shtimes gjatë periudhës 2024–2025 janë ndikuar kryesisht nga dy ekstreme: vërshimet e rënda dhe periudhat e zgjatura të thatësirës.

1. Pasojat nga Vërshimet dhe Stuhitë (Gjendja Emergjente)

Më 18 nëntor 2025, Komuna e Shtimes shpalli gjendje emergjente pas reshjeve të dendura që shkaktuan vështirësi serioze në të gjithë territorin

Dëmet në ekonomi familjare: Janë raportuar shtëpi të vërshuara dhe dëme në asete fizike, sidomos në zonat afër shtretërve të lumenjve.

Infrastruktura: Reshjet shkaktuan bllokime të rrugëve dhe dëmtimin e infrastrukturës lokale, duke kërkuar ndërhyrjen e menjëhershme të autoriteteve

Dëmet në bujqësi: Përmbytjet e arave gjatë prillit 2024 dhe nëntorit 2025 shkaktuan humbje të kulturave bujqësore, veçanërisht në zonat e ulëta fushore si Godanc dhe Belinc

2. Pasojat nga Mungesa e Reshjeve (Thatësira)

Viti 2025 është shënuar si një vit dukshëm më i thatë, me një rënie të reshjeve mesatare në 595.2 mm (nga 615.1 mm në vitin paraprak)

Rënia e prodhimit bujqësor: Mungesa e lagështisë në tokë ka ndikuar në rendimentet e kulturave pranverore.

Furnizimi me ujë: Ulja e nivelit të ujërave nëntokësorë dhe rënia e prurjeve në burimet e ripërtëritshme ka rritur presionin mbi sistemin e furnizimit me ujë të pijshëm dhe ujitjen

Shtrenjtimi i kostove: Pakësimi i prodhimit vendas dhe kostoja më e lartë e energjisë e ushqimit kanë kontribuar në një inflacion prej 4.3% deri në korrik 2025

3. Vlerësimi dhe Kompensimi

Kompensimet: Megjithëse raportet e dëmeve për vitet 2023–2024 janë dërguar në Komisionin Qendror, ka pasur vonesa në realizimin e pagesave për bizneset dhe ekonomitë familjare

Ndikimi Ekonomik: Ngadalësimi i rritjes ekonomike në 3.6% (në fillim të 2025) pjesërisht lidhet edhe me ndikimin e goditjeve klimatike në konsumin dhe prodhimin amvisëritë

Pasqyra e vendbanimeve/zonave të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve

Për vlerësimin e rrezikut nga mungesa e theksuar e të reshurave (thatësira) në Komunën e Shtimes, pasqyra e vendbanimeve dhe struktura e popullsisë ndryshon nga ajo e vërshimeve, pasi prek kryesisht sektorin e ekonomisë dhe mirëqenien bazë.

1. Zonat me rrezik të lartë nga thatësira

Zona Fushore (Ekonomia Bujqësore): Fshatrat si Godanc (i Epërm dhe i Poshtëm), Belinc, dhe Zborc. Këto zona janë "vatra" të rrezikut pasi ekonomitë familjare varen direkt nga bujqësia dhe serat, të cilat pa ujitje pësojnë kolaps prodhimi.

Zonat me Vështirësi në Furnizim me Ujë: Lagjet në lartësi të qytetit të Shtimes dhe fshatrat kodrinore si Petrova dhe Reçaku, ku presioni i rrjetit të ujësjellësit bie gjatë pikut të thatësirës (korrik–gusht).

2. Numri dhe struktura e banorëve

Në këto zona rreziku, struktura demografike përcakton edhe shkallën e ndjeshmërisë:

Popullsia e Prekur: Sipas vlerësimeve të vitit 2024/2025, rreth 15,000 deri në 18,000 banorë jetojnë në vendbanime ku thatësira ndikon direkt në ekonominë ose furnizimin me ujë.

Struktura sipas Aktivitetit:

Fermerët (Sektori Primar): Rreth 30-40% e banorëve në fshatrat e rrezikuara janë të angazhuar në bujqësi. Ky grup është më i rrezikuari ekonomikisht nga mungesa e të reshurave.

Grupet Vulnerabël: Fëmijët (0-14 vjeç) dhe të moshuarit (65+) që përbëjnë rreth 28-30% të popullsisë në këto zona, janë më të ndjeshëm ndaj valëve të nxehtësisë që shoqërojnë thatësirën.

Struktura Gjimore: Është e balancuar (pothuajse 50/50), por gratë në zonat rurale shpesh mbajnë barrën e menaxhimit të ujit për nevoja shtëpiake gjatë mungesave.

3. Treguesit e ndjeshmërisë (Vulnerabiliteti)

Varësia nga Resurset: Mbi 90% e burimeve të ujit në zonë janë të ripërtëritshme (nga reshjet), që do të thotë se çdo rënie prej 8-10% e të reshurave (siç u pa në 2025) përkthehet menjëherë në mungesë uji për konsum dhe prodhim.

Dendësia e lartë në Ultësirë: Përqendrimi i banorëve në zonat fushore rrit kërkesën për ujë, duke e bërë menaxhimin e krizës më të vështirë gjatë muajve pa reshje (qershor-gusht).

Rezervat ujore (mbitokësore dhe nëntokësore)

Në Komunën e Shtimes, gjendja e rezervave ujore është e ndjeshme ndaj variacioneve klimatike, pasi territori varet kryesisht nga reshjet atmosferike për ripërtëritjen e tyre.

1. Rezervat ujore mbitokësore (Sipërfaqësore)

Lumenjtë dhe përrockat: Burimi kryesor është lumi Shtimjanja, i cili ka karakter sezonal. Gjatë periudhave me mungesë të reshurash (korrik–gusht), prurjet e tij bien në minimumin kritik, duke vështirësuar ujitjen e tokave bujqësore në ultësirën e Shtimes.

Akumulimet: Komuna nuk ka liqene të mëdha akumuluese artificiale brenda territorit të saj, gjë që e bën sektorin e bujqësisë (veçanërisht në Godanc dhe Belinc) plotësisht të varur nga reshjet e drejtpërdrejta ose pompat private.

Rreziku: Avullimi i lartë gjatë muajve të nxehtë (me temperatura deri në 40°C) redukton ndjeshëm rezervat sipërfaqësore.

2. Rezervat ujore nëntokësore

Këto rezervat janë jetike për furnizimin me ujë të pijshëm përmes sistemit të ujësjellësit dhe puseve individuale.

Akuiferët: Zonat fushore përgjatë shtratit të lumit kanë shtresa akuifere që shfrytëzohen përmes puseve të thella. Megjithatë, rënia e të reshurave me rreth 8% në vitin 2025 ka shkaktuar rënie të nivelit statik të ujërave nëntokësorë.

Puset individuale: Një pjesë e madhe e fshatrave kodrinoro-malore (si Carraleva dhe Petrova) mbështeten në puse private. Gjatë thatësirave të zgjatura, këto puse shpesh shterojnë, duke kërkuar furnizim alternativ me cisterna.

3. Bilanci dhe Sfidat

Ripërtëritja: Mbi 90% e ujërave të ripërtëritshëm vijnë nga reshjet brenda vendit. Mungesa e dëborës gjatë dimrit dhe rënia e shiut në pranverë (siç u regjistrua në vitin 2025 me muajin qershor me 0 ditë reshje) parandalon mbushjen e rezervuarve nëntokësorë.

Cilësia: Gjatë nivelit të ulët të ujërave (pika minimale), rritet rreziku i ndotjes së rezervave mbitokësore nga shkarkimet e ujërave të zeza, pasi nuk ka mjaftueshëm ujë për vetëpastrim.

Masat parandaluese:

Për të minimizuar pasojat nga mungesa e theksuar e të reshurave (thatësira) në Komunën e Shtimes, masat parandaluese fokusohen në menaxhimin e qëndrueshëm të ujit dhe mbrojtjen e sektorit bujqësor:

1. Menaxhimi i Burimeve Ujore

Ndërtimi i Akumulacioneve të Vogla: Krijimi i gropave apo rezervuarëve të vegjël për grumbullimin e ujit të shiut gjatë dimrit dhe pranverës, që mund të përdoren për ujitje gjatë muajve të thatë (korrik-gusht).

Rregullimi i Ujësjiellit: Identifikimi dhe sanimi i humbjeve në rrjetin e ujësjiellit për të rritur presionin në zonat kritike si Petrova dhe Reçaku.

Mbrojtja e Akuiferëve: Ndalimi i shpimeve të pakontrolluara të puseve të thella që mund të shterojnë rezervat nëntokësorë në zonat fushore si Godanci.

2. Masat në Bujqësi (Zonat si Godanc e Belinc)

Sistemet Eficante të Ujitjes: Kalimi nga ujitja tradicionale në sistemin "pikë-pikë", i cili kursen deri në 50% të ujit dhe parandalon avullimin e tepërt.

Diversifikimi i Kulturave: Inkurajimi i fermerëve për të mbjellë kultura që i rezistojnë më shumë thatësirës apo që kanë cikël më të shkurtër prodhimi përpara pikut të vapës.

Mulçirimi (Mulching): Mbulimi i tokës rreth bimëve për të ruajtur lagështinë e tokës dhe për të parandaluar tharjen e shpejtë.

3. Masat Administrative dhe Ndërgjegjësimi

Kufizimet Gjatë Krizave: Vendosja e rregulloreve komunale që ndalojnë përdorimin e ujit të pijshëm për larjen e makinave, rrugëve apo ujitjen e kopshteve gjatë periudhave me "kod të kuq" për thatësirë.

Monitorimi i IHMK: Ndjekja e rregullt e treguesve të Indeksit të Thatësirës (SPI) për të bërë paralajmërime të hershme të fermerët.

Fondet Emergjente: Krijimi i një fondi rezervë për subvencionimin e fermerëve që pësojnë humbje totale nga thatësira ekstreme.

RREZIQET NGA EPIDEMITË DHE PANDEMITË

Karakteristikat e terrenit të Komunës së Shtimes ndikojnë drejtpërdrejt në potencialin e shpërthimit dhe shpërndarjes së epidemive, duke krijuar zona me rreziqe të specifikuar biologjike.

1. Karakteristikat e Terrenit dhe Ndikimi në Shëndet

2. Zonat Potenciale të Rrezikut (Hotspots)
3. Faktorët e Vulnerabilitetit

Karakteristikat e terrenit dhe zonat potenciale

Terreni i Shtimes është një përzierje e fushëgropës dhe masiveve malore, që krijon dy lloje vatrash rreziku:

Zona e Ultësirës (Gryka e lumit Shtimjanja dhe fshatrat fushore): Përfshin Godancin, Belincën dhe qytetin. Karakterizohet nga niveli i lartë i ujërave nëntokësore dhe rreziku nga vërshimet. Gjatë përmytjeve, ky terren favorizon përzierjen e ujërave të zeza me ato të pijshme, duke krijuar zona potenciale për sëmundje enterike.

Zona Kodrinoro-Malore: Fshatrat si Pjetërshticë, Rancë, Dugë dhe Carralevë. Terreni i thyer dhe pyjor është habitat për brejtësit dhe rriqrat, të cilët janë bartës të etheve hemorragjike dhe tularemisë.

Pikat Kritike (Hotspots): Institucionet e mbyllura (Instituti Special) dhe pikat e grumbullimit të mbeturinave buzë lumenjve.

Pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara, numri dhe struktura e banorëve

Qyteti i Shtimes me rreth 7,000–8,000 banorë me dendësi të lartë, ku lëvizshmëria drejt qyteteve tjera (Prishtinë/Ferizaj) është maksimale.

Fshatrat me blegtori të zhvilluar: Pjetërshtica, Petrova, Zborci dhe Reçaku, ku kontakti njerëz-kafshë është i përditshëm.

Struktura e popullsisë:

Grupet e moshës: Rreth 28% e popullsisë janë nën moshën 14 vjeç (nxënës në shkollë, vatra përhapjeje).

Grupet specifike: Mbi 300 rezidentë në Institutin Special dhe Qendrën Burimore. Ky është grupi më vulnerabël për shkak të moshës, diagnozave shoqëruuese dhe pamundësisë për vetëizolim efikas.

Shkaktarët e paraqitjes së epidemisë, endemisë dhe pandemisë

Shtigjet e depërtimit: Shtimja ndodhet në kryqëzimin e rrugëve nacionale, gjë që mundëson "importimin" e viruseve (si COVID-19 apo Gripi) brenda pak orëve.

Higjiena Sanitare: Mungesa e rrjetit të plotë të kanalizimit në disa fshatra të thella dhe deponitë ilegale që tërheqin brejtësit (bartës të epidemive).

Ndryshimet Klimatike: Dimrat e butë po lejojnë mbijetesën e insekteve (mizave, mushkonjave, rriqrave) që shkaktojnë epidemi endemike.

Sëmundjet ngjitëse

Në territorin e Shtimes, sëmundjet monitorohen sipas kategorive:

Zoonozat: Bruceloza (nga qumështi i paapasterizuar) dhe Ethet Hemorragjike Krime-Kongo (nga rriqrat në zonat malore).

Sëmundjet Respiratore: Tuberkulozi (raste sporadike), Gripi sezonal dhe Sars-Cov-2.

Sëmundjet Hidrike: Hepatiti A (verdhëza) dhe dizenteria, sidomos pas stinës së shirave.

Pasojat nga epidemitë dhe pandemitë

Mbingarkesa Shëndetësore: QKMF-ja në Shtime nuk ka kapacitete spitalore (shtretër) për trajtim afatgjatë, duke detyruar transferimin masiv drejt Ferizajt apo Prishtinës, gjë që rrit rrezikun gjatë transportit.

Ekonomike: Goditje e tregtisë lokale dhe humbje në sektorin e blegtorisë (në rast të epidemive të kafshët që kalojnë te njerëzit).

Sociale: Izolimi i Institutit Special shkakton kriza të kujdesit dhe nevojë për personel shtesë emergjent.

Epidemitë dhe pandemitë/vlerësimet e bazuara në vlerësimet dhe analizat e shërbimeve kompetente

Sipas analizave të IKSHPK (Institutit Kombëtar të Shëndetit Publik) dhe Drejtorisë për Shëndetësi:

Shtimja vlerësohet si zonë me rrezik mesatar drejt të lartë për epidemi zoonotike për shkak të brezit pyjor.

Sistemi i ujësjellësit rajonal vlerësohet si i sigurt, por pusët individuale në fshatra vlerësohen si pika me rrezik të lartë kontaminimi.

Kapaciteti reagues i QKMF-së vlerësohet si i mirë për fazën e parë (triazhim), por i pamjaftueshëm për epidemi masive pa mbështetje qendrore.

Bartësit dhe përgjegjësit e aktiviteteve të rregullta dhe masat parandaluese

Komuna (Drejtorja e Shëndetësisë): Koordinon burimet.

QKMF "Dr. Vezir Bajrami": Ekzekuton vaksinimin dhe mjekimin.

Inspektorati Sanitar dhe Veterinar: Kontrollon tregjet dhe therrtoret.

Masat Parandaluese:

Dezinsektimi dhe Deratizimi (DDD): Kryerja e rregullt e spërkatjeve kundër rriqrave dhe brejtësve në pranverë/vjeshtë.

Vaksinimi: Arritja e shkallës mbi 95% të imunizimit të rregullt.

Edukimi: Fushata informuese në shkolla për higjienën e duarve dhe ushqimit.

Monitorimi i Ujit: Klorinimi dhe testimi i rregullt i ujit në institucione publike.

Skenari;

Bazuar në strukturën unike të Shtimes, ky skenar modelon një situatë emergjente që ndërthur rrezikun biologjik në institucionet e mbyllura me përhapjen komunitare.

Skenari: "Sprova e Sistemit" (Eksplotimi i Institucioneve Speciale)

Faza 1: Identifikimi (Dita 1-5)

Skenari fillon në fshatin Pjetërshticë, ku dy familje blegtore raportojnë simptoma të rënda etheje dhe vështirësi në frymëmarrje. Fillimisht dyshohet për zoonozë (nga bagëtia), por brenda 48 orëve, 5 raste të ngjashme paraqiten në QKMF-në e Shtimes nga qytetarë që nuk kanë kontakt me kafshët. Ky është sinjali i parë i një pandemie respiratore me transmetim të shpejtë komunitar.

Faza 2: Kriza në "Pikën Kritike" (Dita 6-12)

Infeksioni depërton në Institutin Special në Shtime. Për shkak të natyrës së institucionit (ambient i mbyllur dhe pacientë me imunitet të dobët), virusi përhapet te 15% e rezidentëve brenda 3 ditëve. Sfidat: Personeli mjekësor i Institutit fillon të infektohet, duke krijuar mungesë stafi për kujdesin bazë.

Veprimi: Komuna shpall Gjendje Emergjente Shëndetësore. Instituti izolohet plotësisht (karantinë e rreptë).

Faza 3: Mbingarkesa e Infrastrukturës (Dita 13-20)

Numri i kërkesave për ndihmë në QKMF kalon 500 vizita në ditë.

Bllokimi: Kapacitetet e triazhimit në Shtime mbushen. Fillojnë vështirësitë në transportin e pacientëve drejt Spitalit të Ferizajt apo QKUK-së për shkak të mbingarkesës rajonale.

Pasojat Sociale: Mbyllen shkollat dhe tregu i qytetit. Furnizimi me ushqime në fshatrat malore si Carraleva vështirësohet për shkak të restriksioneve të lëvizjes.

Faza 4: Ndërhyrja dhe Stabilizimi (Dita 21+)

Masat: Aktivizohen ekipet mobile për vaksinim/mjekim shtëpiak në fshatra. Ushtria (FSK) ose organizatat ndërkombëtare ndihmojnë me spitale fushore pranë QKMF-së.

Stabilizimi: Pas javës së tretë, shkalla e infektimit bie falë izolimit të suksesshëm të Institutit Special dhe monitorimit të rreptë të burimeve të ujit (për të parandaluar infeksionet dytësore hidrike).

Elementet Kyçe të Reagimit në këtë Skenar:

Karantina e Institucioneve: Mbrojtja e Institutit Special është prioritet absolut për të parandaluar mortalitetin e lartë.

Triazhimi i Shpejtë: Përdorimi i objektit të ri të QKMF-së si zonë "buffer" përpara dërgimit të rasteve në Prishtinë.

Komunikimi: Informimi i banorëve të fshatrave (Godanc, Belinc) për të shmangur përdorimin e puseve të pasigurta nëse stuhitë ndodhin paralelisht me pandeminë.

FATKEQËSITË TJERA

Numrin, llojin dhe madhësinë e objekteve në të cilat deponohen, përdoren apo prodhohen materiet e rrezikshme

Shtimja nuk ka industri të rëndë kimike, por rreziku buron nga:

Pikat e karburantit: Janë mbi 10 pika aktive përgjatë akseve rrugore Shtime-Ferizaj dhe Shtime-Lipjan.

Depot e gazit (LPG): Objekte për deponim dhe rishitje të gazit për nevoja shtëpiake dhe industriale.

Zonat Industriale: Ndërmarrje të vogla dhe të mesme (NVM) në daljen drejt Ferizajt që përdorin acidet, bojërat dhe holluesit në proceset e tyre prodhuese.

Numrin, llojin dhe cenueshmërinë e trafikut rrugor, hekurudhor dhe ajror

Rrugor (Lartë): Shtimja është një lidhëse (Tranziti Prizren-Prishtinë). Cenueshmëria është e lartë në rrugën magjistrale M25 dhe rrugën rajonale R115 për shkak të ngarkesës me kamionë që transportojnë lëndë djegëse.

Hekurudhor (Nuk ka): Nuk ka linjë aktive hekurudhore që kalon përmes qytetit.

Ajror (I ulët): Nuk ka aeroporte, por hapësira ajrore përdoret për fluturimet civile drejt Aeroportit të Prishtinës (ANP).

Llojin dhe sasinë e materieve të rrezikshme

Karakteristikat: Kryesisht derivate të naftës (benzinë, naftë), gaz (propan-butan), dhe mbetje medicinale nga QKMF dhe Instituti Special.

Sasia: Sasia luhetet varësisht nga qarkullimi ditor, por vlerësohet në qindra mijëra litra derivate në pikat e shitjes.

Distanca nga zonat e banuara

Shumë pika të karburantit ndodhen në distancë kritike (nën 50-100 metra) nga objektet e banimit apo bizneset, duke rritur rrezikun në rast zjarri apo shpërthimi.

Përqendrimin e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme

Përqendrimi më i madh është në zonën jug-lindore të qytetit (dalja për Ferizaj), ku janë të lokalizuara shumica e depove dhe pikave të shitjes së karburanteve.

Llojin dhe sasinë reale të materieve të rrezikshme dhe të dëmshme në qarkullim

Në tranzit përmes Shtimes kalojnë rregullisht cisterna me acid sulfurik (për nevoja industriale në qytete tjera) dhe gaz industrial. Ky qarkullim bëhet pa një orar të përcaktuar mirë, duke rritur rrezikun gjatë orëve të pikut

Rrjedhjen e materieve të rrezikshme dhe të dëmshme në vendet me rrezikshmëri të lartë/tubacionet, rrugët të cilat kalojnë nëpër vendet me specifika të veçanta

Tubacionet: Nuk ka gazsjellës apo naftësjellës ndërkombëtar nëntokësor.

Rrugët: Pika më kritike është Gryka e Carralevës. Një aksident me cisternë aty mund të shkaktojë derdhjen e materieve direkte në lumë, duke kontaminuar ujin e rrjedhshëm për gjithë rajonin.

Rreziku nga shpërthimi i pendave hidro-akumuluese,

Shtimja nuk posedon penda të mëdha hidro-akumuluese (si Batllava apo Ujmani) brenda territorit të saj. Megjithatë, ekzistojnë rezervuarë të vegjël privatë për ujitje.

Pasojat nga shpërthimi i pendës hidro-akumuluese;

Në rast të dëmtimit të ndonjë akumulimi të vogël lokal:

Vërshime të menjëhershme të pronave bujqësore në ultësi.

Dëmtim i rrugëve lokale dhe urave të vogla.

Raporti vlerësues i matjeve dhe gjendjes së trupit të pendës;

Ky raport hartohet periodikisht nga Inspektorati i Ministrisë së Mjedisit. Për Shtimen, gjendja e trupave mbrojtës të lumit vlerësohet si "mesatare", me nevojë për investime në përf forcimin e argjinaturave në zonën e qytetit.

Vlerësimi për fatkeqësitë nukleare, radiologjike, kimike dhe biologjike

Përmbledhja e vlerësimit NRKB për Komunën e Shtimes:

Nukleare (N): Rrezik minimal. Nuk ka centrale; rreziku është vetëm teorik nga ndonjë aksident në centralet e rajonit (rrezatim transkufitar).

Radiologjike (R): Burimet janë pajisjet e Rentgenit në QKMF dhe klinika private. Rreziku menaxhohet përmes licencimit të Agjencisë për Mbrojtje nga Rrezatimi.

Kimike (K): Rreziku më i lartë real. Vjen nga:

Pikat e karburantit dhe depot e gazit (LPG) afër zonave të banuara.

Transporti tranzit i lëndëve të rrezikshme (acide, derivate) përmes magjistrales dhe Grykës së Carralevës.

Biologjike (B): Rrezik i lartë për shkak të:

Institutit Special (përqendrim i madh i personave në ambiente të mbyllura).

Mbetjeve medicinale dhe rrezikut të zoonozave në zonat blegtorale.

Reagimi: Për ndërhyrje të avancuara NRKB, Komuna mbështetet te njësia e specializuar e FSK-së.

VLERËSIMI PËR RREZIQET NGA VEPRIMET LUFTARAKE DHE TERRORISTE

Vlerësimi për rreziqet nga veprimet luftarake dhe terroriste hartohet në bazë të dokumenteve strategjike të Republikës së Kosovës, dokumenteve publike që i harton Ministria e Punëve të Brendshme apo Ministria e Mbrojtjes, bazuar në strukturën e përcaktuar, madhësinë dhe veprimet e forcave operative për veprim në fatkeqësi.

Vlerësimi i rreziqeve nga veprimet luftarake dhe terroriste është pjesë e rëndësishme e planifikimit për mbrojtje dhe menaxhim të emergjencave. Ky dokument analizon nivelin e rrezikut, ekspozimin e territorit të komunës dhe kapacitetet për reagim institucional.

Ky vlerësim bazohet në: Ligjin për Menaxhimin e Emergjencave, Ligjin për Sigurinë Kombëtare, Ligjin për Policinë e Kosovës dhe Strategjitë shtetërore për parandalimin e ekstremizmit dhe terrorizmit.

Veprimet luftarake nënkuptojnë konflikte të armatosura destabilizim i sigurisë kërcënime nga faktorë të jashtëm apo rajonal, ndërsa Veprimet terroriste përfshijnë sulme ndaj institucioneve publike, sulme ndaj infrastrukturës kritike, përdorim të mjeteve shpërthyes ose armëve dhe kërcënime ndaj popullatës civile.

Vlerësimi i rrezikut për Komunën e Shtimes dhe probabiliteti i rrezikut në raste e veprimeve luftarake janë rrezik i ulët (situatë stabile në nivel shtetëror), ndërsa veprimet terroriste janë rrezik i ulët deri mesatar (bazuar në trendet rajonale).

Faktorët që ndikojnë në rrezik janë pozita gjeografike e komunës, afërsia me rrugë kryesore dhe qendra urbane, prania e institucioneve publike dhe infrastrukturat kritike (ujësjellësi, energjia, shkollat).

Objektivat potenciale (hot-spotet) janë objektet komunale dhe institucionet publike, shkollat dhe qendrat shëndetësore, rrjetet energjetike dhe ujore, tubimet publike dhe ngjarjet masive. Ndërsa, pasojat e mundshme janë në njerëz. Humbje jete, lëndime dhe trauma psikologjike. Në infrastrukturë pasojat janë në dëmtime të objekteve publike dhe ndërprerje të shërbimeve bazë dhe në ekonomi dhe stabilitet social mund të ketë dëme ekonomike, panik dhe pasiguri tek qytetarët.

Kapacitetet ekzistuese për reagim jnaë Zyra për Mbrojtje dhe Shpëtim, Policia e Kosovës, Shërbimet emergjente (zjarrfikës, ambulanca) duke u bazuar në planet lokale të reagimit emergjent.

Masat parandaluese: rritja e sigurisë fizike në objekte publike, instalimi i kamerave të sigurisë, kontrolli i hyrje-daljeve në institucione, bashkëpunimi me Policinë e Kosovës dhe monitorimi i aktiviteteve të dyshimta.

Masat e reagimit të parë janë aktivizimi i planit emergjent komunal, evakuimi i popullatës në rast rreziku, informimi i menjëhershëm i qytetarëve dhe koordinimi ndërinstitutional.

Përkufizim

Komuna e Shtimes aktualisht paraqet një nivel të ulët deri mesatar të rrezikut nga veprimet luftarake dhe terroriste, megjithatë mbetet e nevojshme vigjilenca institucionale dhe përgatitja e vazhdueshme për menaxhimin e çdo situate të mundshme emergjente.

VLERËSIMI PËR PASOJAT E INFRASTRUKTURËS KRITIKE

(Tek vlerësimi i rreziqeve të: llojit, intenzitetit, efektit dhe pasojave të mundshme nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera duhet të identifikohet dhe prioritetizohet infrastruktura kritike në harmoni të plotë me Ligjin nr.06/L-014 për infrastrukturën kritike ose me ligjin pasues si dhe aktet nënligjore).

Infrastruktura kritike përfshin sistemet dhe objektet thelbësore për funksionimin normal të jetës së qytetarëve dhe të institucioneve. Çdo dëmtim apo ndërprerje e tyre mund të shkaktojë pasoja serioze në siguri, ekonomi dhe mirëqenie sociale. Ky raport paraqet vlerësimin e pasojave të mundshme në rast të dëmtimit të infrastrukturës kritike në territorin e komunës.

Identifikimi i infrastrukturës kritike në sektorin e energjisë, furnizimi me ujë, transportit, shërbimit publik, telekomunikacioni, janë:

- Rrjeti i furnizimit me energji elektrike, nënstacionet dhe linjat transmetuese
- Rezervuarët dhe stacionet e pompimit
- Rugët kryesore dhe lokale, urat dhe nyjet lidhëse
- Spitalet dhe qendrat shëndetësore
- Shkollat dhe institucionet publike
- Rrjetet telefonike dhe interneti dhe
- Sistemet e komunikimit emergjent

Masat parandaluese duhet të ndërmerren në mirëmbajtjen e rregullt të infrastrukturës, investime në modernizim dhe siguri, hartimi i planeve emergjente sektoriale dhe rritja e sigurisë fizike të objekteve kritike, ndërsa masat e reagimit duhet të jenë: aktivizimi i planeve emergjente në rikthimin e shpejtë të shërbimeve, koordinimi ndërinstitutional dhe informimi i qytetarëve.

Përkufizim

Infrastruktura kritike në Komunën e Shtimes është me rëndësi jetike për funksionimin normal të jetës publike. Çdo dëmtim i saj mund të ketë pasoja të konsiderueshme, prandaj kërkohet angazhim i vazhdueshëm institucional për parandalim, përgatitje dhe reagim efektiv.

STRUKTURAT PËR MBROJTJE, SHPËTIM DHE NDIHMË /SMSHN

Strukturat për Mbrojtje, Shpëtim dhe Ndhmë (SMSHN) përbëjnë sistemin institucional dhe operacional që vepron në parandalimin, përgatitjen dhe reagimin ndaj fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera. Qëllimi i tyre është mbrojtja e jetës së qytetarëve, pasurisë dhe mjedisit.

Përbërja e strukturave SMSHN në nivelin lokal (Komuna e Shtimes) janë:

- Zyra për Mbrojtje dhe Shpëtim e cila koordinon aktivitetet për emergjencë, harton plane dhe strategji, si dhe monitoron rreziqet dhe situatat emergjente
- Shtabi Emergjent Komunal i cili aktivizohet në raste emergjente dhe merr vendime operative për menaxhimin e situatës dhe koordinon të gjitha institucionet relevante
- Njësitë e zjarrfikjes dhe shpëtimit të cilët ndërhyrjnë në zjarre dhe aksidente, kryejnë operacione shpëtimi në terren dhe menaxhojnë situatat emergjente

- Shërbimet shëndetësore (emergjenca)
- Policia e Kosovës

Ndërsa, nga niveli qendror janë:

- Agjencia e Menaxhimit të Emergjencave e cila koordinon reagimin në nivel shtetëror dhe mbështet komunat me resurse dhe ekspertizë
- Forca e Sigurisë së Kosovës (FSK)
- Institucionet tjera relevante
- Instituti Hidrometeorologjik
- Organizata humanitare

Përfundim

Strukturat për Mbrojtje, Shpëtim dhe Ndihmë në Komunën e Shtimes janë thelbësore për menaxhimin e situatave emergjente. Funksionimi efektiv i tyre kërkon koordinim të vazhdueshëm, investime dhe përgatitje profesionale për të garantuar sigurinë e qytetarëve dhe mbrojtjen e pasurisë.

Kreu i VI

VLERËSIMET PËRFUNDIMTARE –SPECIFIKE

Vlerësimet përfundimtare

Vlerësimet përfundimtare bëhen për secilën masë të mbrojtjes dhe shpëtimit në raport me mundësitë reale për mbrojtje dhe shpëtim si dhe vlerësimin e resurseve njerëzore dhe materiale të nevojshme, për tu përballur me pasojat e FNFT;

Vlerësimet për strukturën dhe madhësinë e forcave për reagim emergjent

Vlerësimet për strukturën dhe madhësinë e forcave për reagim emergjent, trajnimin dhe aftësimin e tyre, përcaktimin e resurseve materiale të nevojshme, prioriteteve dhe drejtimeve të zhvillimit, si dhe definimin e procedurave standarde të operimit dhe monitorimit;

KOSTOJA FINANCIARE E DOKUMENTIT TË VLERËSIMIT

Vlerësimi i koston financiare për hartimin dhe zbatimin e dokumentit të vlerësimit të rreziqeve nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë tjera (FNFT) paraqet një element kyç për sigurimin e kapaciteteve të nevojshme institucionale. Kjo përfshin burimet njerëzore, teknike, trajnimet dhe masat parandaluese që ndikojnë drejtpërdrejt në zvogëlimin e rrezikut.

Identifikimi dhe analizmi i rreziqeve nga FNFT

Kjo fazë përfshin:

- Mbledhjen e të dhënave historike dhe statistikore
- Analizën e rreziqeve natyrore (vërshime, zjarre, tërmete, stuhi, etj.)
- Hartimin e hartave të rrezikut (GIS)

Kosto e vlerësuar:

- Ekspertë dhe konsulentë: 2,000 – 5,000 €
- Softuer dhe analiza teknike: 1,000 – 3,000 €

Identifikimi i nevojave për resurset humane dhe teknike

- Vlerësimin e kapaciteteve ekzistuese
- Identifikimin e mungesave në personel dhe pajisje
- Planifikimin e burimeve shtesë

Kosto e vlerësuar:

- Analizë profesionale: 1,000 – 2,500 €
- Pajisje bazë emergjente: 5,000 – 15,000 €

Identifikimi i nevojave për trajnim dhe aftësim profesional

- Trajnime për stafin e emergjencave
- Ushtrime praktike dhe simulime
- Certifikime profesionale

Kosto e vlerësuar:

- Trajnime dhe seminare: 2,000 – 6,000 €
- Ushtrime praktike: 1,000 – 3,000 €

Zbatimi i akteve ligjore, nënligjore dhe monitorimi i tyre

- Implementimin e ligjeve dhe rregulloreve
- Monitorimin dhe inspektimin
- Raportimin institucional

Kosto e vlerësuar:

- Monitorim dhe inspektim: 1,500 – 4,000 €
- Administrim dhe raportim: 1,000 – 2,000 €

Masat parandaluese për zvogëlimin e efekteve nga FNFT

- Investime në infrastrukturë mbrojtëse
- Pastrimin e kanaleve dhe mirëmbajtjen
- Fushata vetëdijesimi

Kosto e vlerësuar:

- Infrastrukturë parandaluese: 10,000 – 50,000 €
- Fushata ndërgjegjësuere: 1,000 – 3,000 €

Hartimi i skenarit dhe ushtrimi

- Hartimin e skenarëve të emergjencave
- Organizimin e ushtrimeve simuluese
- Testimin e kapaciteteve reagimore

Kosto e vlerësuar:

- Hartimi i skenarëve: 1,000 – 2,500 €
- Ushtrime në terren: 2,000 – 5,000 €

Tabela 57. Përmbledhje e kostos totale të vlerësuar

Aktiviteti	Kosto (€)
Analiza e rreziqeve	3,000 – 8,000
Resurset humane dhe teknike	6,000 – 17,500
Trajnime dhe ushtrime	3,000 – 9,000
Zbatimi dhe monitorimi ligjor	2,500 – 6,000
Masa parandaluese	11,000 – 53,000
Skenarë dhe simulime	3,000 – 7,500
TOTALI I PËRGJITHSHËM	28,500 – 101,000 €

Bazuar në dispozitat përfundimtare të rregullores nr. 25/2022 për metodologjinë e hartimit të dokumentit të vlerësimit të rrezikshmërisë, rishikimi pasues i dokumentit të vlerësimit për komunën e Shtimes të bëhet çdo tre vjet, në raste specifike, sipas nevojës edhe më herët.

Rekomandime

Në kuadër të Dokumentit të Vlerësimit të Rrezikshmërisë nga FNFT për komunën e Shtimes , grupi punues rekomandon, të:

1. Dokumenti i Vlerësimit të merret në konsideratë dhe për bazë gjatë hartimit të planeve të reagimit emergjent, planeve operative dhe planeve tjera sipas legjislacionit përkatës në fuqi;
2. Hartojë programin (edukimin, trajnimin dhe vetëdijësimin qytetar) si dhe masat parandaluese për tri vitet e ardhshme;
3. Merret si bazë për analizimin e nevojave dhe fuqizimin e kapaciteteve reaguese;
4. Të rritet numri i stafit profesional në Zyrën për Mbrojtje dhe Shpëtim
5. Të hartojë skenarët dhe ushtrimin e tyre me qëllim të testimit të kapaciteteve reaguese humane dhe teknike;
6. Të planifikohen mjete buxhetore të veçanta për emergjenca nga Komuna e Shtimes
7. Të aplikohen për fonde nga Qeveria dhe donatorët ndërkombëtarë

Zbatimi i këtyre rekomandimeve do të rrisë ndjeshëm nivelin e gatishmërisë së Komunës së Shtimes për menaxhimin e fatkeqësive natyrore dhe fatkeqësive tjera, duke garantuar mbrojtje më të madhe për qytetarët, infrastrukturën dhe mjedisin.

Skenari 1 – Vërshimet

Emri i skenarit:	Vërshimet
Frekuenca e ndodhjes:	
☒ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☐ E mundshme(gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☐ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);	
Madhësia e mundshme:	
☒ E papërfillshme (më pak se 10%) ☐ Kritike: 25 deri 50% . ☐ E kufizuar(10 deri 25%) ☐ Katastrofike: Më shumë se 50%	
Lloji i skenarit:	
☒ X- Skenari 1; ☐ Skenari 2; ☐ Skenari 3;	
Ndikimi:	
☒ I papërfillshëm; ☐ I vogël ; ☐ I mesëm ; ☐ Katastrofike;	
Data e vlerësimit: 25.11.2025	
25.11.2025	

KONTEKSTI

Nr.	Parametrat:	Përmbajtja:
1.	Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendet më të rrezikuara nga vërshimet në komunën e Shtimes janë: Hyrja e qytetit të Shtimes, fshati Belincë, Petrovë, Rashincë, Mollopolc, Vojnovc.
2.	Kushtet meteorologjike	Për dy ditë rresht, nga data: 18-19.11.2025, në komunën e Shtimes, ka pasur të reshura me dendësi të madhe: 33l/m ² . Më datë: 18/11/2025, ka pasur të reshura 15l/m ² , kurse më datë: 19/11/2025, ka pasur të reshura 18l/m ² . Për dy ditë rresht, sipas matjeve ka pasur të reshura 33l/m ² . Sipas të dhënave meteorologjike, reshjet e deritanishme maksimale të evidentuara janë të krahasueshme me ato të viteve të kaluara.
	Periudha e vitit:	Nëntor 2025
	Lloji i ditës:	Ditë pune
3.	Analiza meteorologjike për kohën	Mundësia për të ndodhur vërshimet në këtë vit kalendarik është e madhe në komunën e Shtimes dhe fshatrave të saj. Për çdo 6 vite kanë ndodhur vërshime, kurse nëse e marrim 10 vjeqarin e fundit kemi pasur 2 apo 3 vërshime në zona të ndryshme, që dmth se pothuajse për çdo vit kemi kemi pasur kërcënime nga vërshimet.

4.	Popullata	Numri i familjeve të prekur nga vërshimi në zonën e vërshuar është 65 familje, kurse numri i banorëve ishte 250, prej tyre: Shtëpi: 55; Fëmijë: 49; Të moshuar dhe invalid: 15; Gra; 130; Meshkuj: 120
5.	Infrastruktura kritike egzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga vërshimi nuk ka pasur infrastukturë e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. Shtrati i lumit, 250m Muri mbrojtës i lumit, 70m
6.	Gadishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	Gadishmëria e ShRE si dhe edukimi qytetarë për mbrojtje nga fatkeqësitë natyrore (popullatë rezistente nga FNFT), në këtë rast janë premisa që kanë ndihmuar në masë të madhe zvogëlimin e rrezeve përmes iniciativave të grupeve vullnetare reaguese përmes angazhimeve në ERE të SMSHn lokale, etj. Në pajtueshmëri të plotë me paralajmërimet e hershme nga IHMK të RK për sasinë e madhe të reshjeve të shiut, QOE-112 në Rajonin e Gjilan ka lëshuar informacion urgjent sipas procedurave standarde operative, për organet kompetente lokale, në si akter për ndërmarrjen e masave për mbrojtje dhe shpëtim nga vërshimet, kemi ngritur nivelin e gadishmërisë së Ekipeve të K-Sh. Dhe kemi ndërmarrë masat dhe aktivitetet e nevojshme për K-Sh në rast të vërshimeve sipas Planit të Reagimit Emergjent lokal, ndër të tjera, duke bërë edhe informimin publik, paralajmërimin e hershëm dhe alarmimin si dhe udhëzimet e nevojshme publike për evakuim dhe strehim. Mobilizimi i Ekipeve Reaguese Emergjente me të gjithë potencialin human dhe teknik është në gadishmëri të plotë për reagim emergjent në rast nevojë në çdo kohë, duke u mbështetur edhe me resurse reaguese lokale.
7.	Info plotësuese	Informacione të besueshme për gjendjen nga terreni, raporte vlerësuese, raporte përkatëse institucionale, etj.
INCIDENTI-NGJARJA		
8.	Shkaku dhe shkaktari	Pas reshjeve intensive gjate periudhes 18-19/11/2025 të cilat shkaktuan vërshime të lehta në disa zona që përfshijnë , në këtë rast është ngritur gatishmëria e ERE lokale, për të vepruar në bazë të përgjegjësisë ligjore për mbrojtje nga FNFT. Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës (IHMK) lëshoi njoftim/komunikatë përmes web faqes http://ihmk-rks.net facebook: https://www.facebook.com/ihmk.rks/ , për informim të institucionove dhe publikut në lidhje me mundësinë e vërshimeve në zona të caktuara të Kosovës, ku edhe ne si komunë jemi pjesë përbërëse e kësaj zone. Harta: Njoftim i Institutit Hidrometeorologjik për vërshimet - përmblytjet. Reshjet e shiut, të cilat pritet të fillojnë në orët e para të mëngjesit së datës

		17/11/2025, me intensitet masatarë, fillimisht do të përfshinë pjesën perëndimore të vendit (zonën malore të Alpeve Shqiptare. Kjo situatë do të vazhdojë për disa ditë (deri më: 19/11/2025), ku si pasojë e intensitetit më të lartë të tyre, në disa zona mund të paraqiten vërshime të lehta/shpejta, të cilat potencialisht mund të shkaktojnë ngritje të shpejta të nivelit të ujit, do të ketë ngritje të lehtë të niveleve gjatë ditëve në vijim, ndërsa rrjedhat me karakter malor dhe ato të rrëmbyeshme do të paraqesin mundësi të vërshime të shpejta dhe vështërsi nëpër zonat/vendbanimet ku ato kalojnë. IHMK varësisht nga zhvillimet e cikloneve do të ofrojë njoftime me buletin meteorologjik, me qëllim që të mbahen të informuar institucionet dhe qytetarët me parashikimet meteorologjike. Vërshimet në Pellgun e Lumit Shtimjanja, paraqet një periudhë kthyesë 5 vjeçare ku sipas parashikimeve të IHMK-së, ditëve në vazhdim do të ketë reshje shiu që do ta rëndojnë edhe më shumë situatën.
9.	Ngjarja kryesore	Thelbi i skenarit i nxitur nga një sërë shkaqesh deri te pasojat. - Më: 18-19/11/2025, uji i dalur nga shtrati, ka bërë një vërshim përgjatë luginës së lumit të lartëcekur, në një gjatësi rreth 10 km, duke tentuar për të rrezikuar: objekte banimi, infrastrukturë rrugore (ura në Vojnovc e rrezikuar dhe rrugët lokale të fshatrave: Vojnovc, Gjyrkovc, Godanc) - Janë ndërmarrë masat për zvogëlimin e rreziqeve, thellimin e shtretërve të lumenjëve dhe heqjen e barrierave (masave inerte nga lumi) për rrjedhje të ujit pa pengesa, masat për mbrojtjen e sistemit të ujit të pijshëm, infrastrukturën rrugore (urat, rrugët). Vërshimet kanë përfshirë 50 shtëpi banimi me dëme të vogla në amvisëri dhe biznese të vogla, kafshë shtëpiake, shpezë, si dhe janë përmbytur disa hektarë tokë me të mbjellura (grurë). - Operacionet e KSh kanë qenë në gatishmëri për reagim emergjent, në rast të paraqitjes së nevojës. - Është ngritur gjendje e gadishmërisë emergjente dhe janë ftuar për gatishmëri edhe ShRE lokal dhe publik si dhe biznesi privat me makineri si dhe OJQ (KKK).
10.	Pasojat primare dhe efektet anësore	- Dëmtim i përkohshëm apo eroziv i sipërfaqeve 5 ari; - Shtëpi të përmbytura (dëmtim i plotë i orendive shtëpake: 10 shtëpi); - Sipërfaqja e tokave bujqësore (kultura bujqësore të dëmtuara): 50/ha.
11.	Pasojat sekondare të shkaktuara nga domino-efekti	Vështërsi për qarkullim në trafik: Po; Paraqitja e rrëshqitjes së dheut Po (0.05 Ha); Mungesë e ujit të pijes si pasojë e dëmtimit të rrjetit apo ujit të turbullt në impiante Po; Impianti në Carraleve
NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES		
12.	Rastet me fatalitet	-Nuk ka pasur raste me fatalitet;
13.	Persona të lënduar, të	- Situata e krijuar pas vërshimeve është shqetësuese në zonën e Vojnovc dhe nuk përjashtohet rreziku nga shpërthimet epidemiologjike (tifoja, ethet e minjëve,

	sëmure, të rrezikuar;	sëmundjet lëkurore, etj.) si dhe ndotja e ujit të pijshëm në puse; - Lajmërimi i disa parazitëve dhe brejtësit, etj.
14.	Mungesë e nevojave elementare	- Kujdesi i ofruar shëndetësorë i mjaftueshëm; - Furnizimet e nevojave themelore: ushqimit, ujë të pijshëm, mjeteve higjienike, energjia, etj/të mjaftueshme;
15.	Të evakuuarit	- Janë kryer 3 veprime operacionale të K-Sh gjatë kohës së vërshimeve; - 15 persona u evakuuan gjatë vërshimeve në të gjitha rastet;
16.	Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Dëmet në njerëz (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj), të vogla dhe të evidentuara; - Ekonomi familjare (rreth 65 familje), të përlllogaritura: 1800 €; - Dëmet e shkaktuara në bujqësi të përlllogaritura në Euro: 350 €;; - Dëmtimi i pronave individuale: 1200 €; - Vlera e përafërt e dëmeve të përlllogaritura është: 3350 €;
17.	Ndikimi në natyrë dhe mjedisi	-Rritja e nivelit të ujit në lumenj dhe ujëra nëntokësorë mund të sjellë ndotje dhe humbje të kualitetit të ujit (duke i shtuar edhe sasinë e konsiderueshme të shkarkimit të ujërave të zeza); -Humbja/dëmtimi i tokës bujqësore nga erozioni, etj.
18.	Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerje e furnizimit me ujë të pijshëmnë zonën e Rashincës, Vojnovcit dhe Shtime; - Furnizim alternativ me ujë të pijshëm; Cisterna me ujë për pije.
19.	Humbje në trashëgimi kulturore	Jo
20.	Implikime politike	Jo
21.	Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i papërfillshëm
PROBABILITETI-GJASAT		
22.	Probabiliteti	Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësorë dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat historike.
23.	Paralajmërimi i hershëm	Fatkeqësia ishte pjesërisht e pritshme (bazuar në parashikimet meteorologjike) por pastaj gjërat u përkeqësuan dhe rëndoi paksa ngjarjen kryesore; -Informimi publik për të reshurat ishte me kohë, sipas njoftimit të parashikimeve meteorologjike, me paralajmërime për mundësi të vërshimeve, në disa zona; - Informimi i publikut bëhet në përputhje me PRE Lokal për reagim emergjent përmes: mediave të shkruara dhe elektronike, njoftimet e shkruara, mesazhe SMS, rrjete sociale, web-faqe interneti, etj.
24.	Masat parand. gjatë periudhës së paralajm. të hershëm	Pas marrjes së paralajmërimit nga IHMK për parashikimin e motit (reshjet e dendura), ngritet gatishmëria për të papriturat dhe aktivizohet Planifikimi Kontigjent për vërshimet si dhe ngritet gatishmëria e kapaciteteve humane dhe teknike të strukturave për mbrojtje dhe shpëtim;

25.	Kohëzgjatja e pritshme e ngjarjes	-Faza akute e ngjarjes zgjati 2 ditë. -Koha e parashikuar e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth Psh. 3-6 muaj
26.	Koordinimi	-Instituti hidro-meteorologjik i Kosovës dërgon njoftimin mbi parashikimin e motit përmes QOE -112 të AME-së, për reshjet e dendura komplekse dhe të pafavorshme për ditët në vijim, sipas PSO njoftohen organet kompetente dhe administrative shtetërore, organet vendimmarrëse të qeverisjes lokale dhe strukturat për M&Sh për menaxhimin e situatës së pritshme emergjente sipas PREL. -Raportimi i gjendjes (me raport të shpejtë)bëhet përmes QOE-112 në nivel qendror(QO e AME-së) -Nëse ka pasur pasoja nga vërshimi aktual, duhet të bëhet aktivizimi i Komisionit Qëndror dhe ai lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /vërshimi, të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Është dhënë ndihma nga niveli lokal qeveritar dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve;
27.	Informata plotësuese	Nuk ka info plotësuese

Probabiliteti/Gjasat:

Sipas kritereve në tabelë, ngjarja e përmytjes nga viti 2025 mund të klasifikohet si fatkeqësi të moderuara / të mundshme. Vërshimi ka ndodhur në muajin Nëntor, me një periudhë kthimi nga viti 2016, ose një periudhë kthimi prej T = 10 vjet, pra probabiliteti i ndodhjes psh. $p = 12\%$.

Treguesit e probabilitetit

Probabiliteti / frekuenca				
Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/ E pa mundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet;	
2	E vogël/ E pa besueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet	
3	Mesatare/ E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet	
4	E madhe / Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet	
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh	X

Vlerësimi i pasojës:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut

Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia, për fat të mirë nuk ka pasur viktime, por duke pasur parasysh numrin e banorëve në nevojë, rrezikun dhe pasojat, vërshimet vlerësohen (përlllogariten) si të vogla. Përveç kërcënimit ekonomik të zonës së qytetit të Shtimes gjatë vërshimeve (përmbytjeve), vlerësohet si një përkeqësim i standardit jetësor në zonën e prekur nga vërshimet;

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut

Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	X
2	Të vogla	50 - 200	
3	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	
5	Katastrofike	> 500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi: përcaktohen në raport me bruto-produktin e brendshëm në Republikën e Kosovës, për zonën e prekur.

Demonstrimi i pasojave për stabilitetin social/ dëm material ndaj infrastrukturës kritike;

Dëmet materiale në infrastrukturë janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: **000 €**.

Pasojat në ekonomi të shkaktuara nga vërshimet, përlllogariten në raport me bruto-produktin e GDP-së së Republikës së Kosovës për zonën e prekur.

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Pasojat ekonomike

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	X
2	Të vogla	3 - 5% GDP	
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	
5	Katastrofike	>15% GDP	

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social, dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike.

Vlera e dëmeve materiale në infrastrukturën kritike janë përlllogaritur në bazë të raportit të komisioneve lokale për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë shumën: **000 €**

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social–dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social- infrastruktura kritike			
Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 1% GDP	X
2	Të vogla	1 - 3% GDP	
3	Mesatare	5 - 10% GDP	
4	Kritike	5 - 10% GDP	
5	Katastrofike	>10% GDP	

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social - dëmi material i përgjithshëm i objekteve me rëndësi të veçantë:

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social - dëmi material i përgjithshëm në objekte me rëndësi të veçantë:			
Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 0.5 % GDP	X
2	Të vogla	0.5 -1 % GDP	
3	Mesatare	1 – 3 % GDP	
4	Kritike	3 – 5 % GDP	
5	Katastrofike	> 5 % GDP	

Matrica e gjasës (probabilitetit):

Nivelet e fatkeqësive:

Shkalla e ashpërsisë

5	Veprim katastrofik – (rrezik nr. 15 – 25)
4	Prioritet i ashpër – (rrezik nr. 10 – 12)
3	Prioritet mesatar – (rrezik nr. 5 – 9)
2	Prioritet i mbrojtur – (rrezik nr. 2 – 4)
1	Prioritet i ulët – (rrezik nr. 1) nuk kërkohet veprim

1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1				X		
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besueshme	E pa besueshme	E pamundur	

2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1	X					
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besueshme	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 3a: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social-dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

Matrica 3b: Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social-dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

Matrica përmbledhëse: 3a dhe 3b, pasqyron rrezikun rrezikun për stabilitet shoqëror:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1	X					
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	

4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3						
E vogel	2						
E papërfillshme	1	X					
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	

Skenari 2 - Vërshimet

Emri i skenarit:	Vërshimet
Frekuenca e ndodhjes:	
☒ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☐ E mundshme (gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☐ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);	
Madhësia e mundshme:	
☐ E papërfillshme (më pak se 10%) ☐ Kritike: 25 deri 50% . ☒ E kufizuar(10 deri 25%) ☐ Katastrofike: Më shumë se 50%	
Lloji i skenarit:	
☐ Skenari 1; ☒ Skenari 2; ☐ Skenari 3;	
Ndikimi:	
☐ I papërfillshëm; ☐ I vogël ; ☒ I mesëm ; ☐ Katastrofik;	
Data e vlerësimit: 25/11/2025	
25/11/2025	

KONTEKSTI

Nr.	Parametrat:	Përmbajtja:
1.	Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendet më të rrezikuara nga vërshimet në komunën e Shtimes janë: Vendet më të rrezikuara nga vërshimet në komunën e Shtimes janë: Hyrja e qytetit të Shtimes, fshati Belincë, Petrovë, Rashincë, Mollopolc, Vojnovc
2.	Kushtet meteorologjike	Për dy ditë rresht, nga data: 18-19.11.2025, në komunën e Shtimes, ka pasur të reshura me dendësi të madhe: 40l/m ² . Më datë: 18/11/2025, ka pasur të reshura 15l/m ² , kurse më datë: 19/11/2025, ka pasur të reshura 25l/m ² . Për dy ditë rresht, sipas matjeve ka pasur të reshura 40l/m ² . Sipas të dhënave meteorologjike, reshjet e deritanishme maksimale të evidentuara janë të krahasueshme me ato të viteve të kaluara.
	Periudha e vitit:	Nëntor 2025
	Lloji i ditës:	Ditë pune
3.	Analiza meteorologjike për kohën	Mundësia për të ndodhur vërshimet në këtë vit kalendarik është e madhe në komunën e Shtimes dhe fshatrave të saj. Për çdo 6 vite kanë ndodhur vërshime, kurse nëse e marrim 10 vjeqarin e fundit kemi pasur 2 apo 3 vërshime në zona të ndryshme, që dmth se pothuajse për çdo vit kemi kemi pasur kërcënime nga vërshimet.

4.	Popullata	Numri i familjeve të prekur nga vërshimi në zonën e vërshuar është 74 familje, kurse numri i banorëve ishte 275, prej tyre: Shtëpi: 63 Fëmijë: 37; Të moshuar dhe invalid: 23; Femra; 113 Meshkuj: 102
5.	Infrastruktura kritike egzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga vërshimi nuk ka pasur infrastrukturë e cila ka pasur pasoja në këtë zonë. Shtrati i lumit, 450m Muri mbrojtës i lumit, 80m
6.	Gadishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	-Gadishmëria e ShRE si dhe edukimi qytetarë për mbrojtje nga fatkeqësitë natyrore (popullatë rezistente nga FNFT), në këtë rast janë premisa që kanë ndihmuar në masë të madhe zvogëlimin e rreziqeve përmes iniciativave të grupeve vullnetare reaguese përmes angazhimeve në ERE të SMSHn lokale, etj. Në pajtueshmëri të plotë me paralajmërimet e hershme nga IHMK të RK për sasinë e madhe të reshjeve të shiut, QOE-112 në Rajonin e Gjilan ka lëshuar informacion urgjent sipas procedurave standarde operative, për organet kompetente lokale, në si akter për ndërmarrjen e masave për mbrojtje dhe shpëtim nga vërshimet, kemi ngritur nivelin e gadishmërisë së Ekipeve të K-Sh. Dhe kemi ndërmarrë masat dhe aktivitetet e nevojshme për K-Sh në rast të vërshimeve sipas Planit të Reagimit Emergjent lokal, ndër të tjera, duke bërë edhe informimin publik, paralajmërimin e hershëm dhe alarmimin si dhe udhëzimet e nevojshme publike për evakuim dhe strehim. Mobilizimi i Ekipeve Reaguese Emergjente me të gjithë potencialin human dhe teknik është në gadishmëri të plotë për reagim emergjent në rast nevojë në çdo kohë, duke u mbështetur edhe me resurse reaguese lokale
7.	Info plotësuese	Informacione të besueshme për gjendjen nga terreni, raporte vlerësuese, raporte përkatëse institucionale, etj.
INCIDENTI-NGJARJA		
8.	Shkaku dhe shkaktari	Pas reshjeve intensive gjate periudhes 18-19/11/2025 të cilat shkaktuan vërshime të lehta në disa zona që përfshijnë , në këtë rast është ngritur gatishmëria e ERE lokale, për të vepruar në bazë të përgjegjësiave ligjore për mbrojtje nga FNFT. Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës (IHMK) lëshoi njoftim/komunikatë përmes web faqes http://ihmk-rks.net facebook: https://www.facebook.com/ihmk.rks/ , për informim të institucionove dhe publikut në lidhje me mundësinë e vërshimeve në zona të caktuara të Kosovës, ku edhe ne si komunë jemi pjesë përbërëse e kësaj zone. Reshjet e shiut, të cilat pritet të fillojnë në orët e para të mëngjesit së datës 17/11/2025, me intensitet masatarë, fillimisht do të përfshijnë pjesën perëndimore

		të vendit (zonën malore të Alpeve Shqiptare. Kjo situatë do të vazhdoj për disa ditë (deri më: 19/11/2025), ku si pasojë e intensitetit më të lartë të tyre, në disa zona mund të paraqiten vërshime të lehta/shpejta, të cilat potencialisht mund të shkaktojnë ngritje të shpejta të nivelit të ujit, do të ketë ngritje të lehët të niveleve gjatë ditëve në vijim, ndërsa rrjedhat me karakter malor dhe ato të rrëmbyeshme do të paraqesin mundësi të vërshime të shpejta dhe vështërsi nëpër zonat/vendbanimet ku ato kalojnë. IHMK varësisht nga zhvillimet e cikloneve do të ofrojë njoftime me buletin meteorologjik, me qëllim që të mbahen të informuar institucionet dhe qytetarët me parashikimet meteorologjike. Vërshimet në Pellgun e Lumit Shtimjanja, paraqet një periudhë kthyesë 5 vjeçare ku sipas parashikimeve të IHMK-së, ditëve në vazhdim do të ketë reshje shiu që do ta rëndojnë edhe më shumë situatën. Thelbi i skenarit i nxitur nga një sërë shkaqesh deri te pasojat. - Më: 18-19/11/2025, uji i dalur nga shtrati, ka bërë një vërshim përgjatë luginës së lumit të lartëcekur, në një gjatësi rreth 10 km, duke tentuar për të rrezikuar: objekte banimi, infrastrukturë rrugore (ura në Vojnovc e rrezikuar dhe rrugët lokale të fshatrave: Vojnovc, Gjyrkovc, Godanc) - Janë ndërmarrë masat për zvogëlimin e rreziqeve, thellimin e shtretërve të lumenjëve dhe heqjen e barrierave (masave inerte nga lumi) për rrjedhje të ujit pa pengesa, masat për mbrojtjen e sistemit të ujit të pijshëm, infrastrukturën rrugore (urat, rrugët). Vërshimet kanë përfshirë 50 shtëpi banimi me dëme të vogla në amvisëri dhe biznese të vogla, kafshë shtëpiake, shpezë, si dhe janë përmbytur disa hektarë tokë me të mbjellura (grurë). - Operacionet e KSh kanë qenë në gatishmëri për reagim emergjent, në rast të paraqitjes së nevojës.
9.	Ngjarja kryesore	Në disa segmente lumore dalja e ujit nga shtrati ka krijuar situatë kritike me vërshime dhe përmbytje në zona të caktuara urbane dhe fushore, ashtu siç edhe është përshkruar në raportet /njoftimet e IHMK, të paraqitura më lartë.
10.	Pasojat primare dhe efektet anësore	-Humbje e pasurisë në objekte banimi: -Dëmtim i përkohshëm apo eroziv i sipërfaqeve 0.20Ha -Shtëpi të përmbytura 5 -Sipërfaqja e tokave bujqësore: 1.5/ha. -Vlera e përgjithshme e përllogaritur e dëmit: 18.820 €;
11.	Pasojat sekondare të shkaktuara nga domino-efekti	Vështërsi për qarkullim në trafik: Po; Paraqitja e rrëshqitjes së dheut Po (0.2 Ha) Mungesë e ujit të pijes si pasojë e dëmtimit të rrjetit apo ujit të turbullt në impiante Po (Vojnovc, Muzeqinë dhe Rashincë); Pasojat e përmbytjeve në ambient dhe tokë pjellore (tëmbjellat me grurë dhe livadhet e Vojnovcit si dhe në fshatin Muzeqinë dhe Davidovc në sipërfaqe 1.5Ha);

NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES		
12.	Rastet me fatalitet	Nuk ka pasur raste me fatalitet
13.	Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar;	Vështërsi për qarkullim në trafik: Po; Paraqitja e rrëshqitjes së dheut Po (0.2 Ha); Mungesë e ujit të pijes si pasojë e dëmtimit të rrjetit apo ujit të turbullt në impiante Po; Bunarët në Rashincë dhe në Shtime
14.	Mungesë e nevojave elementare	Punëtorët po hasin në vështërsi të madhe për të arritur në punë, një pjesë e tyre kanë qenë pjesë e komunitetit të goditur dhe kanë nevojë të kujdesit familjar; Fëmijët nuk do të mund të shkojnë në shkollë e kopshte; Furnizimet e nevojave themelore: ushqimit, veshë-mbathjes, shtrorje e mbulojë, mjeteve higjienike, energjia, etj/të pa mjaftueshme; Mungesa e ujit të pijshëm, etj.
15.	Të evakuuarit	- Janë kryer 15 veprime operacionale të K-Sh gjatë kohës së vërshimeve; - Më shumë se 26 persona u evakuuan gjatë vërshimeve në të gjitha rastet;
16.	Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	Dëmet e shkaktuara në: -Ekonomi familjare (rreth 34 familje), të përlllogaritura: 44.200 €; -Bujqësi (sipërfaqe të mbjellura me të lashta) të përlllogaritura: 4500 €;; -Pronat individuale (fusha të shkatërruara, serra, objekte ndihmëse) të përlllogaritura: 22.000 €; -Vlera e përafërt e dëmeve të përlllogaritura është: 70.700 €;
17.	Ndikimi në natyrë dhe mjedisi	-Rritja e nivelit të ujit në lumenj dhe ujëra nëntokësore ka sjellur ndotje dhe humbje të kualitetit të ujit (duke i shtuar edhe sasinë e konsiderueshme të shkarkimit të ujërave të zeza); - Humbja/dëmtimi i tokës bujqësore nga erozioni, etj. - Degradimi i shtretërve të lumenjëve;
18.	Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerjet e furnizimit me ujë të pijshëm në zonën e Vojnovcit, Rashince, Godanc dhe Shtime; - Furnizimi alternativ me ujë të pijshëm; - Furnizim me energji elektrike; - Furnizim me rrjet kabllor, internetit, etj.
19.	Humbje në trashëgimi kulturore	Nuk ka pasur
20.	Implikime politike	Nuk ka
21.	Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i mesëm
PROBABILITETI-GJASAT		
22.	Probabiliteti	Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësorë dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit të mesëm të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat vlerësuese preliminare
23.	Paralajmërimi i hershëm	-Fatkeqësia ishte pjesërisht e pritshme (bazuar në parashikimet meteorologjike) por pastaj gjërat u përkeqësuan dhe rëndoi (eskaloi) në masë të madhe. -Informimi publik për të reshurat ishte me kohë, sipas njoftimit të parashikimeve

		meteorologjike, me paralajmërime për mundësi të vërsimeve dhe probabilitetit për cenueshmëri; - Informimi i publikut bëhet në përputhje me planin komunal për reagim emergjent (PREL) përmes: mediave të shkruara dhe elektronike, njoftimet e shkruara, mesazhe SMS, rrjete sociale, web-faqe, interneti, etj.
24.	Masat parand. gjatë periudhës së paralajm. të hershëm	-Pas marrjes së paralajmërimit nga IHMK për parashikimin e motit (reshjet e dendura), ngritet gatishmëria për të papriturat dhe aktivizohet Plani lokal i Reagimit Emergjent ose Planifikimi Kontigjent për vërsimet si dhe është ngritur gatishmëria e kapaciteteve humane dhe teknike të strukturave për mbrojtje dhe shpëtim;
25.	Kohëzgjatja e pritshme e ngjarjes	-Faza akute e ngjarjes zgjati 2 (dy) ditë. -Koha e parashikuar e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 4 muaj;
26.	Koordinimi	-Instituti meteorologjik i Kosovës dërgon njoftimin mbi parashikimin e motit në QOE -112 të AME-së për reshjet e dendura komplekse dhe të pafavorshme për ditët në vijim, sipas PSO njoftohen organet kompetente dhe administrative shtetërore, organet vendimmarrëse të qeverisjes lokale dhe strukturat për M&Sh për menaxhimin e situatës së pritshme emergjente sipas PREL; -Bazuar në informacionet nga terreni për shtimin enorm të prurjeve lumore nga të reshurat e dendura, është aktivizuar QOEL sipas vendimit të Kryetarit të Komunës, z. Qemajl Aliu dhe është aktivizuar Komiteti për Mbrojtje dhe Shpëtim, i cili kryesohet nga Kryetari i Komunës/I deleguari i tij. -Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE -112 në nivel rajonal; - Në ndërkohë është aktivizuar edhe Komisioni lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /vërshimi, me qëllim të mbledhjes së të dhënave për dëmet e shkaktuara si dhe të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; - Është ofruar ndihma nga autoritetet lokale dhe persona të tjerë juridikë e fizikë për popullatën brenda mundësive dhe kapaciteteve; - Menaxhim dhe koordinim i situatës nga Entitetet Koordinuese dhe menagjuese;
27.	Informata plotësuese	Nuk ka info plotësuese

Probabiliteti/Gjasat:

Sipas kriterëve në tabelë, ngjarja e përmbytjes në vitin 2025 mund të klasifikohet si fatkeqësi e mesme e mundshme. Vërshimi ka ndodhur në muajin Nëntor, me një periudhë kthimi nga viti 2016, prej T=5 vjet, pra probabiliteti i ndodhjes $p = 7\%$.

Treguesit e probabilitetit

Probabiliteti / frekuenca				
Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/ E pa mundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet;	
2	E vogël/ E pa besueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet	
3	Mesatare/ E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet	
4	E madhe / Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet	
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh	X

Vlerësimi i pasojës:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut

-Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia, për fat të mirë nuk ka pasur viktime, por duke pasur parasysh numrin e banorëve në nevojë, rrezikun dhe pasojat, vërshimet vlerësohen (përllogariten) si mjaft serioze.

-Përveç kërcënimit të drejtpërdrejtë gjatë vërshimeve (përmbytjeve), vlerësohet si një përkeqësim afatgjatë i standardit jetësor në zonën e prekur nga vërshimet;

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut			
Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	
2	Të vogla	50 - 200	X
3	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	
5	Katastrofike	> 500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi : përcaktohen në raport me bruto-produktin e brendshëm në Republikën e Kosovës, për zonën e prekur.

- Demonstrimi i pasojave për stabilitetin social/ dëm material ndaj infrastrukturës kritike;
- Dëmet materiale në infrastrukturë janë vlerësuar në bazë të raportit të komisionit për vlerësimin e dëmeve dhe arrijnë vlerën: 70.700 €.
- Pasojat në ekonomi të shkaktuara nga vërshimet, përlogariten në raport me bruto-produktin e GDP-së së Republikës së Kosovës për zonën e prekur.;

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Pasojat ekonomike

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	
2	Të vogla	3 - 5% GDP	X
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	
5	Katastrofike	>15% GDP	

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social - dëmi material i përgjithshëm i objekteve me rëndësi të veçantë:

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social - dëmi material i përgjithshëm në objekte me rëndësi të veçantë:			
Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 0.5 % GDP	
2	Të vogla	0.5 -1 % GDP	X
3	Mesatare	1 – 3 % GDP	
4	Kritike	3 – 5 % GDP	
5	Katastrofike	> 5 % GDP	

Matrica e gjasës (probabilitetit):

Nivelet e fatkeqësive:

Shkalla e ashpërsisë

5	Veprim katastrofik – (rrezik nr. 15 – 25)
4	Prioritet i ashpër – (rrezik nr. 10 – 12)
3	Prioritet mesatar – (rrezik nr. 5 – 9)
2	Prioritet i mbrojtur – (rrezik nr. 2 – 4)
1	Prioritet i ulët – (rrezik nr. 1) nuk kërkohet veprim

1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3		X				
E vogel	2						
E papërfillshme	1						

2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

		Gjasat					Pasojat
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3	X					
E vogel	2						
E papërfillshme	1						

3. Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social – dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3		X				
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	

4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4						
E mesme	3			X			
E vogel	2						
E papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	

Skenari 3 - Vërshimet

Emri i skenarit:	Vërshimet
Frekuenca e ndodhjes:	
☒ Shumë e mundshme (gjasat 100% në vitin e ardhshëm); ☐ E mundshme (gjasat 10-100% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 10 vitet e ardhshme); ☐ Ka gjasa (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); ☐ I pa mundshëm (gjasat: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme);	
Madhësia e mundshme:	
☐ E papërfillshme (më pak se 10%) ☐ E kufizuar(10 deri 25%) ☐ Kritike: 25 deri 50% . ☒ Katastrofike: Më shumë se 50%	
Lloji i skenarit:	
☐ Skenari 1; ☐ Skenari 2; ☒ Skenari 3;	
Ndikimi:	
☐ I papërfillshëm; ☐ I vogël ; ☐ I mesëm ; ☒ Katastrofik;	
Data e vlerësimit: 25/11/2025	
25/11/2025	

KONTEKSTI

Nr.	Parametrat:	Përmbajtja:
1.	Vendi i ngjarjes (lokacioni)	Vendet më të rrezikuara nga vërshimet janë: Lumi Shtimjanja
2.	Kushtet meteorologjike	Për 6 ditë rresht nga data: 18/11/2025 deri më: 23/11/2025, në komunën e Shtimes ka pasur të reshura me dendësi të madhe: 70l/m². Më datë: 18/11/2025, ka pasur të reshura 15l/m², më datë: 19/11/2025, ka pasur të reshura 12l/m², me datë 20/11/2025 ka pasur të reshura 10l/m², më datë: 21/11/2025, ka pasur të reshura 11l/m², më datë: 22/11/2025, ka pasur të reshura 12l/m², më datë: 23/11/2025, ka pasur të reshura 10l/m². Për gjashtë ditë rresht, sipas matjeve në institutin metrologjik ka pasur të reshura 70l/m². Sipas të dhënave meteorologjike, reshjet e deritanishme maksimale të evidentuara janë të krahasueshme me ato të 100 viteve të kaluara.
	Periudha e vitit:	18-23/11/2025
	Lloji i ditës:	Ditë pune dhe ditë vikendi

3.	Analiza meteorologjike për kohën	Mundësia për të ndodhur vërshimet në këtë vit kalendarik është e vogël në komunën e Shtimes dhe fshatrave; Gjasat ishin: 1-10% në vitin e ardhshëm, ose së paku 1 rast në 100 vitet e ardhshme); Koha e paraqitjes së kësaj fatkeqësie ishte 18-23/11/2025, ku si pasojë e të reshurave të rrebeshit të shiut në komunën e Shtimes, ka pasur prurje të mëdha ujore, duke nxjerrë lumenjtë nga shtrati dhe duke vërshuar vendbanime urbane dhe në rrjedhën e poshtme të lumit, të prrockave dhe fshatrave me lartësi të ulët bregdetare (Belinc, Godanc, Rashinc, Vojnoc, Muzeqine, Gjyrkovc, Petrovë)
4.	Popullata	Numri i familjeve të prekura nga vërshimi në zonën e vërshuar është 150 familje, kurse numri i banorëve ishte 630 prej tyre: Shtëpi: 120 Fëmijë: 165; Të moshuar dhe invalid: 75; Gra; 174, Gra shtatëzëna 5 Meshkuj: 216;
5.	Infrastruktura kritike egzistuese	Bazuar në kriteret e paracaktuara sipas urdhëresës administrative për rregullimin e infrastrukturës në zonën e përfshirë nga vërshimi ka pasur infrastukturë e cila ka pësuar dëme serioze në qytet dhe këto zona. Struktura rrugore; Shtrati i lumit, 620m Muri mbrojtës i lumit, 120m
6.	Gadishmëria (masat parand. për menaxh. e rrezikut)	-Gadishmëria e ShRE të mbingarkuara kurse qytetarët e frustruar dhe të traumatizuar nga fatkeqësitë natyrore, në këtë rast janë premisa që e mbingarkojnë gjendjen edhe ashtu të rënduar. Apeli i institucioneve lokale për qytetarët është ta ruajnë gjakftohtësinë dhe të jenë me koordinim të plotë me organet kompetente, për evakuim të sigurtë për në vende më të sigurta; -Në pajtueshmëri të plotë me paralajmërimet e hershme nga IHMK të RK për sasinë e madhe të reshjeve të shiut, QOE-112 ka lëshuar informacion urgjent sipas procedurave standarde operative, për organet kompetente shtetërore, në nivel lokal si akter vendimmarrës dhe reagues i parë për ndërmarrjen e masave për mbrojtje nga vërshimet, duke ngritur nivelin e gadishmërisë së Ekipeve të K-Sh; -Kryetari i komunës së Shtimes ka ndërmarrë vendimet e duhura dhe ka kërkuar aplikimin e PSO dhe ndërmerrjen e masave dhe aktiviteteve të nevojshme për K-Sh nga vërshimet, sipas Planit të Reagimit Emergjent lokal (PREL), ndër të tjera, duke bërë edhe informimin publik, paralajmërimin e hershëm dhe alarmimin si dhe udhëzimet e nevojshme publike për evakuim. Kryetari i Komunës së Shtimes ka lëshuar vendimin për Ngritjen e Post-Komandës së Incidentit dhe ka caktuar Komandantin e Incidentit për nivelin lokal, si dhe ka ngritur QOE lokale. Njëkohësisht ka njoftuar edhe AME-në/ Nivelin qeveritar me ngjarjet e zhvilluara me një raport të shpejtë njoftues, për situatën, duke kërkuar edhe mbështetjen qeveritare për shpallje të gjendjes emergjente (mobile); -Masat parandaluese për mbrojtje nga vërshimet nënkuptojnë të gjitha masat e

		nevojshme për zvogëlimin e rrezikut, duke filluar nga mobilizimi qytetar deri tek ato operacionale dhe ndërmarrja e masave për sanimin e gjendjes. -Mobilizimi i Ekipeve Reaguese Emergjente me të gjithë potencialin human dhe teknik tashmë janë futur në operacion të plotë për K-Sh dhe evakuim sipas Planit të evakuimit dhe nevojës me prioritet në çdo kohë. -Ka filluar edhe mobilizimi i resurse reaguese lokale, siq janë: Kryqi i Kuq Komunal (KKK), ERE të SMSHN dhe vullnetarë nga komuniteti, komuniteti i biznesit, Klubet për K-Sh Urban, dhuruesit vullnetar të gjakut, KLSB, OJQ humanitare, OJQ për mbrojtjen e ambientit, etj.
7.	Info plotësuese	Informacione të besueshme për gjendjen nga terreni, raporte vlerësuese, raporte përkatëse institucionale, etj.
INCIDENTI-NGJARJA		
8.	Shkaku dhe shkaktari	Pas reshjeve intensive gjate periudhes 18-23/11/2025 të cilat shkaktuan vërshime të rrëqeshme dhe fuqishme në disa zona që përfshijnë një pjesë të madhe të komunës së Shtimes në këtë rast të gjitha institucionet qendrore dhe lokale, u alarmuan dhe po veprojnë në bazë të përgjegjësisve ligjore për mbrojtje nga FNFT. Është ngritur gatishmëria e ERE lokale. Me datë: 17/11/2025, Instituti Hidrometeorologjik i Kosovës (IHMK) lëshoi njoftim / komunikatë përmes web faqes: http://ihmk-rks.net dhe facebook të sajë: https://www.facebook.com/ihmk.rks/ për informim të institucionave dhe publikut në lidhje me mundësinë e vërshimeve në zona të caktuara të Kosovës, ku edhe ne si komunë jemi pjesë përbërëse e kësaj zone. Në vazhdim është dhënë paralajmërimi për mundësinë reale të vërshime të shpejta i parashikuar nga IHMK: Reshjet e shiut, të cilat pritet të fillojnë gjatë orëve të pasditës së datës 18/11/2025, me intensitet mesatar deri të lartë, fillimisht do të përfshijnë pjesën perëndimore të vendit (zonën malore të Alpeve Shqiptare. Kjo situatë do të vazhdojë për disa ditë (deri më: 23/11/2025), ku si pasojë e intensitetit më të lartë të tyre, në disa zona mund të paraqiten vërshime të lehta/shpejta, të cilat potencialisht mund të shkaktojnë ngritje të shpejtë të nivelit të ujit ku si pasojë e intensitetit më të lartë të tyre, në disa zona mund të paraqiten vërshime të shpejta, të cilat potencialisht shkaktojnë ngritje të shpejta të nivelit të ujit nëpër lumenj e sidomos nëpër rrjedhat ujore të cilat kanë karakter të rrëqeve. Nëpër lumenjtë kryesorë do të ketë ngritje të lehtë të niveleve gjatë ditëve në vijim, ndërsa rrjedhat me karakter malor dhe ato të rrëmbyeshme do të paraqesin mundësi të vërshime të shpejta dhe vështërsi nëpër zonat/vendbanimet ku ato kalojnë. - IHMK varësisht nga zhvillimet e cikloneve do të ofrojë njoftime me buletin meteorologjik, me qëllim që të mbahen të informuar institucionet dhe qytetarët me parashikimet meteorologjike. - Reshjet e shiut, të cilat po vazhdojnë pa ndërpre, më shumë se 48h, duke përfshirë tërë territorin e komunës sonë me intensitet më të shprehur në zonën e Godanc, Rashinc, Vojnoc, ku gjatë kësaj kohe, ka pasur të reshura mesatarisht rreth 70mm (l/m2), duke shkaktuar vërshime/përmytje nëpër disa zona komunale, si pasojë e ngritjes së niveleve të lumenjve përtej kapaciteteve të tyre bartëse. Vërshimet në Lumin Shtimjanja, paraqet një periudhë kthyesë 10-15 vjeçare, ku sipas parashikimeve të IHMK-së, ditëve në vazhdim do të ketë reshje shiu që do ta

rëndojnë edhe më shumë situatën.

Vërejtje: Në pellgun lumor të Shtimes dhe të prrockave që derdhen në këtë pellg lumor tendencat janë në ngritje të masës ujore kështu që nesër më datë 23/11/2025, pritet që të arrihet maksimumi i niveleve dhe i prurjeve.

-Situata po vazhdon të rëndohet duke u zgjeruar zonat e vërshuara në gjithë lumin e Shtimes

-Më i atakuari është pellgu i lumit ne fshatin Vojnoc ku nivelet e ujit kanë arritur kuotat maksimale të brigjeve lumore, e disa prej tyre kanë shkaktuar vërshime, permbytje etj.)

-Vërshimet në komunën e Shtimes, paraqesin një periudhë kthyesë 10-15 vjeçare.

-Sipas parashikimeve të IHMK-së, pritet që ditëve në vazhdim të ketë reshje në tërë vendin por më të theksuara përsëri në viset tona, që do ta rëndojnë edhe më shumë situatën, sidomos me temperaturat pozitive të cilat ndikojnë në shkrirjen e borës së rënë së fundi (Nëntor 2025)

- Ngritje enorme e nivelit të ujit brenda 24h, janë duke u regjistruar në lumin Shtimjanja, ku brenda 24h, kemi ngritje të nivelit nga 2m, në 4m, apo për 2m më shumë, (shih tabelen).

Gjendja e niveleve të ujit në lumin Shtimjanja nga datë: 18/11/2025 deri më 23/11/2025

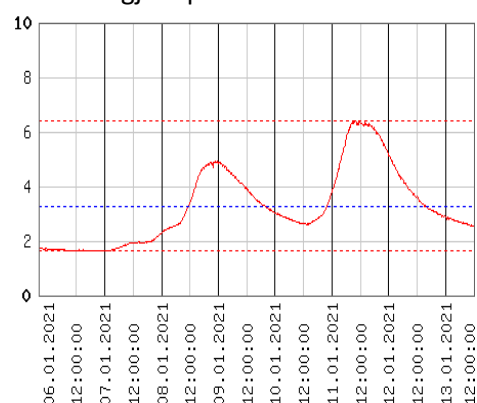
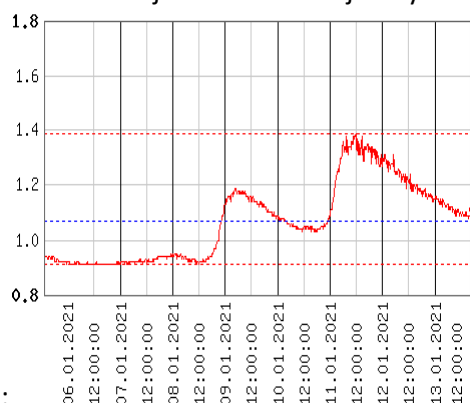
Vendi	Lumi	Data		Tendenca
		18.11.2025 08h	23.11.2025 08h	
Shtime	Shtimjanja	2.0 m	3.85 m	+1.85 m
Rashincë	Shtimjanja	2.3 m	4.0 m	+1.70 m
Muzeqinë	Shtimjanja	2.6 m	4.1 m	+1.50 m
Vojnovc	Shtimjanja	2.7 m	4.6 m	+1.90 m

9. Ngjarja kryesore

Në disa segmente lumore dalja e ujit nga shtrati ka krijuar situatë kritike me vërshime dhe permbytje në zona të caktuara urbane dhe fushore, ashtu siç edhe është përshkruar në raportet /njoftimet e IHMK, të paraqitura më lartë.

Vlen të theksohet se gjatë kësaj periudhë është regjistruar niveli i ujërave që tejkalon vlerën maksimale historike (1.90 m) në lumin Shtimjanja në pikën matëse në Vojnovc e cila ka arritur në: 4,60 m.

-Pas nderprerjes së reshjeve më: 23/11/2025, niveli i ujërave në lumenjë filloj të bie në shumicën e lumenjëve, për më saktë në vazhdim janë dhënë grafikonet e niveleve të ujërave në lumenjë kryesorë të Kosovës gjatë periudhës së vërshimeve.

Niveli i ujerave ne pikat matese:

Graf.1. Lumi Shtimjanja

Graf.2. Lumi Shtimjanja fshati Vojnoc

- Më datë 18-23/11/2025 uji i dalur nga shtrati, ka bërë një vërshim përgjatë luginës së lumit të lartëcekur, në një gjatësi rreth 3,5km, me sipërfaqe rreth **85Ha**, duke përfshirë dhe rrezikuar: njerëz, ekonomi familjare, gjënë e gjallë, infrastrukturë rrugore (ura dhe rrugë).

-Janë ndërmarrë masat për zvogëlimin e rreziqeve, thellimin e shtretërve të lumenjëve dhe heqjen e barrierave (masave inerte nga lumi) për rrjedhje të ujit pa pengesa, masat për mbrojtjen e sistemit të ujit të pijshëm, infrastrukturën rrugore (urat, rrugët). Vërshimet kanë përfshirë 120 shtëpi banimi me dëme të amvisërisë, si dhe objekte përcjellëse, kafshë shtëpiake, shpezë, si dhe janë përmbatur 85 Ha tokë me të mbjellura (të lashta),

-Operacionet e KSh kanë qenë në gatishmëri për reagim emergjent, në rast të paraqitjes së nevojës.

-Është ngritur gjendje e gadishmërisë emergjente dhe janë ftuar për gatishmëri edhe ShRE lokal dhe publik si dhe biznesi privat me makineri si dhe OJQ (KKK).

10.	Pasojat primare dhe efektet anësore	-Humbje e pasurisë në objekte banimi (pjesërisht apo plotësisht të dëmtuara nga vërshimi): 230,000 Euro -Shtëpi të përmytura (dëmtim i plotë i orendive shtëpiake: 120 shtëpi); -Sipërfaqja e tokave bujqësore (kultura bujqësore të dëmtuara): 85/ha. -Humbja e jetës së 3 personave; -Lëndimi i mbi 13 personave; -Mbytja e 1.300 shpezëve shtëpiake dhe e 35 krerëve të lopëve; -Dëmtimi i rreth 37 automjeteve dhe makinerive bujqësore; -Dëmtimi i krerëve të kafshëve dhe ushqimi për to: 220.000 € -Vlera e përgjithshme e përlogaritur e dëmit: 568.000 €;
11.	Pasojat sekondare të shkaktuara nga domino-efekti	Vështërsi dhe bllokada rrugore për qarkullim në trafik: Po; Paraqitja e rrëshqitjes së dheut: Po (1Ha); Mungesë e ujit të pijes si pasojë e dëmtimit të rrjetit apo ujit të turbullt në impiante Po. Kërcënimi për mundësinë e çfaqjes së ndonjë epidemije (Për shkak të mbytjes së kafshëve dhe shpezëve) Pasojat e përmytjeve në ambient dhe tokë pjellore (Humbja e të mbjellave të lashta tërësisht);
NDIKIMI- INDIKATORËT TREGUES		
12.	Rastet me fatalitet	-Ka pasur raste me fatalitet 3 persona;
13.	Persona të lënduar, të sëmurë, të rrezikuar;	-Situata e krijuar pas vërshimeve është shqetësuese, ka të lënduar 13 persona me pasoja afatgjata (pasoja nga lëndimet, traumatike, etj), ku në zonën e Vojnovc janë gjasat reale për çfaqjen e rrezikut nga shpërthimet epidemiologjike (tifoja, ethet e minjëve, sëmundjet lëkurore, etj.); -Ndotja e ujit të pijshëm në impiante dhe në puse; -Lajmërimi i disa parazitëve dhe brejtësit, etj.
14.	Mungesë e nevojave elementare	-Punëtorët po hasin në vështërsi të madhe për të arritur në punë, një pjesë e tyre kanë qenë pjesë e komunitetit të goditur dhe kanë nevojë të kujdesit familjar; -Për disa ditë fëmijët nuk do të mund të shkojnë në shkollë e kopshte; -Kujdesi i ofruar shëndetësorë jo i duhuri dhe i pa mjaftueshëm për shkak të mungesës së stafit të specializuar si dhe kërkesave të mëdha; -Furnizimet e nevojave themelore: ushqimit, veshë-mbathjes, shtrojë e mbulojë, mjeteve higjienike, energjia, etj/të pa mjaftueshme; -Mungesa e ujit të pijshëm, etj.
15.	Të evakuuarit	-Janë kryer 23 veprime operacionale të K-Sh gjatë kohës së vërshimeve, por ende ka nevojë për operacione të K-Sh; -Deri më tani, më shumë se 115 njerëz u evakuuan gjatë vërshimeve në të gjitha rastet, presim që ky numër të rritet edhe më shumë; -Po bëhet edhe gjëja e gjallë (evakuimi i shtazëve dhe shpezëve) nga zona e rrezikuar;

16.	Ndikimi i përgjithshëm ekonomik	- Dëmet në njerëz (shëndetësore: fizike, traumatike, psikologjike, etj) janë të mëdha dhe ende të pa evidentuara tërësisht nga komisioni lokal për vlerësim të dëmeve; - Dëmet e shkaktuara në: - Ekonomi familjare (rreth 150 familje), të përlogaritura: 230,000 €; - Bujqësi (sipërfaqe të mbjellura me të lashta) të përlogaritura: 220,000 €;; - Agjensionet e sigurimeve: (automjete të dëmtuara) të përlogaritura: .130,000€, - Humbja e tregut për prodhuesit (ekonomik dhe bujqësorë), 342,000 € - Vlera e përafërt e dëmeve të përlogaritura është: 922,000€;
17.	Ndikimi në natyrë dhe mjedisi	-Rritja e nivelit të ujit në lumenj dhe ujëra nëntokësorë ka sjellur ndotje dhe humbje të kualitetit të ujit (duke i shtuar edhe sasinë e konsiderueshme të shkarkimit të ujërave të zeza); - Humbja/dëmtimi i tokës bujqësore nga erozioni, etj. - Degradimi i shtretërve të lumenjëve;
18.	Ndërprerjet në jetën e përgjithshme	- Ndërprerjet e furnizimit me ujë të pijshëm në të gjithë territorin e komunës së Shtimes; - Furnizimi alternativ me ujë të pijshëm; - Furnizim me energji elektrike; - Furnizim me rrjet kabllor, internetit, etj.
19.	Humbje në trashëgimi kulturore	Dy objekte të kultit të dëmtuara si pasojë e vërshimeve;
20.	Implikime politike	Nuk ka
21.	Ndikimi i përgjithshëm	Rrezik i nivelit kritik
PROBABILITETI-GJASAT		
22.	Probabiliteti	- Ngjarja e përshkruar në aspektin cilësorë dëshmon të dhëna për një shkallë të nivelit kritik të mundshëm, duke marrë për bazë të dhënat vlerësuese preliminare
23.	Paralajmërimi i hershëm	-Fatkeqësia ishte pjesërisht e pritshme (bazuar në parashikimet meteorologjike) por pastaj gjërat u përkeqësuan dhe rëndoi (eskaloi) në masë të madhe ngjarjen kryesore; -Informimi publik për të reshurat ishte me kohë, sipas njoftimit të parashikimeve meteorologjike, me paralajmërim për mundësi të vërshimeve dhe probabilitetit për cenueshmëri; - Informimi i publikut bëhet në përputhje me planin komunal për reagim emergjent (PREL) përmes: mediave të shkruara dhe elektronike, njoftimet e shkruara, mesazhe SMS, rrjete sociale, web-faqe, interneti, etj.
24.	Masat parand. gjatë periudhës së paralajm. të hershëm	-Pas marrjes së paralajmërimit nga IHMK për parashikimin e motit (reshjet e dendura), ngritet gatishmëria për të papriturat dhe aktivizohet Plani lokal i Reagimit Emergjent ose Planifikimi Kontigjent për vërshimet si dhe është ngritur gatishmëria e kapaciteteve humane dhe teknike të strukturave për mbrojtje dhe shpëtim;
25.	Kohëzgjatja e pritshme e	-Faza akute e ngjarjes zgjati 3 (tri) ditë. -Koha e parashikuar e nevojshme për sanim të gjendjes është rreth 5 muaj;

	ngjarjes	
26.	Koordinimi	-Instituti meteorologjik i Kosovës dërgon njoftimin mbi parashikimin e motit në QOE -112 të AME-së për reshjet e dendura komplekse dhe të pafavorshme për ditët në vijim, sipas PSO njoftohen organet kompetente dhe administrative shtetërore, organet vendimmarrëse të qeverisjes lokale dhe strukturat për M&Sh për menaxhimin e situatës së pritshme emergjente sipas PREL; -Bazuar në informacionet nga terreni për shtimin enorm të prurjeve lumore nga të reshurat e dendura, është aktivizuar QOEL sipas vendimit të Kryetarit të Komunës, z. Qemajl Aliu dhe është aktivizuar Komiteti për Mbrojtje dhe Shpëtim, i cili kryesohet nga Kryetari i Komunës/I deleguari i tij. Është PKI dhe KI për menaxhimin e situatës emergjente në Zonën e ngjarjes(vërshimit) -Koordinimi i aktiviteteve nga niveli qendror deri tek ai lokal dhe anasjelltas bëhet përmes QOE -112 në nivel rajonal; - Në ndërkohë është aktivizuar edhe Komisioni lokal për mbledhjen e të dhënave mbi vlerësimin e dëmeve në terren të shkaktuara nga fatkeqësia /vërshimi, me qëllim të mbledhjes së të dhënave për dëmet e shkaktuara si dhe të përcaktojë gjendjen aktuale faktike në terren, duke bërë vlerësimin e dëmeve dhe raportimin në komisionin qeveritar; -Është aktivizuar QOE e MPB-së/ aktivizimi i GNMI-së, të cilin e kryeson Ministri i MPB-së; -Është bërë kontakti dhe është kërkuar ndihma e humanitare nga mekanizmat vendorë dhe ndërkombëtarë(organizata dhe OJQ humanitare). - Menaxhim dhe koordinim i situatës nga Entitetet Koordinuese dhe menagjuese;
27.	Informata plotësuese	Nuk ka info plotësuese

Probabiliteti/Gjasat:

Sipas kriterëve në tabelë, ngjarja e përmbytjes në vitin 2025 mund të klasifikohet si fatkeqësi e madhe/kritike. Vërshimi ka ndodhur në muajin Nëntor, me një periudhë kthimi nga viti 2012, prej T = 15 vjet, pra probabiliteti i ndodhjes psh. $p = 55\%$.

Treguesit e probabilitetit:

Probabiliteti / frekuenca				
Kategorizimi	Cilësia	Probabiliteti/gjasat	Frekuenca	Përcaktimi
1	E papërfillshme/ E pa mundur	< 1 %	1 ngjarje në 100 e më shumë vjet;	
2	E vogël/ E pa besueshme	1 - 5 %	1 ngjarje në 20 deri 100 vjet	
3	Mesatare/ E mundur	6-50 %	1 ngjarje në 2 deri 20 vjet	
4	E madhe / Gati e mundur	51-98 %	1 ngjarje në 1 deri 2 vjet	X
5	Jashtëzakonisht e madhe / E mundur	>98 %	1 ngjarje në vit apo më shpesh	

Vlerësimi i pasojës:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut

-Të dhënat për numrin e banorëve të rrezikuar janë marrë në bazë të të dhënave të mbledhura nga terreni nga Komisioni i vlerësimit të dëmeve nga fatkeqësia, për fat të keq ka pasur 3 viktima, prandaj duke pasur parasysh numrin e banorëve në nevojë, rrezikun dhe pasojat, vërshimet vlerësohen (përlllogariten) si të nivelit kritik

-Përveç kërcënimit ekonomik të zonës së qytetit të Shtimes gjatë vërshimeve (përmbytjeve), vlerësohet si një përkeqësim serioz i standardit jetësorë në zonën e prekur nga vërshimet;

Pasqyrimi i pasojave për jetën dhe shëndetin e njeriut:

Pasojat për jetën dhe shëndetin e njeriut			
Kategorizimi:	Pasojat:	Kriteret:	I përcaktuar:
1	Të vogla/ minimale	< 50%	
2	Të vogla	50 - 200	
3	Mesatare	201 - 500	
4	Kritike	501-1500	X
5	Katastrofike	> 500	

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi: përcaktohen në raport me bruto-produktin e brendshëm në Republikën e Kosovës, për zonën e prekur.

-Demonstrimi i pasojave për stabilitetin social/ dëm material ndaj infrastrukturës kritike;

- Pasojat në ekonomi të shkaktuara nga vërshimet, përlogariten në raport me bruto-produktin e GDP-së së Republikës së Kosovës për zonën e prekur.;

Pasqyrimi i pasojave në ekonomi

Pasojat ekonomike

Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 3% GDP	
2	Të vogla	3 - 5% GDP	
3	Mesatare	5- 10% GDP	
4	Kritike	10-15% GDP	X
5	Katastrofike	>15% GDP	

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social, dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike

- Vlera e dëmeve materiale në infrastrukturën kritike janë përlogaritur në bazë të raportit të komisioneve lokale për vlerësimin e dëmeve dhe arrinë shumën: **922,000 €**

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social–dëmet e përgjithshme materiale në infrastrukturën kritike

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social- infrastruktura kritike			
Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 1% GDP	
2	Të vogla	1 - 3% GDP	
3	Mesatare	5 - 10% GDP	
4	Kritike	5 - 10% GDP	X
5	Katastrofike	>10% GDP	

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social - dëmi material i përgjithshëm i objekteve me rëndësi të veçantë:

Pasqyrimi i pasojave për stabilitetin social - dëmi material i përgjithshëm në objekte me rëndësi të veçantë:			
Kategorizimi	Pasojat	Kriteret	Përcaktimi
1	Të papërfillshme	< 0.5 % GDP	
2	Të vogla	0.5 -1 % GDP	
3	Mesatare	1 – 3 % GDP	
4	Kritike	3 – 5 % GDP	X
5	Katastrofike	> 5 % GDP	

Matrica 1: Rreziku për jetën dhe shëndetin e njeriut:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4			X			
E mesme	3						
E vogel	2						
papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 2: Rreziku për pasojat në ekonomi:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4			X			
E mesme	3						
E vogel	2						
papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	

3. Matrica përmbledhëse: 1 dhe 2, pasqyron rrezikun rrezikun për stabilitet shoqëror:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4			X			
E mesme	3						
E vogel	2						
papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	

Matrica 4: Pasqyron rrezikun e përgjithshëm:

		Gjasat					Pasojat
Katastrofike	5						
Kritike	4			X			
E mesme	3						
E vogel	2						
papërfillshme	1						
		1	2	3	4	5	
		E sigurt	Gati e mundur	E besushme	E pa besueshme	E pamundur	

Përmbajtja e tabelave:

Tabela 1. Lagjet urbane dhe fshatrat e komunës së Shtimes.....	13
Tabela 2. Lokacionet e burimeve të ujit dhe kapaciteti i tyre	15
Tabela 3. Sistemi i ujësjellësit në komunën e Shtimes.....	16
Tabela 4. Mbulueshmëria e rrjetit me ujë në komunën e Shtimes	16
Tabela 5. Liqenet artificiale	17
Tabela 6. <i>Popullsia e Komunës së Shtimes sipas gjinisë dhe etnive 2024</i>	18
Tabela 7. <i>Popullsia sipas tipit të vendbanimit, gjinisë dhe kontingjenteve themelore 2024</i>	19
Tabela 8. Gjithsej popullsia e komunës së Shtimes e vlerësuar për vitin 2024	19
Tabela 9. Popullsia e komunës së Shtimes sipas gjinisë dhe grup-moshave 2024	20
Tabela 10. Pensionistët.....	21
Tabela 11. Të papunët	21
Tabela 12. Asistenca sociale.....	21
Tabela 13. Numri i të punësuarve sipas gjinisë (Shtime)	22
Tabela 14. Statistikat për numrin e institucioneve në arsimin parauniversitar në komunën e Shtimes 2023/2024	24
Tabela 15. Statistikat e numrit të fëmijëve dhe nxënësve në arsimin parauniversitar 2023/2024, sipas klasës dhe gjinisë/ Gjithsej fëmijë/nxënës në Komunën e Shtimes	25
Tabela 16. Numri i nxënësve të komunitetit Rom dhe Ashkali gjatë vitit shkollor. Arsimi parafillor (0) 2024/2025	26
Tabela 17. Numri i nxënësve të komunitetit Rom dhe Ashkali gjatë vitit shkollor. Arsimi fillor dhe i mesëm i ulët (I-IX) ...	26
Tabela 18. Numri i nxënësve të komunitetit Rom dhe Ashkali gjatë vitit shkollor. Arsimi i mesëm i lartë (X-XII).....	26
Tabela 19. Statistikat e numrit të stafit edukativo-arsimor në arsimin parauniversitar 2023/2024	27
Tabela 20. Tipi i shkollave dhe institucioneve parashkollore (Shtime)	27
Tabela 21. Monumentet e trashëgimisë kulturore.....	29
Tabela 22. Monumentet e trashëgimisë kulturore.....	29
Tabela 23. Pasuritë të natyrore.....	30
Tabela 24. Objektet kulturore dhe fetare	31
Tabela 25. Objektet sportive.....	32
Tabela 26. Objektet hotelerike dhe sallat e dasmave.....	32
Tabela 27. Objektet e sallave të dasmave dhe restaurantet.....	32
Tabela 28. Sipërfaqet pyjore dhe karakteristikat vegetative	34
Tabela 29. Sipërfaqja e tokës në përdorim nga ekonomitë familjare.....	36
Tabela 30. Numri i fermave në kolmunën e Shtimes.....	37
Tabela 31. Ndërmarrjet private në Komunën e Shtimes	43
Tabela 32. Shoqatat dhe Organizatat lokale	45
Tabela 33. Statistikat e objekteve sipas funksionit (Vlerësime ASK 2024)	46
Tabela 34. Banesat sipas llojit, statusit të shfrytëzimit dhe tipit të vendbanimit në Komunë	47
Tabela 35. Numri i objekteve sipas funksionit	48
Tabela 36. Adresat e pikave të strehimit	50
Tabela 37. Adresat e objekteve që shfrytëzohen si pika të strehimit.....	50
Tabela 38. Personeli i QKMF/QMF në Komunën e Shtimes	52
Tabela 39. Kapacitetet shëndetësore reaguese publike	53
Tabela 40. Kapacitetet mjekësore, ordinancat private	54
Tabela 41. Rrugët sipas kategorive në Komunën e Shtimes	57
Tabela 42. Ndryshimi i qarkullimit të automjeteve në rrugët kryesore të komunes së Shtimes nga viti 2014-2024	58
Tabela 43. Ndryshimi i qarkullimit të automjeteve në rrugët kryesore të Shtimes në muajt e vitit	59
Tabela 44. Statistikat e aksidenteve në Shtime (2022-2023)	61
Tabela 45. Urat në komunën e Shtimes.....	63
Tabela 46. Lista e personave juridik në telekomunikacion	66
Tabela 47. Burimet e furnizimit me ujë në Shtime	68
Tabela 48. Parametrat e mostrave të ujit të pijes dhe përputhshmëria.....	69
Tabela 49. Kapacitetet e derivateve të naftës dhe gazit në komunën e Shtimes.....	70
Tabela 50. Ndikimet sipas kritereve në Shtime	72
Tabela 51. Analiza e vlerësimeve ekzistuese.....	73
Tabela 52. Vendet (vendbanimet) më të atakuara nga vërshimet /pasqyra e vendbanimeve të rrezikuara me numrin dhe strukturën e banorëve	82

Tabela 53. Sasia vjetore e reshjeve në komunën e Shtimes sipas muajve.....	83
Tabela 54. Të dhënat mujore të prurjeve	84
Tabela 55. Disa nga tërmetet më të forta që kanë goditur teritorin e Kosovës ndër vite	89
Tabela 56. Tabela e lokacioneve kritike	94
Tabela 57. Përmbledhje e kostos totale të vlerësuar	121

Përmbajtja e hartave:

Harta 1. Pozita gjeografike e komunës së Shtimes në Kosovë (Plani zhvillimor komunal-Shtime, faqe 102)	11
Harta 2. Zona kadastrale e komunës së Shtimes (Plani zhvillimor komunal-Shtime, faqe 110.)	14
Harta 3. Furnizimi me ujë të pijshëm.....	17
Harta 4. Harta hidrografike në komunën e Shtimes (Plani zhvillimor komunal-Shtime, faqe 110.)	18
Harta 5. Trashëgimia kulturore dhe natyrore të komunës së Shtimes (Plani zhvillimor komunal-Shtime)	31
Harta 6. Zonat e rrezikuara nga vërshimet në komunën e Shtimes	81
Harta 7. Harta e sizmicitetit për teritorin e Kosovës , Epiqendrat e tërmetejeve (Plani Zhvillimor Komunal).....	91
Harta 8. Harta e rrezikut nga erozioni (Drejtorja për Planifikim Urban, Gjeodezi dhe Kadastër)	97
Harta 9. Harta e rrezikut nga dëbora dhe ngricat.....	101
Harta 10. Harta e vërshimeve dhe rrëshqitjeve	107